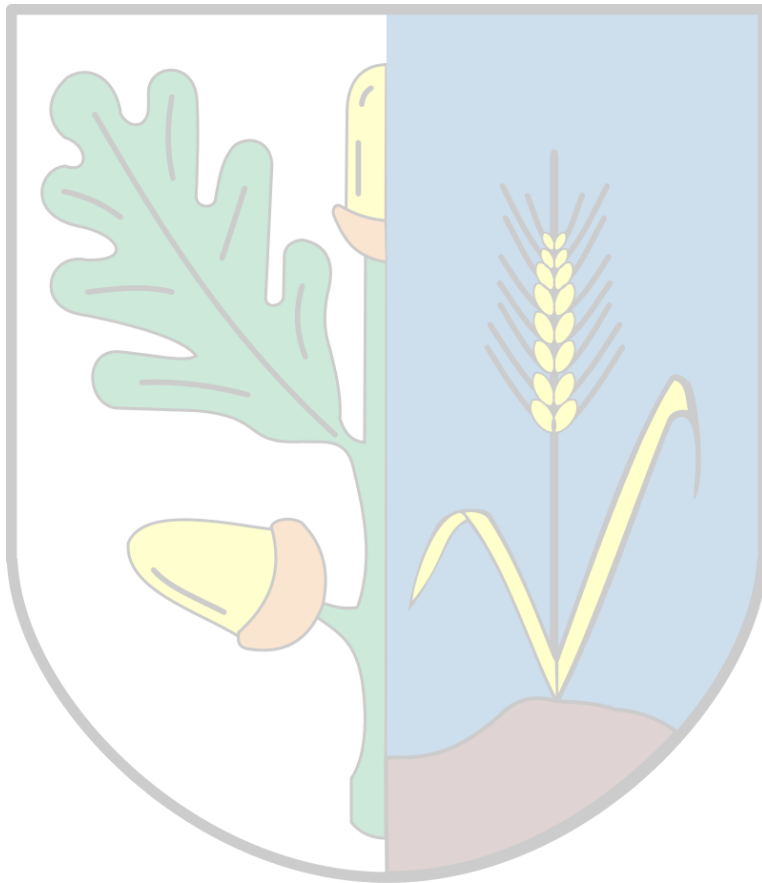

Strategia Rozwoju

Gminy Dąbie

na lata 2023-2030

Opracowanie:

Urząd Gminy Dąbie

we współpracy z **Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju** oraz **Krajowym Instytutem Jakości**.

Zespół autorski opracowania:

- Klaudia Świrska – Starsza specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego, koordynator dokumentu,
- Maciej Łodyga – Młodszy Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego,
- Iwona Nowacka – Z-ca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego.

Strategię Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

 **KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI**

Spis treści

WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ 1 STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY DĄBIE	8
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	9
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	13
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	16
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	19
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	20
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	23
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	25
CZĘŚĆ 2 STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY DĄBIE	28
1. Misja i wizja	29
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	30
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dąbie oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	39
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.	44
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	49
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	51
ZAŁĄCZNIKI	53
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Dąbie	54
Załącznik 2: Wzór ankiety.....	103
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	108

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działań władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Dąbie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

W prace nad niniejszą Strategią zaangażowani byli również reprezentanci władzy lokalnej i gminnych jednostek organizacyjnych, którzy wspólnie stworzyli **Zespół ds. Strategii**:

- Bogusław Zaraza – Wójt Gminy Dąbie – Przewodniczący Zespołu,
- Małgorzata Nowicka-Szymańska – Członek Zespołu,
- Anna Michalska – Członek Zespołu,
- Katarzyna Szymczak – Członek Zespołu,
- Łukasz Chołuj – Członek Zespołu.

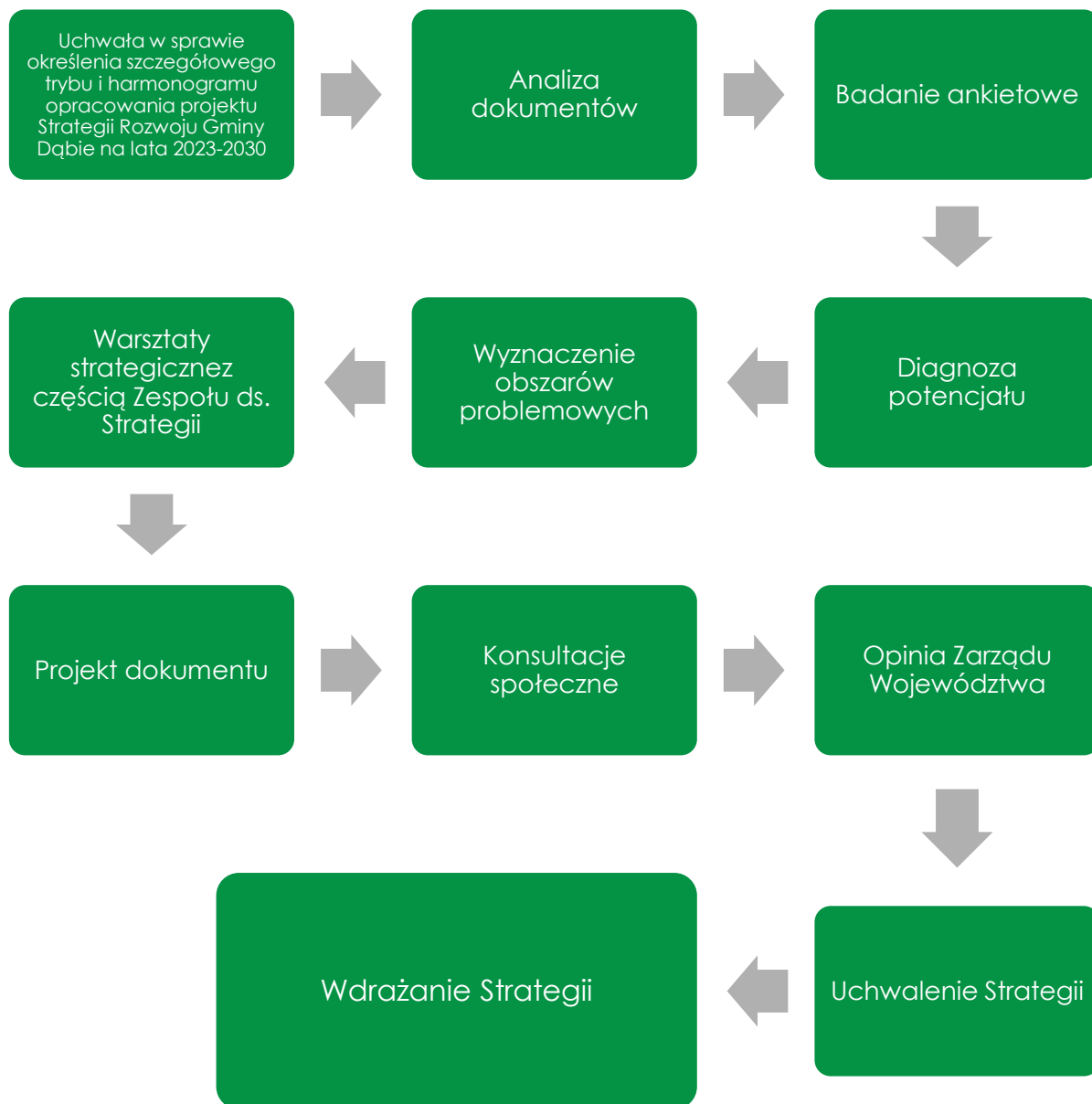
Powyższy Zespół wspierali dodatkowo **eksperti z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania**:

- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka – Z-ca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Klaudia Świrska – Starsza specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego, koordynator dokumentu,
- Maciej Łodyga – Młodszy Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2022 roku, kiedy to Wójt Gminy Dąbie podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr XXXII/210/2022 Rady Gminy Dąbie z dnia 30 czerwca 2022 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem Urzędu, warsztatów strategicznych z pracownikami Urzędu i mieszkańcami Gminy oraz badania ankietowego. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad misją i wizją Gminy Dąbie oraz celami operacyjnymi i kierunkami działań w wyznaczonych obszarach problemowych. W czerwcu 2023 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został wyłożony do publicznego wglądu, a w późniejszym etapie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Lubuskiego. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią:

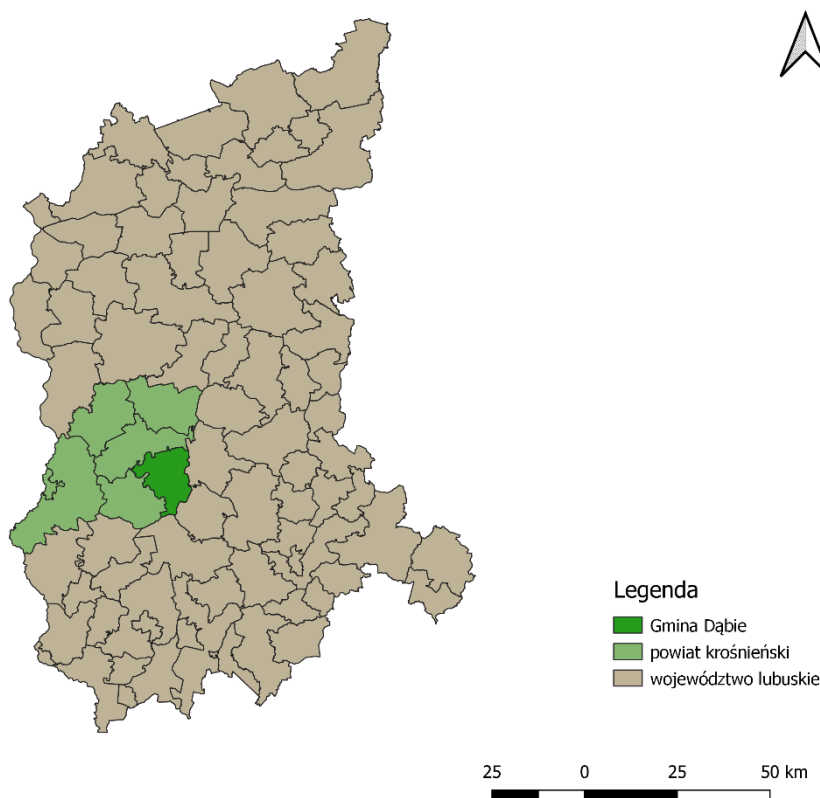
Stan i wyzwania rozwoju
Gminy Dąbie

CZĘŚĆ

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Dąbie jest gminą o charakterze wiejskim, położoną w centralnej części województwa lubuskiego, w południowej części powiatu krośnieńskiego. Według danych GUS Gmina Dąbie w roku 2021 liczyła 4 896 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 29 os./km². Powierzchnia Gminy wynosi ok. 170 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 41%, zaś powierzchnia leśna aż 53% oraz 6% inne. W efekcie obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, a porastające ponad 1/2 powierzchni Gminy lasy, stanowią istotną rolę w atrakcyjności turystycznej i osadniczej Gminy. Gmina graniczy z 3 jednostkami samorządowymi powiatu zielonogórskiego (gminy: Czerwieńsk, Świdnica, Nowogród Bobrzański) oraz 2 jednostkami samorządowymi z powiatu krośnieńskiego (Gmina Krosno Odrzańskie i Gmina Bobrowice). W skład Gminy wchodzi 16 sołectw.

Ryc. 1. Położenie Gminy Dąbie na tle województwa lubuskiego i powiatu krośnieńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Na sieć komunikacyjną w Gminie składają się przede wszystkim drogi krajowe nr 32 i nr 29 oraz drogi wojewódzkie nr 287 i nr 288. Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi powiatowe o łącznej długości 51 km oraz drogi gminne publiczne i wewnętrzne. Nie występują autostrady i drogi ekspresowe. Najbliższe takie drogi zlokalizowane są kolejno o ok. 19 i 29 km na wschód i północ od granic Gminy Dąbie i są nimi: droga ekspresowa S3 o oznaczeniu międzynarodowym E65 relacji północ-południe i autostrada A2 o oznaczeniu międzynarodowym E30 relacji wschód-zachód.

Odległość drogowa z miejscowości Dąbie do Zielonej Góry (będącej siedzibą władz wojewódzkich) wynosi 27,5 km, a podróż samochodem zajmuje ok. 30 min. Podróż do pozostałych większych ośrodków miejskich wiąże się ze znacząco dłuższym czasem podróży, jednak jest to spowodowane dużym oddaleniem od pozostałych ośrodków miejskich. Przejazd autem do Gorzowa Wielkopolskiego (oddalonego o ok. 138 km) zajmuje nieco ponad 1,5h, do Poznania (oddalonego o ok. 170 km) w granicach 2h 20 minut, natomiast do

Berlina (oddalonego o ok. 165 km) nieco powyżej 1,5h. Świadczy to o dobrej dostępności komunikacyjnej Gminy pomimo oddalenia od usług świadczonych przez inne duże miasta z wyjątkiem Zielonej Góry.

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie gminy, lecz charakteryzują się one zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu, rozbudowy lub przebudowy.

Przez Gminę w kierunku wschód-zachód przebiega jedna linia kolejowa. W Gminie zlokalizowana jest stacja kolejowa Szczawno-Ciemnice, natomiast w niedalekiej odległości od zachodniej granicy Gminy znajduje się dworzec kolejowy Krosno Odrzańskie. Linia kolejowa zapewnia kierunki połączeń Gubin-Czerwieński-Zielona Góra. Linia ta znacząco poprawia dostępność komunikacyjną Gminy, ułatwiając podróż z i do Gminy zarówno mieszkańcom, jak i potencjalnym turystom.

Ponadto w Gminie organizowany jest publiczny transport zbiorowy za pośrednictwem Krośnieńskiego Związku Powiatowo-Gminnego w Krośnie Odrzańskim, będącego wspólnotą samorządową, za którą odpowiada powiat. Działają także przewoźnicy prywatni w postaci Brunatni Group, realizujący przewozy szkolne na terenie całej Gminy.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Na podstawie Uchwały Nr IX/44/2019 Rady Gminy Dąbie z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie, w 2019 roku Rada Gminy Dąbie przyjęła zmianę „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie”

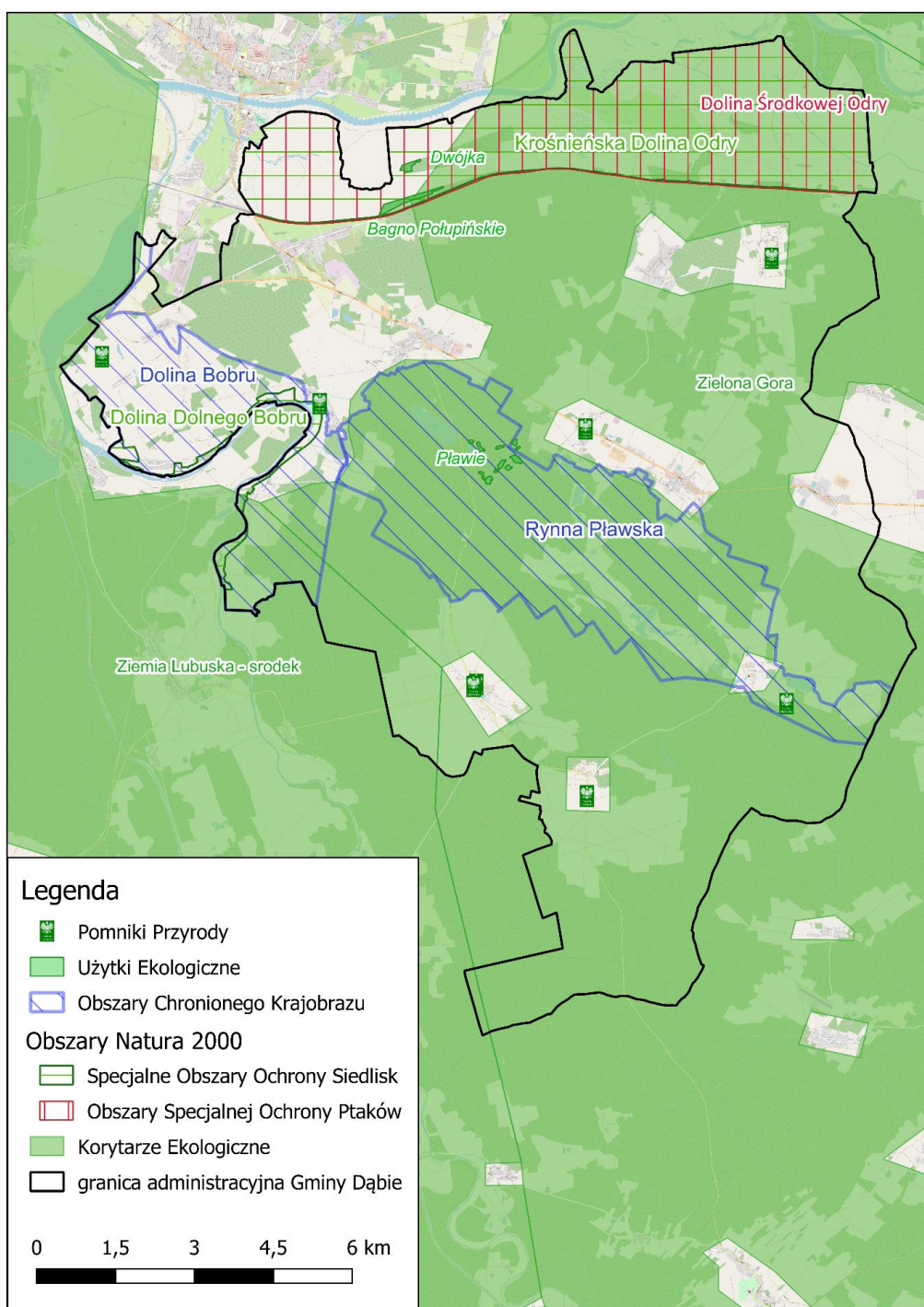
Dokumentami określającymi szczególne warunki zagospodarowania są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Gmina Dąbie cechuje się niskim stopniem pokrycia planami miejscowymi – 15%. Obecnie obowiązują 5 planów miejscowych. Niski odsetek pokrycia planami ma przełożenie na liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Należy jednak mieć na uwadze, że wykorzystywanie decyzji o warunkach zabudowy, jako alternatywy dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, może przyczynić się do uniemożliwienia racjonalnego kształtowania ładu przestrzennego i powstania chaosu urbanistycznego. W miejscach, gdzie nie obowiązują zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zabudowy regulowany jest poprzez wydawanie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2017-2021 corocznie wzrasta – z poziomu 34 decyzji w 2017 roku do 85 decyzji w 2021 roku.

Na terenie Gminy występują formy ochrony przyrody tj.:

- 3 Obszary Natura 2000:
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Dolnego Bobru” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH080068.H),
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Krośnieńska Dolina Odry” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH080028.H),
 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Odry” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB080004.B),
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bobru” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.534),
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Rynna Pławska” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.615),
- 3 Użytki Ekologiczne:
 - Użytek Ekologiczny „Bagno Połupińskie” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.75),
 - Użytek Ekologiczny „Pławie” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.76),
 - Użytek Ekologiczny „Dwójka” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.77),
- 10 pomników przyrody:

- o Lubiaków lipa drobnolistna 2 szt.,
- o Kosierz lipa drobnolistna 2szt.,
- o Brzeźnica dąb szypułkowy,
- o Trzebule dąb szypułkowy,
- o Pław jesion wyniosły,
- o Kosierz dąb szypułkowy,
- o Ciemnice dąb szypułkowy,
- o Dąbki dąb szypułkowy.

Ryc. 2. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii na podkładzie OpenStreet-Map.

Z pewnością walory przyrodnicze Gminy Dąbie mogą przyciągnąć turystów z różnych regionów. Aby rozwijać tę funkcję, należy odpowiednio zagospodarować przestrzeń i dostosować ofertę do potrzeb potencjalnych turystów. Możliwe działania to np. wytyczenie szlaków turystycznych, zaprojektowanie i budowa infrastruktury turystycznej (np. ścieżki rowerowe, miejsca do grillowania) oraz organizacja imprez i festiwali kulturalnych. Warto również pamiętać o ochronie i zachowaniu walorów przyrodniczych dla przyszłych pokoleń oraz rozwijaniu turystyki zrównoważonej, która szanuje środowisko i kulturę lokalną.

Sąsiedztwo spławnych rzek oraz występowanie jezior i łowisk rybnych może stanowić potencjał rozwojowy Gminy w zakresie turystyki wodnej. Tereny sprzyjają organizacji spływów kajakowych czy budowy przystani oraz rozwojowi sportów wodnych. Dostrzega się również wysokie walory przyrodnicze i rekreacyjne, mogące sprzyjać rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej czy agroturystyki. Wymagane będą jednak odpowiednie działania w tym zakresie np. poszerzenie oferty szlaków turystycznych w granicach Gminy.

Gmina Dąbie posiada potencjał turystyczny, jednak nie jest on związany jedynie z uwarunkowaniami przyrodniczymi. W obszarze Gminy znajduje się kilkadziesiąt cennych historycznie obiektów. W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 87 obiektów, a do rejestru zabytków prowadzonego przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze, wpisano 48 obiektów (w tym 17 numerów rejestrowych istniejących zabytków nieruchomych).

Do najbardziej rozpoznawalnych zabytków należą zespoły pałacowe w miejscowościach Brzeźnica, Kosierz i Trzebule oraz kościoły w miejscowościach Dąbie, Kosierz, Lubiatów, Łagów, Nowy Zagór i Trzebule, Ciemnice.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na sytuację gospodarczą Gminy składa się wiele aspektów. Są to między innymi sytuacja finansowa gminy jako jednostki samorządu terytorialnego, w tym jej możliwości inwestycyjne, poziom przedsiębiorczości na terenie gminy, a także kwestie infrastrukturalne – stopień rozwoju i jakość urządzeń sieciowych i obiektów kubaturowych oraz dostęp mieszkańców do tej infrastruktury.

O poziomie przedsiębiorczości na terenie danej jednostki stanowi między innymi liczba przedsiębiorstw działających na jej terenie. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Dąbie w roku 2021 stanowiły 8,1% (512 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie krośnieńskim. Liczby te corocznie wzrastają. W 2017 roku na terenie Gminy działało 419 przedsiębiorstw i do 2021 roku liczba ta wzrosła o 93. Ponadto obserwacja nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy pokazuje, że corocznie liczba nowych przedsiębiorstw przewyższa liczby wyrejestrowywanych firm (z wyjątkiem 2018 roku). W 2021 roku nowozarejestrowanych firm było 61 i było to o 2 firmy więcej niż 2017 roku, a wyrejestrowanych było 26 w porównaniu do roku 2017 było to mniej o 16.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Dąbie, największa część podmiotów działa w budownictwie (158 podmiotów) oraz w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (80 podmiotów). Ich udział wyniósł kolejno 31% i 16%. Podobna liczba podmiotów (w przedziale 42-47) zajmuje się działalnością związaną z pozostałą działalnością usługową i przetwórstwem przemysłowym – udział podmiotów z tych grup w ich całkowitej liczbie wynosił po 9% i 8% dla każdej z sekcji.

Rozwój gospodarczy wiąże się także z jakością i dostępnością infrastruktury gminnej: kubaturowej i sieciowej. Wpisuje się w nią dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Urząd Gminy Dąbie.

Według danych GUS na 2021 rok udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 91%. Za zauważalne problemy w zakresie dostępu do sieci wodociągowej uważa się pogorszoną jakość dostarczanej wody z uwagi na złą jakość sieci wodociągowych. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci wodociągowej na terenie Gminy należy modernizacja stacji uzdatniania wody w Dąbiu oraz stacji uzdatniania wody w Łagowie.

Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Dąbie w 2021 roku wynosił 20,6%, co świadczy o tym, że ponad 70% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej bez usług kanalizacyjnych. Na terenie Gminy zlokalizowane są obecnie dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w miejscowościach Połupin i Pław. Do 2023 roku funkcjonowała także oczyszczalnia w Łagowie, jednak została ona wyłączona z eksploatacji. Obiekt w Połupinie posiada średnią przepustowość 95 m³/d, natomiast obiekt w Pławiu 52 m³/d. Szacuje się, że obecna przepustowość będzie wystarczająca zarówno przy aktualnym poziomie liczby mieszkańców, jak i w przypadku zwiększenia się tej liczby. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej należy przebudowa obecnej sieci w miejscowościach Łagów i Gronów planowana na lata 2022-2023. Dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina stosuje wsparcie w postaci dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina prowadzi inwentaryzację szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Dąbie istnieje sieć gazowa. Przesył i dystrybucja gazu ziemnego odbywa się ze stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej w Osiecznicy koło Krosna Odrzańskiego za pośrednictwem gazociągów przesyłowych wysokiego ciśnienia. Miejscowościami zlokalizowanymi w pobliżu sieci wysokiego ciśnienia są: Nowy Zagór, Połupin, Dąbie, Pław, Gronów i Łagów, jednak w 2021 roku siecią średniego ciśnienia gaz doprowadzany był jedynie do miejscowości Dąbie, Połupin, Gronów i Pław (według stanu na 31.12.2021 rok do sieci podłączonych zostało 148 przyłączy gazowych). Według danych GUS w 2021 roku z sieci gazowej korzystało 8,8% mieszkańców.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Dąbie jest Międzygminny Transport Odpadami Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Pionierów 44 w Krośnie Odrzańskim. Za ww. podmiot odpowiada natomiast Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”, zrzeszający 5 gmin powiatu krośnieńskiego tj. Gminę Bobrowice, Gminę Bytnica, Gminę Gubin, Gminę Maszewo oraz Gminę Dąbie.

Na terenie Związku funkcjonuje 5 Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, z czego jeden z nich zlokalizowany jest na terenie Gminy Dąbie – w miejscowości Pław, na terenie przy Oczyszczalni Ścieków.

Pod względem liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wartość ta co roku utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2021 roku objętych odbiorem odpadów było 4 067 osób. W 2021 roku udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów wyniósł 35% i wzrósł od 2017 roku o 13%. Przypadająca ilość zebranych odpadów na mieszkańca co roku się zwiększała i w 2021 roku wyniosła 0,34 m³.

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej antropopresji zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Dąbie prowadzi ewidencję źródeł ciepła, a od lipca 2021 r. do bazy CEEB sukcesywnie wprowadzane są adresy i istniejące na nich źródła ciepła. Wg. stanu na 31.12.2021 roku w Gminie znajdowało się 20 źródeł ciepła używających paliw stałych (węgiel, miął, ekogroszek) oraz 7 innych – za wszystkie odpowiedzialne były osoby fizyczne. W obszarze Gminy nie znajdują się stacje monitoringu jakości powietrza oraz nie były prowadzone jakiegokolwiek pomiary z tym związane.

Gmina planuje dalszy rozwój OZE, w tym budowę farm fotowoltaicznych w otoczeniu miejscowości: Pław, Ciemnice, Nowy Zagór, Lubiaków czy Dąbie. Planowane inwestycje oparte są o wydane już decyzje o warunkach zabudowy. Ponadto planowana jest także termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w postaci m.in. szkoły filialnej w Połupinie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dąbiu (zaopatrzenie budynku w ogrzewanie gazowe).

Dochody budżetu Gminy Dąbie na przestrzeni lat 2016-2022 ulegały znacznemu zwiększeniu, z 18 mln zł w 2016 roku do ponad 30,3 mln zł w 2022, a więc wzrosły o prawie 12,3 mln zł. Coroczny wzrost dochodów obserwowany był w latach 2016-2019 oraz 2020-2022 i utrzymywał się w przedziale 1,4-3,8 mln zł. W latach 2019-2020 zanotowano spadek dochodów ogółem o niecałe 350 tys. zł.

W przeliczeniu na mieszkańca dochody Gminy kształtowały się na poziomie niższym zarówno od średniej dla powiatu i od średniej dla województwa. W 2021 roku dochody na mieszkańca w Gminie osiągnęły poziom 5 847,86 zł, w powiecie krośnieńskim 5 981,28 zł, a w województwie lubuskim 6 787,38 zł.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 94% w latach 2017-2022). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących przede wszystkim z subwencji (wzrost o prawie 2,8 mln zł) oraz dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące (wzrost o prawie 4,6 mln zł), ale także z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (wzrost o 3.500000,00 zł) i z podatku od nieruchomości (wzrost o 810 tys. zł). Dodatkowo widoczne jest stopniowe zwiększanie się udziału dochodów majątkowych w dochodach budżetowych w latach 2016-2021 – z 1,45% w 2016 roku, do 12,88% w 2021 roku.

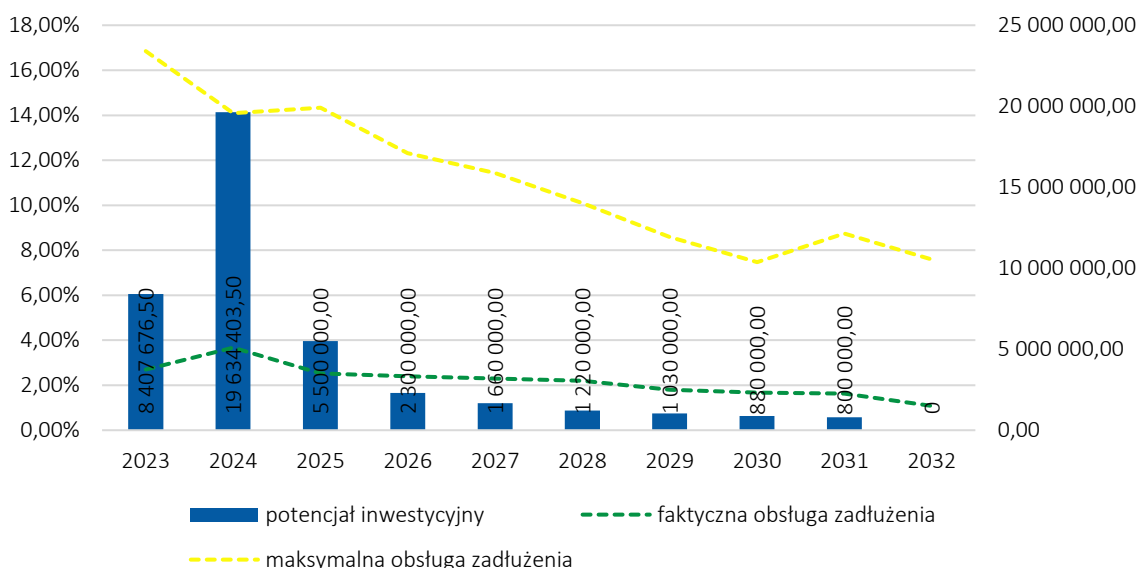
Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy Dąbie. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 161,2 mln zł i do 2021 roku wzrosły o 9,8 mln zł, osiągając kwotę 25,9 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Dąbie różnica w dochodach i wydatkach bieżących od 2018 roku przyjmuje stabilny poziom wpływający na bezpieczeństwo finansowe Gminy.

W latach 2017-2018 ogólne wydatki Gminy przewyższały jej dochody, czego efektem był ujemny wynik budżetu. Spowodowało to konieczność zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań oraz wzrost kwoty długu. Od 2019 roku, ze względu na wzrost pozyskiwanych środków zewnętrznych, kondycja finansowa Gminy zaczęła się poprawiać, a kwota długu – ponownie się zmniejszać.

Biorąc pod uwagę wydatki w latach 2016-2022, największy średni udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (30,89%), rodzina (22,58%), administracja publiczna (11,44%), rolnictwo i łowiectwo (9,14%) pomoc społeczna (8,08%), oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (5,45%).

Na wykresie poniżej przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2032. Wynika z tego, że w okresie przedstawionym na rycinie zsumowany potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie około 41,4 mln zł, z czego 19,6 mln zł przypadnie na rok 2024 – do tego roku planowane są dalsze inwestycje w zakresie m.in. budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Łągów i Gronów, budowy hali sportowej w miejscowości Gronów czy etap II modernizacji infrastruktury wodociągowej w miejscowości Dąbie tj. budowa stacji uzdatniania wody. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

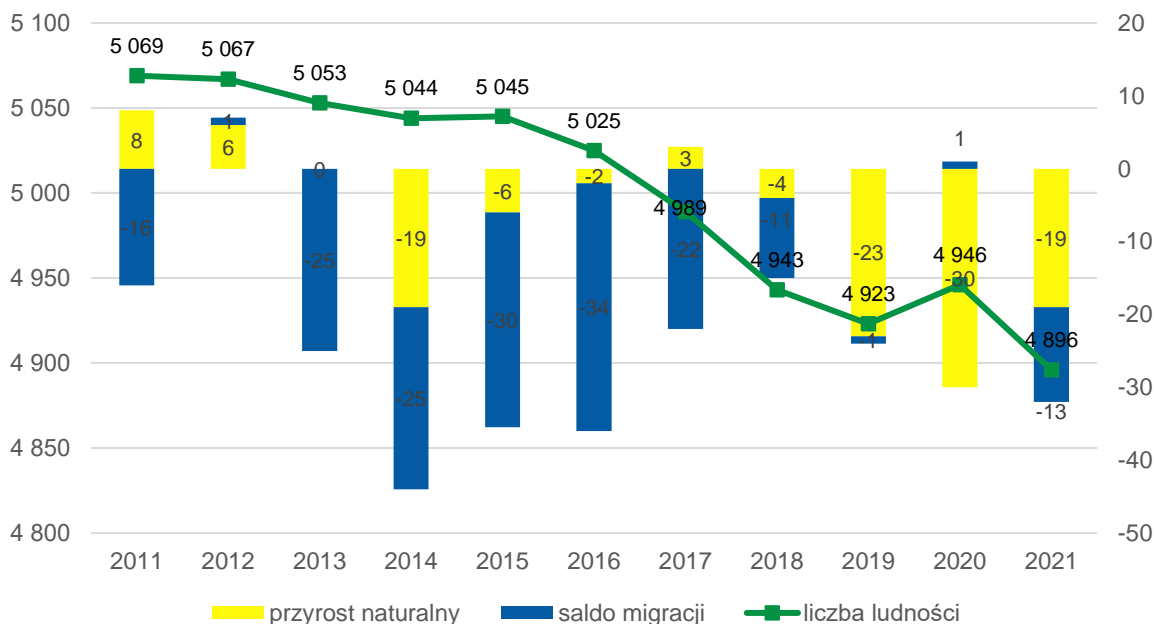
Ryc. 3. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Dąbie na lata 2023-2032

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXXVIII/234/2022 Rady Gminy Dąbie z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Dąbie na lata 2023-2032.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Gmina Dąbie w roku 2021 liczyła 4 896 mieszkańców, co stanowiło 9% społeczności powiatu krośnieńskiego. Analizując zmiany liczby ludności w latach 2011-2021 zauważalna jest tendencja spadkowa. Wynika z tego, że Gmina Dąbie się wyludnia i jest to sytuacja charakterystyczna w tym regionie. Największy wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców Gminy Dąbie ma ujemne saldo migracji.

Ryc. 4. Zmiany liczby ludności w Gminie Dąbie w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotną informacją w zakresie struktury demograficznej jest liczba osób w wieku 25-34 lata w stosunku do ludności ogółem. Osoby w wieku kreatywnym to te, które mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego Gminy. Udział osób w tym wieku w ogólnej liczbie ludności spada, zarówno w Gminie, jak i powiecie krośnieńskim. W Gminie Dąbie w 2017 roku udział ten wynosił 14,81, a w 2021 roku 11,86, w powiecie krośnieńskim udział ten odpowiednio wyniósł 15,08 i 12,89. Negatywną informacją jest jednak większa dynamika występująca w Gminie Dąbie – spadek udziału najbardziej pożądanego grupy wiekowej zachodzi szybciej niż terytorialnego skali całego powiatu. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2017-2021 w Gminie była na poziomie 80%, a w powiecie 85%. Należy jednak zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, zakładających rodziny i osiedlających się: kupujących mieszkania, budujących domy, aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Zwiększa się natomiast udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców, przy spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym. Widoczny jest więc trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa, charakterystyczny dla całego regionu. Należy mieć na uwadze, iż zwiększać się będzie zapotrzebowanie na usługi skierowane do seniorów i dostosowanie oferty społecznej i infrastrukturalnej do ich potrzeb.

Jednym z kluczowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców Gminy jest zapewnienie najmłodszym odpowiedniej opieki oraz stworzenie młodzieży dogodnych warunków do startu w dorosłość. Na terenie Gminy Dąbie nie funkcjonuje żaden żłobek, jednak w miejscowości Szczawno przy ul. Szkolnej 3 mieści się Klub Dziecięcy „Maluszek”, którego podmiotem prowadzącym jest Gmina Dąbie. Klub świadczy opiekę dla 12 dzieci w wieku 1-3 lat, od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. Miesięczna opłata za taką formę opieki dotychczas wynosiła 300 zł miesięcznie, natomiast od 1 września 2023 r. zgodnie

z Uchwałą nr XLIV/253/2023 Rady Gminy Dąbie z dnia 18 maja 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia opłat za świadczenia udzielane przez Klub Dziecięcy „Maluszek” w Szczawnie opłata wyniesie 600 zł miesięcznie oraz dodatkowo 11 zł dziennie za wyżywienie.

W 2021 roku w Gminie działało 5 przedszkoli publicznych/punktów przedszkolnych/oddziałów przedszkolnych. Były to: Przedszkole w Połupinie (które z dniem 1 września 2021 roku zostało połączone ze Szkołą Podstawową im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu wraz ze szkołami filialnymi: Szkołą Filialną w Połupinie i Szkołą Filialną w Kosierzcu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu), Punkt Przedszkolny "Kubuś Puchatek" w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu, Oddziały zerówki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu, Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie – zerówki oraz dla 3-4 latków. Są to małe obiekty posiadające w 2021 roku po 1-2 grupy dydaktyczne, świadczące opiekę dla 18-36 dzieci. Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Gminie w latach 2017-2021 wahał się między 52,8% a 69%, w 2021 roku wyniósł 64,9%.

System oświatowy w Gminie opiera się na działalności 2 szkół podstawowych, są to kolejno: Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie oraz Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu. Obie placówki posiadają podobną wielkość – do pierwszej z ww. szkół uczęszczało 163 uczniów, natomiast do drugiej 184. SP w Gronowie posiadało podział uczniów na 9 oddziałów o średniej wielkości wynoszącej 18 dzieci, natomiast w SP w Dąbiu istniało 11 oddziałów o średniej liczbie 17 uczniów.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej latach 2019-2022 kształtowały się różnie w średnich wynikach z przedmiotów w poszczególnych latach, jak i w ogólnych średnich wynikach w Gminie w ciągu ostatnich paru lat.

Corocznie wzrastają wydatki w dziale oświata i wychowanie. Wzrasta również subwencja oświatowa, jednak w sposób niewystarczający, co powoduje zwiększającą się różnicę między subwencją oświatową a wydatkami w tym dziale. Stopień pokrycia wydatków w dziale oświata i wychowanie subwencją oświatową corocznie zmniejsza się, z poziomu 63% w 2017 roku do 54% w 2021 roku.

Podmiotami realizującymi zadania w zakresie kultury i sportu w Gminie Dąbie, których organem prowadzącym jest Gmina lub z którymi Gmina współpracuje jest Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbiu oraz Instytut Sportu realizujący w Gminie rządowy program „Lokalny Animator Sportu”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbiu ma swoją główną siedzibę w tejże miejscowości, jednak w jej skład wchodzi także dwie filie zlokalizowane w miejscowościach Kosierz i Połupin. We wszystkich obiektach, którymi dysponuje Biblioteka, świadczone są działania z zakresu aktywizacji edukacyjnej i kulturalnej mieszkańców Gminy.

Instytut Sportu, jako operator programu Lokalny Animator Sportu, jako drugi z podmiotów odpowiada za realizację zadań w zakresie kultury i sportu. Lokalny animator w ramach programu gospodaruje boiskiem typu Orlik oraz Halą w Dąbiu przy ul. Strażackiej 4. Organizowane są różnego rodzaju zajęcia sportowe dla wszystkich mieszkańców z terenu Gminy. Dyscypliny oferowane mieszkańcom to np. piłka nożna, koszykówka, siatkówka, unihokej, tenis.

Na terenie Gminy Dąbie aktywność kulturalną umożliwiają świetlice wiejskie zlokalizowane w prawie każdym sołectwie. Prowadzone zajęcia na świetlicach wynikają z potrzeby i zainteresowań mieszkańców.

W celu zwiększenia poziomu zadowolenia mieszkańców dostrzega się potrzebę zwiększenia liczby odbywających się wydarzeń i zajęć kulturalno-sportowych. Konieczna jest również ich szeroka promocja i informowanie o nich mieszkańców. Niska ocena mieszkańców w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu na terenie Gminy wynikać może po części z ich niewiedzy o organizowanych do tej pory imprezach i w konsekwencji niewielkiej frekwencji.

Działalność kulturalną i sportową prowadzą także funkcjonujące na terenie gminy stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Organizacje te działają w różnych dziedzinach, umożliwiając ich członkom rozwój swoich pasji, integrację oraz wsparcie. Do organizacji tych zalicza się m.in.: jednostki OSP, Stowarzyszenia, fundacje oraz kluby sportowe.

Ponadto, Gmina Dąbie należy do Lokalnej Grupy Działania Zielone Światło, która zrzesza 5 gmin z województwa lubuskiego, w tym 4 gminy wiejskie (Bobrowice, Bytnica, Dąbie i Maszewo) oraz jedną gminę miejsko-wiejską (Krosno Odrzańskie). Wszystkie ww. gminy należą do powiatu krośnieńskiego. W swoich działaniach LGD Zielone Światło dąży do polepszenia standardu życia mieszkańców. Poprzez realizację projektów ukierunkowanych na wykorzystanie funduszy unijnych oraz istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych stara się zainicjować rozwój społeczny i gospodarczy – zwiększyć atrakcyjność gospodarczą, turystyczną i rekreacyjną obszaru.

Gmina Dąbie należy również do Stowarzyszenia Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr”, które zrzesza jednostki samorządu terytorialnego Polski oraz Niemiec. Po polskiej stronie w jej skład wchodzi 55 gmin oraz 7 powiatów z południowej i środkowej części województwa lubuskiego oraz jedna gmina z województwa wielkopolskiego (powiaty: Krośnieński, Nowosolski, Świebodziński, Wschowski, Zielonogórski, Żagański, Żarski; gminy Cybinka i Torzym w woj. lubuskim oraz gmina Zbąszyń w woj. wielkopolskim).

Nad bezpieczeństwem w Gminie czuwa straż pożarna. Na terenie Gminy zlokalizowano 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. OSP Dąbie, OSP Nowy Zagór i OSP Szczawno ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Na terenie Gminy nie ma Komisariatu Policji. Najbliższy Posterunek Policji znajduje się w miejscowości Krosno Odrzańskie. Obszar Gminy należy do 2 pozamiejskich rejonów służbowych: numer 5 (miejscowości: Brzeźnica, Budynia, Ciemnice, Dąbie, Godziejów, Gola, Gronów, Kosierz, Lubiatów, Łagów, Mokry Młyn, Pław, Połupin, Suchy Młyn, Szczawno, Trzebule) oraz numer 6 (miejscowości: Dąbki, Nowy Zagór, Stary Zagór), przysługujące dwóm dzielnicowym.

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Dąbie zapewniana jest przez Przychodnię Lekarską „Gronów” (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej) przy ul. Głównej 2e w miejscowości Gronów, w ramach której funkcjonuje poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia (gabinet) pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet diagnostyczno-zabiegowy, punkt szczepień oraz poradnia neurologiczna. Ponadto na terenie Gminy, również w miejscowości Gronów, znajduje się Punkt Apteczny DR MAX zlokalizowany przy ul. Głównej 2. Najbliższa stacja pogotowia zlokalizowana jest w Krośnie Odrzańskim oddalonym ok. 7 km od miejscowości Dąbie.

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Dąbie odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Dąbiu i Dom Pomocy Społecznej zlokalizowany w Szczawnie, za którego utrzymanie i prowadzenie odpowiada powiat. Dom Pomocy Społecznej zapewnia stałe wsparcie dla ok. 100 dorosłych mężczyzn przewlekłe chorych psychicznie. Świadczy całodobową opieką pielęgniarską, opieką lekarską, psychiatryczną i psychologiczną.

W 2021 roku w Gminie zarejestrowano 270 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (134 rodziny). Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej było ubóstwo, z powodu którego przyznano ją 107 rodzinom (194 osobom). Drugim najczęstszym problemem, z tytułu którego rodziny uzyskiwały pomoc było bezrobocie – były to 54 rodziny (114 osób). Z tytułu niepełnosprawności pomoc otrzymały 42 rodziny (47 osób), co stanowiło trzeci najczęstszy powód udzielenia takowej pomocy.

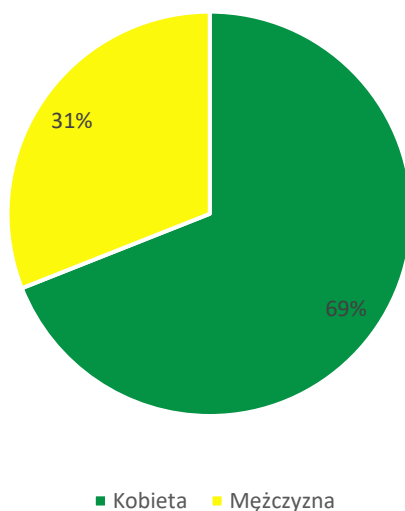
Osoby o niskich dochodach mogą ubiegać się o zapewnienie im lokalu w postaci mieszkania komunalnego lub socjalnego. W 2022 roku Gmina Dąbie dysponowała 3 mieszkaniami komunalnymi oraz 2 mieszkaniami socjalnymi.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

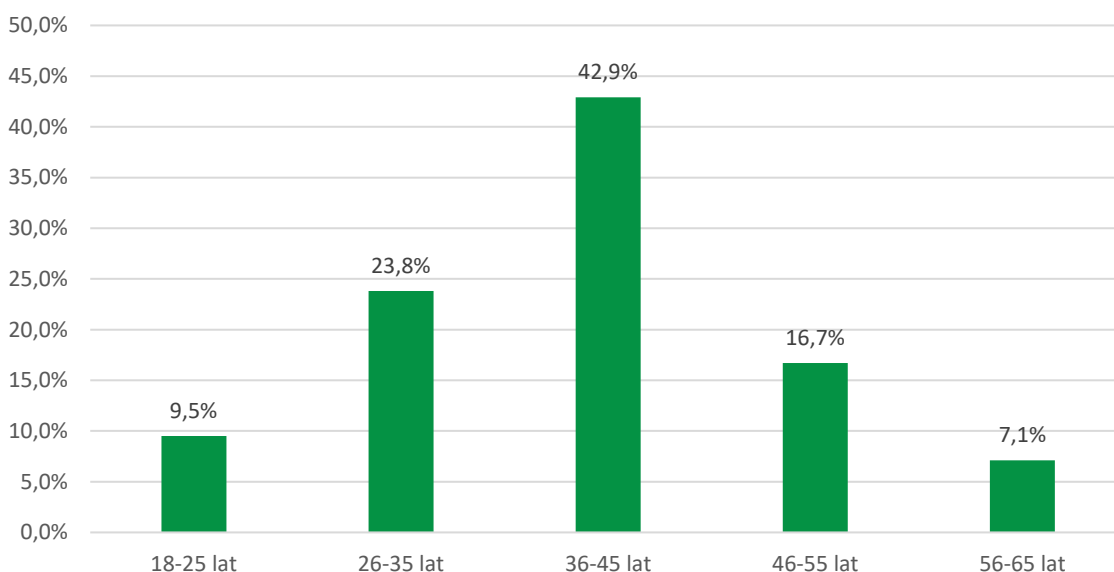
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Dąbie przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach **od 2 listopada do 15 grudnia 2022 roku**.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 42 ankiety. Większą część respondentów stanowiły kobiety (69%), natomiast pod względem wieku mieszkańców największą grupę stanowiły osoby w przedziale 36-45 lat (42,9%). Zdecydowaną większość respondentów stanowiły osoby pracujące (85,7%). Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

Ryc. 5. Podział respondentów ze względu na płeć

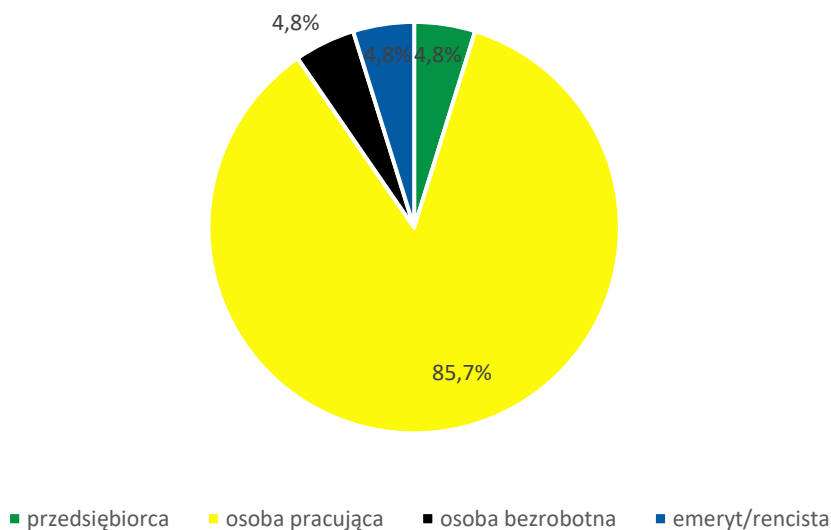
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Ryc. 6. Podział respondentów ze względu na wiek

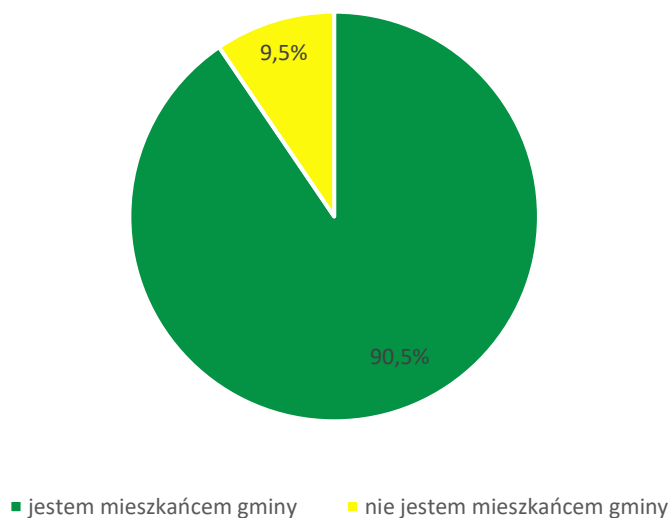
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Ryc. 7. Podział respondentów ze względu na status

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

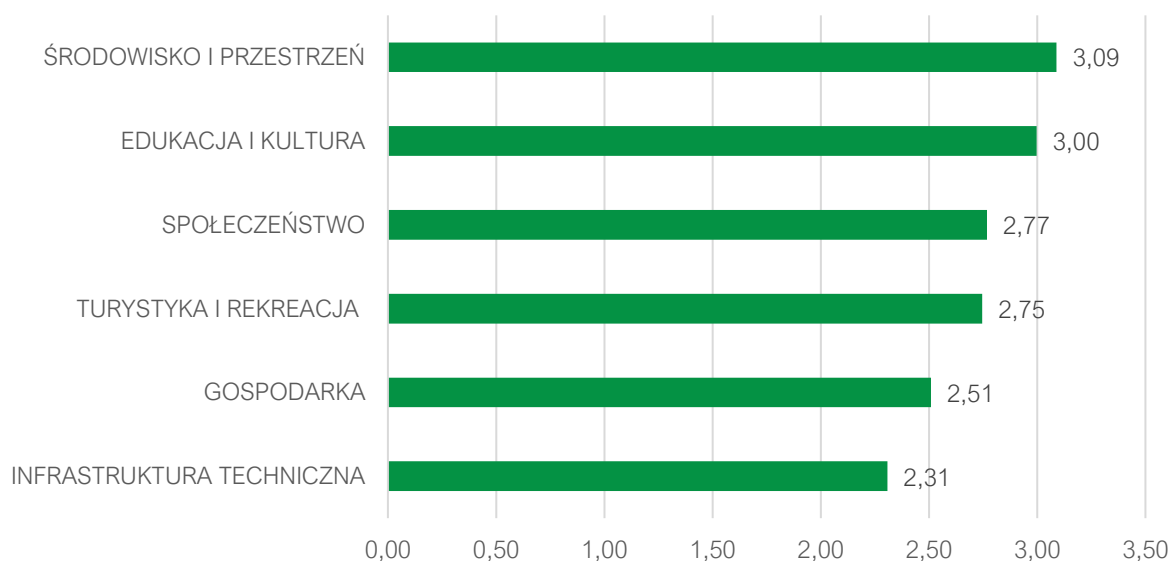
Ryc. 8. Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy Gminy Dąbie **najlepiej oceniają działania w zakresie środowiska i przestrzeni** (średnia ocena wynosiła 3,09), z kolei najgorzej infrastrukturę techniczną (średnia ocena wynosiła 2,31). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,51 do 3,00. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,74 (nieco poniżej średniej).

Ryc. 9. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia średnie oceny poszczególnych elementów znajdujących się w danym obszarze.

Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,57). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie jakości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, systemu ścieżek rowerowych, stanu dróg w Gminie, jakości sieci gazowej, infrastruktury melioracji szczegółowej, dostępu do podstawowej opieki medycznej oraz w zakresie oferty spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży. Wszystkie z wyżej wymienionych aspektów otrzymały oceny poniżej 2,20, co oznacza, że mieszkańcy są niezadowoleni i zwracają uwagę, iż pewne elementy muszą ulec poprawie.

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Dąbie

Społeczeństwo		Ocena
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy		3,26
Skuteczność działania pomocy społecznej		3,23
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy		3,17
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy		3,03
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy		3,00
Funkcjonalność budynków administracji publicznej		2,95
Dostęp do żłobków / klubów malucha		2,91
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Kluby Seniora,)		2,77
Wsparcie osób niesamodzielnich		2,60
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy		2,55
Dostęp do podstawowej opieki medycznej		2,18
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej		1,57
Gospodarka		Ocena
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie		2,87
Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy		2,64
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji		2,57
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy		2,56

Dostępność usług na terenie Gminy	2,51
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,50
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,46
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy	2,24
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy	2,22
Środowisko i przestrzeń	Ocena
Walory środowiska przyrodniczego w gminie	4,12
Jakość powietrza w gminie	3,83
System odbioru odpadów na terenie gminy	3,46
Estetyka swojej gminy	3,36
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	3,29
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,89
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,87
Oferta gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,81
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	2,62
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,58
Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	2,16
Infrastruktura techniczna	Ocena
Dostęp do Internetu w gminie	3,29
Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,50
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,39
Jakość sieci gazowej	2,15
Stan dróg w gminie	2,14
Jakość sieci wodociągowej	1,88
Jakość sieci kanalizacyjnej	1,80
Turystyka i rekreacja	Ocena
Atrakcyjność turystyczna gminy	3,76
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	3,45
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,14
Poziom bazy gastronomicznej	3,05
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie	2,93
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	2,59
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci	2,51
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych	2,34
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów	2,24
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży	2,19
System ścieżek rowerowych	2,00
Edukacja i Kultura	Ocena
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,72
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie	3,48
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy	3,33
Organizacja dowozu dzieci do szkół	3,31
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,31

Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,23
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie	3,23
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,11
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie	3,05
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy	2,81
Działalność świetlic wiejskich	2,78
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy	2,73
Działalność domu kultury i biblioteki	2,69
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,69
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie	2,60
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	2,45
Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy	2,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

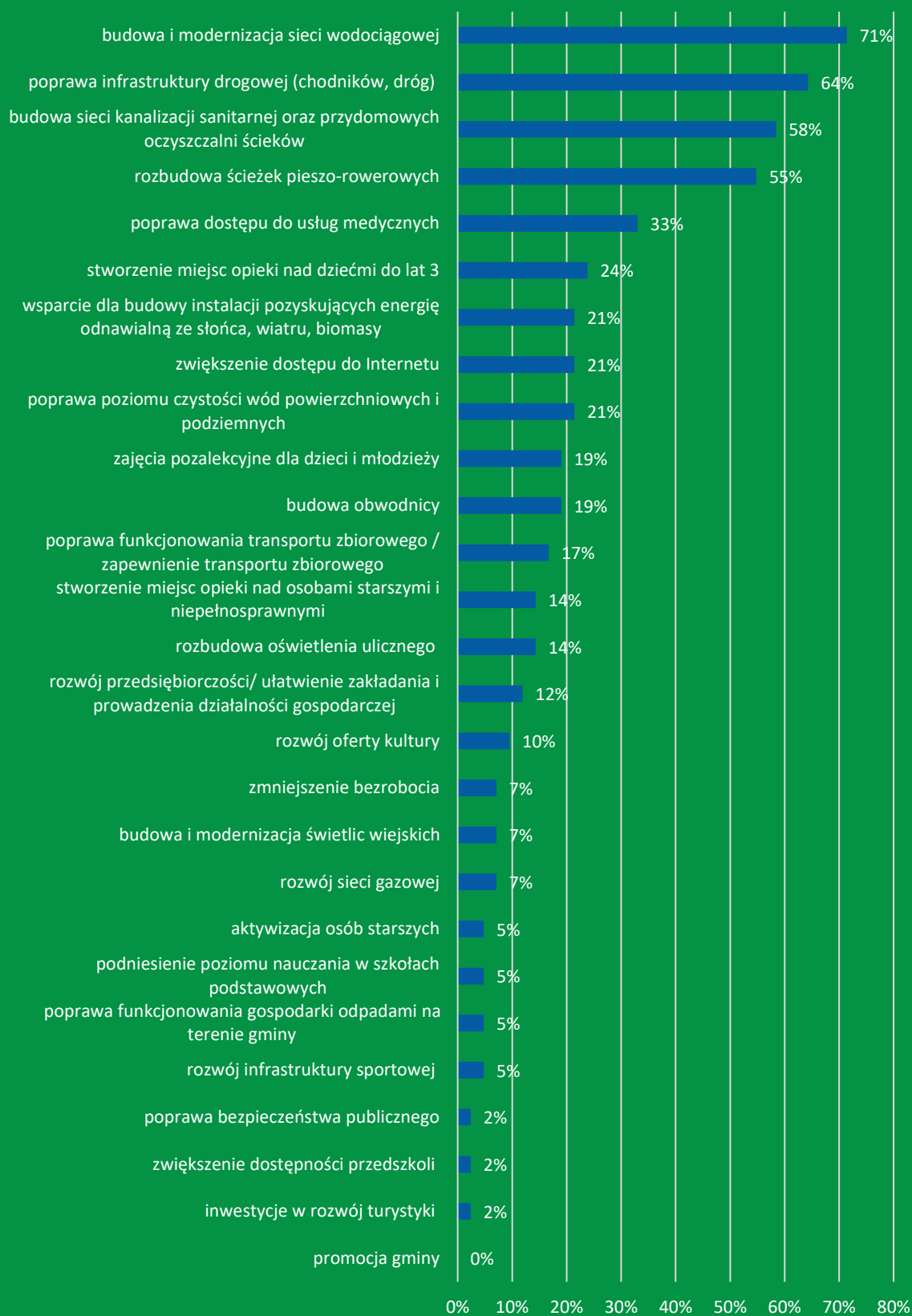
Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobyły walory środowiska przyrodniczego w Gminie, jakość powietrza, atrakcyjność turystyczna oraz dostęp do edukacji w szkołach podstawowych.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się **budowa i modernizacja sieci wodociągowej**, następnie **poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)**, budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych, a także poprawa dostępu do usług medycznych.

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na jezioro Dąbie, czyste powietrze, drogi, turystykę oraz budynek Urzędu Gminy.

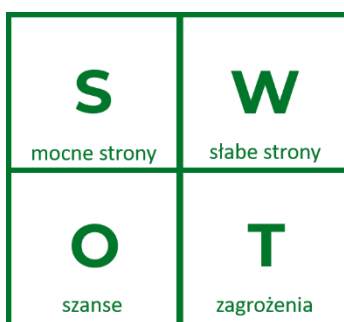
Ryc. 10. Główne priorytety rozwoju Gminy Dąbie według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- ✓ wnioski z opisu charakterystyki Gminy;
- ✓ dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- ✓ warsztaty strategiczne, które odbyły się w dniu 29 maja 2023 roku,
- ✓ wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 2 listopada do 15 grudnia 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Dąbie przedstawia poniższe zestawienie.

MOCNE STRONY

- wysokie walory przyrodnicze (Obszary Chronionego Krajobrazu, Obszary Natura 2000, użytki ekologiczne) dające szansę na rozwój usług czasu wolnego, rekreacji i turystyki,
- funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbiu oraz Instytutu Sportu na terenie Gminy, które organizują wydarzenia kulturalno-sportowe i zajęcia dla dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów,
- rosnąca liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON prowadzących działalność na terenie Gminy oferujących zróżnicowane miejsca pracy dla mieszkańców oraz spadająca liczba podmiotów wyrejestrowanych,
- PSZOK na terenie Gminy, tworzący możliwości nieodpłatnego pozbywania się nietypowych i problematycznych odpadów oraz zapewniający bezpieczeństwo środowiska (eliminacja „dzikich wysypisk” i nielegalnego spalania odpadów w gospodarstwach domowych),
- członkostwo gminy w wielu stowarzyszeniach i związkach międzygminnych stymulujących rozwój gospodarczy ich członków (m.in. LGD „Zielone Światło”),
- funkcjonujące na terenie Gminy jednostki OSP wpływające na poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ale też integrację społeczeństwa oraz kształtowanie zaangażowanych postaw i wymianę doświadczeń pomiędzy pokoleniami,
- funkcjonowanie świetlic wiejskich na terenie Gminy, które pełnią funkcję kulturalno-rekreacyjną,
- funkcjonowanie na terenie Gminy Klubu Dziecięcego oraz przedszkoli, co umożliwia osobom posiadającym dzieci powrót na rynek pracy
- działalność na terenie Gminy Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej zapewniającego dostęp do usług z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej,
- zmniejszająca się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.

SŁABE STRONY

- niski udział Gminy objęty MPZP (15%), prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje ustanawiające lokalizację inwestycji celu publicznego,
- niekorzystne trendy demograficzne zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy (zmniejszający się udział mieszkańców w wieku kreatywnym, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny),
- postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów,
- niezadawalająca jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej (chodniki, oświetlenie, itd.) i wynikające z tego obniżenie bezpieczeństwa drogowego,
- niski odsetek mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej,
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjna zmniejszająca atrakcyjność turystyczną Gminy
- niski poziom skanalizowania Gminy, skutkujący zagrożeniami zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb oraz obniżający jakość życia na obszarze gminy,
- zła jakość infrastruktury wodociągowej skutkująca problemami w dostarczeniu wody,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców, przejawiająca się niskim udziałem odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów w Gminie (w 2021 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 35%),
- malejący udział dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy, przez co zmniejsza się samodzielność Gminy w kształtowaniu własnych dochodów,
- wysoki udział bezrobotnych w Gminie (wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku w Gminie wynosił 3,8 na tle i województwa (3,1),
- zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową; rosnące koszty utrzymania oświaty mimo wysokich wyników nauczania.

SZANSE

- zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców oraz i postawy przyjazne środowisku i rozwój alternatywnych źródeł energii wspierane ogólnopolskimi, w tym rządowymi, programami wsparcia działań proekologicznych,
- pozytywne trendy społeczne w zakresie zwiększania się świadomości środowiskowej, głównie wśród najmłodszych grup społecznych,
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej,
- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji,
- nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej 2021-2027 jako źródło finansowania priorytetowych dla rozwoju Gminy zadań,
- dalsza współpraca w ramach LGD oraz stowarzyszeń międzygminnych (rozwój gospodarczy, aktywizacja mieszkańców, promocja Gminy).

ZAGROŻENIA

- spadek liczby mieszkańców (ujemny przyrost naturalny i saldo migracji),
- starzejące się społeczeństwo,
- postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodzią, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą,
- wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą regionu (np. epidemia, konflikty zbrojne),
- dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju,
- zmiany systemu prawnego dotyczącego funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce,
- zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi m.in. w związku z rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych,
- ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową powiatową, wojewódzką i krajową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg.

Strategiczne
kierunki rozwoju
Gminy Dąbie

CZĘŚĆ

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030 została opracowana na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji gminy, analizy SWOT i badań ankietowych oraz przeprowadzonych warsztatów strategicznych. Podczas przeprowadzanych prac zwracano uwagę zarówno na potencjały Gminy (jej strony silne, pozwalające na wykorzystanie szans dla przyszłego rozwoju), jak również problemy (strony słabe, stanowiące zagrożenia dla jej dalszego rozwoju). W procesie strategicznym określono także MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Dąbie, które na późniejszym etapie prac stanowiły drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych i operacyjnych.

MISJA jest to element Strategii, który wskazuje na najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Skupione są w niej wszystkie podstawowe wartości, które przyświecają władzom Gminy Dąbie i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Jest to ścieżka, jaką należy podjąć do osiągnięcia wizji. Zawiera w sobie odpowiedź na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia, sformułowano **misję Gminy Dąbie**, która brzmi:

**Harmonijny ROZWÓJ z uwzględnieniem ekologii, gospodarki
i społeczeństwa**

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Dąbie w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- ❖ obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ❖ ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- ❖ jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

**Gmina DĄBIE to atrakcyjna przestrzeń do życia, przyjazna jej
mieszkańcom, otwarta na świat i ROZWÓJ**

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Dąbie, jej sytuacji przestrzennej, gospodarczej, społecznej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

I. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĘTEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU

II. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

III. KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

Powyższe postulaty stanowią odzwierciedlenie wizji Gminy, jaka ma zostać osiągnięta w 2030 roku. Cele strategiczne odwzorowują obszary rozwojowe w trzech sferach: przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które budują wizerunek jednostki terytorialnej. Sfery te cechuje wzajemne przenikanie się – podejmowane działania w sferze przestrzennej będą wpływały na gospodarkę lokalną, a ta z kolei na sytuację społeczną. Aktywne i świadome społeczeństwo lokalne w dobrej sytuacji materialnej będzie z kolei wpływało na jakość środowiska przyrodniczego. Dla osiągnięcia równowagi konieczne jest równoległe realizowanie zadań w każdej z wymienionych sfer. Aby urzeczywistnić realizację celów strategicznych, dla każdego z nich ustanowiono szereg celów operacyjnych, porządkujących poszczególne działania. Cele operacyjne przedstawiono na poniższej grafice.

CELE STRATEGICZNE:					
CEL I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĘTEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU		CEL II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY		CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY	
CELE OPERACYJNE:					
1.1.	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	2.1.	Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	3.1.	Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi
1.2.	Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego	2.2.	Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz promocja Gminy	3.2.	Rozwój oferty kulturalnej oraz integracja mieszkańców Gminy
				3.3.	Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU

Cele operacyjne:

- 1.1 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej
- 1.2 Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego

Bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń do życia, pracy, nauki i relaksu jest niezwykle istotna dla zapewnienia wysokiej jakości życia dla mieszkańców. Ważną rolę w poprawie atrakcyjności danego obszaru oraz jakości życia jego mieszkańców odgrywa rozwinięta infrastruktura techniczna. Modernizacja i rozbudowa dróg, wraz z towarzyszącą infrastrukturą, taką jak oświetlenie uliczne, chodniki, ścieżki rowerowe, bezpieczne przejścia dla pieszych przyczyniają się do zwiększenia dostępności przestrzennej, ułatwią przemieszczanie się i podniosą poziom bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg. Oprócz sieci drogowej, jakość życia mieszkańców zależy również od infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, a także jakości obiektów edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych.

Ochrona środowiska i dostosowanie do zmian klimatycznych są kluczowymi elementami tego strategicznego obszaru. W celu poprawy jakości powietrza, wody i gleby, Gmina prowadzi politykę ochrony środowiska, która obejmuje m.in. wymianę źródeł ciepła na proekologiczne, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, a także rozwój sieci kanalizacyjnej. Rozwój odnawialnych źródeł energii również jest priorytetem. Jednak sukces tych działań zależy także od zmiany nawyków mieszkańców, dlatego ważne są działania edukacyjne, mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej oraz wprowadzenie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych w codziennym życiu.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIŃEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	1) Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	✓ rozbudowana sieć drogowa na terenie gminy	• długość wybudowanych dróg (km),
	2) Budowa, rozbudowa i przebudowa ścieżek rowerowych	✓ poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy	• długość wyremontowanych dróg (km),
	3) Współpraca z zarządcami dróg, które zlokalizowane są na terenie Gminy,	✓ zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, rowerowego oraz pieszego,	• długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km),
	4) Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego	✓ poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy	• długość wybudowanych chodników (km)
	5) Optymalizacja transportu zbiorowego i jego dostosowanie do potrzeb mieszkańców	✓ poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb dzięki uporządkowanej gospodarce kanalizacyjnej	• liczba nowych punktów oświetlenia (szt.)
	6) Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody	✓ zwiększenie liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	• liczba połączeń transportu zbiorowego (szt.)
	7) Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej	✓ zwiększenie liczby osób korzystających z sieci gazowej	• liczba kierunków połączeń transportu zbiorowego (szt.)
	8) Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami	✓ wysoka jakość dostępu do Internetu na terenie gminy	• długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km)
	9) Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji deszczowej wraz z przepompowniami		• długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km)
	10) Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci rowów melioracyjnych i innych urządzeń wodnych		• liczba przydomowych oczyszczalni ścieków powstałych przy wsparciu Gminy (szt.)
	11) Wsparcie mieszkańców w zagospodarowaniu wód opadowych i ich magazynowania,		• liczba zmodernizowanych/wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.)
	12) Opracowanie koncepcji wodociągowej, komunikacyjnej i melioracyjnej przy uwzględnieniu powstania spółki wodnej		• długość wybudowanych i przebudowanych rowów melioracyjnych (km)
		• liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (szt.)	
		• liczba osób korzystająca z sieci gazowej (szt.)	

	<p>13) Budowa, rozbudowa sieci gazowej</p> <p>14) Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy</p>		<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanej sieci światłowodowej (km) • długość wybudowanej sieci szerokopasmowej (km) • średnia prędkość łącza (Gb/s).
<p>1.2. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Podniesienie poziomu ochrony powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej 2) Budowa infrastruktury OZE na terenie Gminy, zastosowanie rozwiązań energetyki odnawialnej na gminnych budynkach użyteczności publicznej 3) Wsparcie (finansowe, doradcze) dla mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy 4) Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest 5) Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy skierowana i dostosowana do różnych grup społecznych (dorośli, seniorów, młodzieży, rolników) 6) Działania na rzecz ograniczenia powstawania uciążliwych społecznie inwestycji np. biokompostownie, wielkoprzemysłowe fermy drobiu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zwiększenie atrakcyjności Gminy dla nowych mieszkańców i przedsiębiorców, ✓ zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami ✓ zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła ✓ poprawa czystości powietrza na terenie Gminy ✓ zwiększenie efektywności energetycznej budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.) • liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.) • liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia w zakresie inicjatyw proekologicznych (os.) • liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.) • ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy (Mg) • liczba przeprowadzonych kampanii społecznych w zakresie edukacji ekologicznej (szt.)

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

Cele operacyjne:

- 2.1 Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy
- 2.2 Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz promocja Gminy

Istotnym sektorem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy jest gospodarka: lokalna i regionalna. Dotyczy to zarówno stanu finansów samorządowych, który decyduje o możliwościach inwestycyjnych jednostki oraz poziomie świadczonych przez samorząd usług: społecznych, komunalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych i innych, ale także poziomu przedsiębiorczości i rynku pracy. Wypracowanie systemu wsparcia dla przedsiębiorców wpłynie pozytywnie na wzrost liczby przedsiębiorstw, ich kondycję, powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy i spadek bezrobocia.

Gmina to miejsce, w którym warto żyć i odpoczywać. Bazując na unikalnych walorach przyrodniczych planuje się dalszy rozwój infrastruktury, aby zapewnić mieszkańcom więcej miejsc do wypoczynku i rekreacji. Jednocześnie, oferta sportowa i kulturalna zostanie rozszerzona, aby zadowolić potrzeby każdej kategorii wiekowej.

Wszystkie działania w kierunku rozwoju turystycznego muszą być jednak zgodne z potrzebami mieszkańców, którzy są głównymi odbiorcami dóbr i usług na terenie Gminy. Dlatego oferta musi być dostosowana do potrzeb każdej grupy wiekowej i uwzględniać ich zainteresowania.

W skutecznym rozwoju Gminy ważną rolę odgrywa promocja, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz jej granic. Z jednej strony promowanie Gminy wśród mieszkańców ma na celu budowanie lokalnej tożsamości oraz zwiększenie poczucia przynależności do społeczności. Z drugiej strony, promocja na zewnątrz ma na celu przyciągnięcie nowych mieszkańców, turystów i inwestorów, co przyczynia się do wzrostu potencjału Gminy.

Działania te mają na celu wzmocnienie rozpoznawalności Gminy w regionie oraz przyciągnięcie inwestorów, nowych mieszkańców i turystów. Dzięki temu Gmina może stać się jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem do życia i wypoczynku.

Gmina stawia na współpracę z organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia oferty kulturalnej oraz zwiększenia możliwości promocyjnych regionu. Poprzez organizację wspólnych projektów oraz wymianę doświadczeń Gmina chce zwiększyć zainteresowanie mieszkańców oraz turystów ofertą kulturalną, co pozytywnie wpłynie na rozwój lokalnej gospodarki i integrację społeczności lokalnej.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych 2) Aktywizacja osób bezrobotnych i biernych zawodowo z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych 3) Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem NGO (np. szkolenia, stworzenie platformy wymiany informacji, budowa sieci partnerskiej wśród sektorów) 4) Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych) ✓ nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem Gminy, NGO i przedsiębiorcami ✓ zmniejszenie bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.) • liczba spotkań/wydarzeń organizowanych w partnerstwie Gminy, przedsiębiorców, NGO (szt.) • liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.) • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)
2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz promocja Gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1) Budowa, remont i rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej przy zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczych 2) Stworzenie i propagowanie oferty turystyczno-rekreacyjnej wykorzystującej potencjał Gminy i jej mieszkańców 3) Współpraca z NGO, gminami partnerskimi w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalnej 4) Promowanie estetyki otoczenia wśród lokalnej społeczności 5) Promocja Gminy na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym z wykorzystaniem różnorodnych kanałów komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zwiększenie bazy i oferty turystycznej w Gminie ✓ zwiększenie możliwości rekreacyjnego wykorzystania potencjału Gminy ✓ zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba powstałych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.) • liczba rozbudowanych obiektów (szt.) • liczba przeprowadzonych inicjatyw promujących Gminę (szt.) • liczba wykorzystywanych kanałów do promocji Gminy (szt.) • liczba stowarzyszeń i gmin partnerskich, które współpracują z gminą (szt.)

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

Cele operacyjne:

- 3.1 Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi
- 3.2 Rozwój oferty kulturalnej oraz integracja mieszkańców Gminy
- 3.3 Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Głównym potencjałem rozwojowym Gminy Dąbie są jej mieszkańcy. Priorytetem władz samorządowych jest zwiększanie atrakcyjności Gminy dla mieszkańców poprzez podnoszenie jakości życia. W tym kontekście, edukacja na wysokim poziomie odgrywa kluczową rolę w rozwoju Gminy. Wysoka jakość kształcenia ma pozytywny wpływ nie tylko na przyszłość młodych ludzi, ale także na rynek pracy oraz poziom bezrobocia.

Aby podnieść jakość nauczania, konieczne jest zwiększenie jakości infrastruktury szkolnej oraz rozwój bazy dydaktycznej. Ważne jest również ciągle podnoszenie kompetencji kadry wychowawczej i oświatowej poprzez organizację kursów i szkoleń. Istotnym aspektem jest zapewnienie szerokiej oferty atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych, które odpowiadają oczekiwaniom dzieci i młodzieży. Działania te będą sprzyjać ich wszechstronnemu rozwojowi poza podstawowym programem nauczania.

Dodatkowo, istotne jest również wsparcie uczniów szczególnie uzdolnionych, aby umożliwić im rozwinięcie swojego potencjału i zdobycie nowych umiejętności. Poprzez dostarczanie dedykowanych programów i zasobów, Gmina może przyczynić się do wszechstronnego rozwoju tych uczniów.

Wszystkie te działania mają na celu stworzenie sprzyjającego środowiska edukacyjnego, które przyczyni się nie tylko do rozwoju jednostek, ale również do rozwoju społeczności jako całości.

Rozwój oferty społeczno-kulturalnej oraz usług społecznych stanowi kluczowy czynnik poprawiający jakość życia mieszkańców Gminy Dąbie. Ważne jest, aby oferta kulturalna była rozbudowana i dostępna dla wszystkich grup społeczności lokalnej, a infrastruktura rekreacyjna była nowoczesna i dostosowana do potrzeb mieszkańców. Wsparcie instytucji kulturalnych, organizacji pozarządowych oraz klubów sportowych, które są wizytówkami lokalnej społeczności, jest niezwykle istotne. Promowanie kultury sportu i aktywności fizycznej odgrywa szczególną rolę dla zdrowia mieszkańców.

Z uwagi na proces starzenia się społeczeństwa, rozwój usług społecznych, zwłaszcza opiekuńczych, jest niezbędny. Ważne jest stworzenie rozbudowanej oferty społecznej, która odpowiada na potrzeby różnych grup społeczności gminnej.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięci

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1 Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym wzrost dostępności miejsc opieki dla dzieci do lat 3 2) Modernizacja i wyposażenie obiektów przedszkolnych i szkolnych, w tym bazy dydaktycznej i sportowej dedykowanej dzieciom i młodzieży wspomagającej rozwój fizyczny i psychiczny od najmłodszych lat życia 3) Wsparcie rozwoju kompetencji kadry pedagogicznej 4) Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży 5) Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzącymi się z trudnościami w nauce 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktywizacja kobiet na rynku pracy ✓ poprawa jakości bazy oświatowej i sportowej, umożliwiającej edukację na najwyższym poziomie oraz utrzymanie odpowiedniej kondycji fizycznej wśród dzieci ✓ zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych, odpowiadających potrzebom uczniów ✓ podniesienie jakości systemu kształcenia ✓ wysokie osiągnięcia uczniów w konkursach i egzaminach państwowych ✓ wysoce wykwalifikowana kadra pedagogiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%) • poziom upowszechniania opieki przedszkolnej (%) • liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury szkolnej (szt.) • liczba dzieci otrzymujących wsparcie w nauce (os.) • liczba dzieci korzystających z oferty pozalekcyjnej (os.) • liczba dzieci otrzymujących stypendium naukowe (os.) • wyniki egzaminów (%)
3.2 Rozwój oferty kulturalnej oraz integracja mieszkańców Gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wspieranie oraz promowanie działań Gminnej Biblioteki wraz z filiami na terenie Gminy 2) Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja zajęć, wydarzeń, imprez 3) Organizacja cyklicznego ogólnogminnego wydarzenia kulturalnego dla mieszkańców i gości 4) Zagospodarowanie obiektów kulturalnych, rekreacyjnych, świetlic wiejskich w celu organizacji czasu wolnego do wszystkich grup społecznych 5) Poprawa dostępności oraz jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej m.in. boiska, place zabaw 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost integracji społecznej i aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju Gminy ✓ zwiększenie znaczenia funkcjonujących na terenie Gminy organizacji pozarządowych i liczby ich członków ✓ rozwój oferty kulturalno-sportowej, odpowiadającej potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców z wykorzystaniem nowopowstałej lub 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozbudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej (szt.) • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych w roku (szt.) • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (os.) • liczba inicjatyw wsparcia dla NGO (szkolenia, doradztwo) (szt.)

	<p>6) Zachęcanie do uczestnictwa w gminnych wydarzeniach oraz działalności w ramach organizacji pozarządowych</p> <p>7) Wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne oraz zapewnienie im zaplecza lokalowego, a także powierzanie szerszego spektrum zadań własnych Gminy organizacjom pozarządowym</p>	<p>zmodernizowanej infrastruktury kulturalnej i sportowej</p> <p>✓ minimalizacja ryzyka wykluczenia społecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba świetlic, w których odbywają się cykliczne zajęcia/spotkania dla mieszkańców (szt.)
<p>3.3. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej</p>	<p>1) Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę</p> <p>2) Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia</p> <p>3) Rozwój gminnej polityki senioralnej oraz działalności miejsc dla seniorów (np. Klub Seniora)</p> <p>4) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji projektów, programów dotyczących zatrudnienia</p> <p>5) Zwiększanie dostępności i jakości usług zdrowotnych lub społecznych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich oraz dostosowanie ich do potrzeb odbiorców</p>	<p>✓ zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego</p> <p>✓ wykreowanie postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców</p> <p>✓ zwiększenie stopnia świadomości mieszkańców w zakresie dbałości o zdrowie, kondycję fizyczną i konieczność profilaktyki zdrowotnej</p> <p>✓ rozwój działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, odpowiadającego potrzebom i problemom społecznym mieszkańców</p> <p>✓ rozwój oferty skierowanej do seniorów,</p> <p>✓ poprawa warunków funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami</p> <p>✓ minimalizacja wykluczenia społecznego</p> <p>✓ zapewnienie usług opiekuńczych osobom niesamodzielnym, potrzebującym wsparcia w codziennym życiu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów zdrowotnych realizowanych w Gminie (szt.) • liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie aktywizacji osób starszych (szt.) • liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (os.) • liczba kampanii przeprowadzonych w zakresie walki z uzależnieniami • liczba organizacji współpracujących z Gminą w zakresie realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia (szt.) • liczba mieszkańców korzystająca z usług opiekuńczych/asystenckich (os.)

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dąbie oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Gmina Dąbie jest gminą o charakterze wiejskim, położoną w centralnej części województwa lubuskiego, w południowej części powiatu krośnieńskiego. Powierzchnia Gminy wynosi ok. 170 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 41%, zaś powierzchnia leśna aż 53%.

Na sieć komunikacyjną w Gminie składają się przede wszystkim drogi krajowe nr 32 i nr 29 oraz drogi wojewódzkie nr 287 i nr 288. Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi powiatowe o łącznej długości 51 km oraz drogi gminne publiczne i wewnętrzne. Nie występują autostrady i drogi ekspresowe. Najbliższe takie drogi zlokalizowane są kolejno o ok. 19 i 29 km na wschód i północ od granic Gminy Dąbie i są nimi: droga ekspresowa S3 o oznaczeniu międzynarodowym E65 relacji północ-południe i autostrada A2 o oznaczeniu międzynarodowym E30 relacji wschód-zachód.

Odległość drogowa z miejscowości Dąbie do Zielonej Góry (będącej siedzibą władz wojewódzkich) wynosi 27,5 km, a podróż samochodem zajmuje ok. 30 min. Podróż do pozostałych większych ośrodków miejskich wiąże się ze znacząco dłuższym czasem podróży, jednak jest to spowodowane dużym oddaleniem od pozostałych ośrodków miejskich. Przejazd autem do Gorzowa Wielkopolskiego (oddalonego o ok. 138 km) zajmuje nieco ponad 1,5h, do Poznania (oddalonego o ok. 170 km) w granicach 2h 20 minut, natomiast do Berlina (oddalonego o ok. 165 km) nieco powyżej 1,5h. Świadczy to o dobrej dostępności komunikacyjnej Gminy pomimo oddalenia od usług świadczonych przez inne duże miasta z wyjątkiem Zielonej Góry.

Przez Gminę w kierunku wschód-zachód przebiega jedna linia kolejowa. W Gminie zlokalizowana jest stacja kolejowa Szczawno-Ciemnice, natomiast w niedalekiej odległości od zachodniej granicy Gminy znajduje się dworzec kolejowy Krosno Odrzańskie. Linia kolejowa zapewnia kierunki połączeń Gubin-Czerwieński-Zielona Góra.

Głównym ogniwem w systemie osadniczym jest wieś Dąbie, pełniąca funkcję administracyjno-usługową, jako siedziba władz gmin i połączona z nią wieś Połupin, pełniąca funkcję przemysłowo-usługową. Ośrodek gminny wspomagany jest przez grupę wsi o znaczeniu podstawowym, gdzie obok funkcji rolniczych występują usługi podstawowe. Są to miejscowości Brzeźnica, Szczawno, Gronów, Kosierz, Łągów, Ciemnice, Stary Zagór, Nowy Zagór, Pław, Trzebule.

Na terenie Gminy występuje wiele różnych form ochrony przyrody, które zajmują razem ok. 20% całkowitej jej powierzchni. Są to:

- 3 Obszary Natura 2000:
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Dolnego Bobru” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH080068.H),
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Krośnieńska Dolina Odry” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH080028.H),
 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Odry” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB080004.B),
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bobru” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.534),
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Rynna Pławska” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.615),
- 3 Użytki Ekologiczne:
 - Użytek Ekologiczny „Bagno Połupińskie” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.75),
 - Użytek Ekologiczny „Pławie” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.76),
 - Użytek Ekologiczny „Dwójka” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.77),
- 10 pomników przyrody.

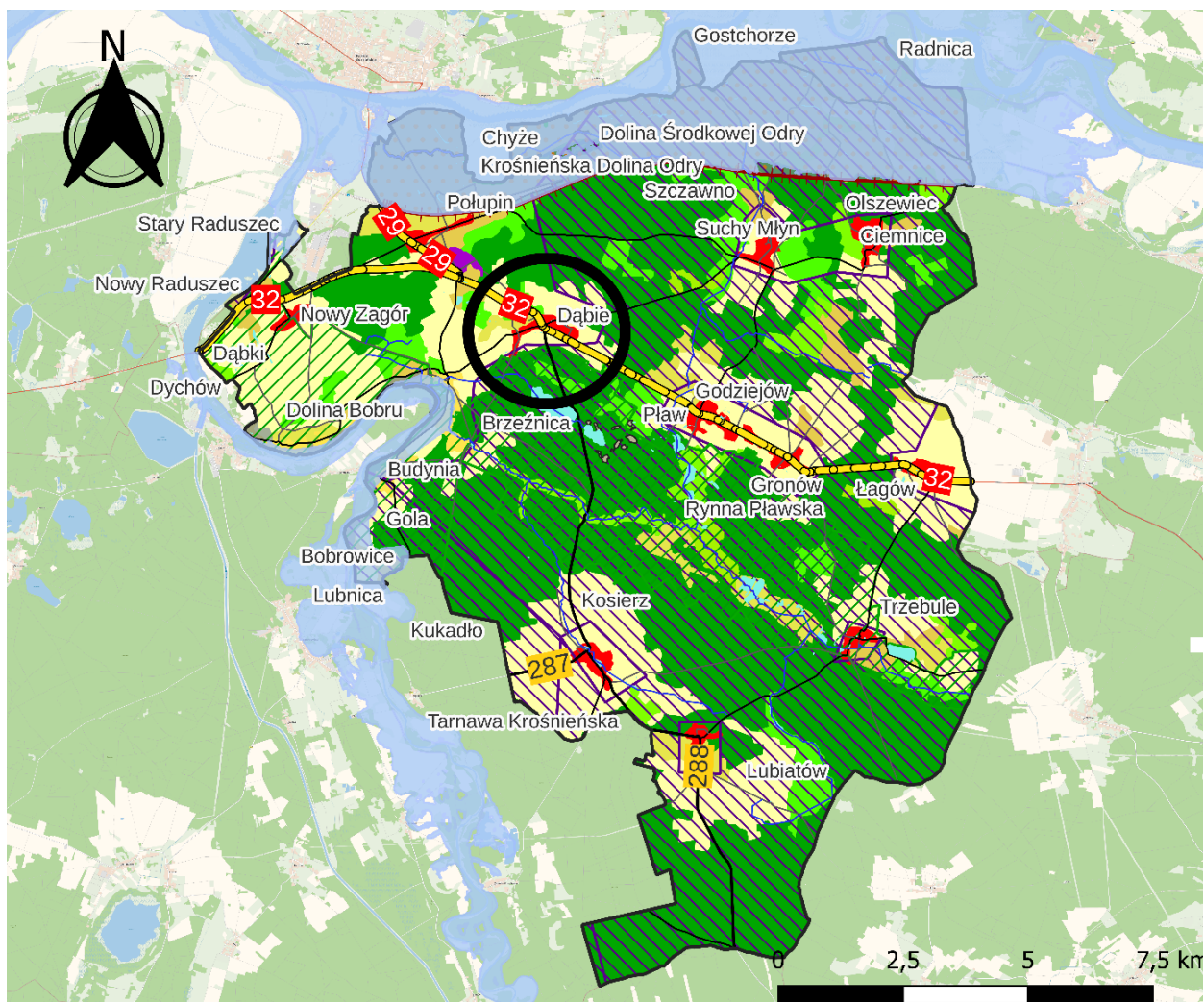

Dodatkowo przez obszar Gminy przebiegają dwa korytarze ekologiczne – „Zielona Góra” oraz „Ziemia Lubuska – środek”.

Obszar Gminy Dąbie znajduje się w dorzeczu Odry i jej lewobrzeżnego dopływu Bobru. Odra na terenie gminy przyjmuje trzy większe ciekі tj., Kanał Zimny Potok, Kanał Leniwy, rzeka Strużynka i rzeka Stara Odra.

Zbiorniki wodne na terenie Gminy są głównie pochodzenia naturalnego. Występują w obrębie zagłębień wytopiskowych tworząc ciąg niewielkich jezior. Największym jest wykorzystywane w celach rekreacyjnych Jezioro Wielkie o powierzchni 35,2 ha, objętości 2406,5 tys.m³ i długości linii brzegowej przekraczającej 3 km. Pozostałe jeziora (Pław, Pławno I i Pławno II) są to zbiorniki eutroficzne i mają powierzchnię do kilku hektarów. Na terenie Gminy występują również sztuczne zbiorniki wodne o powierzchni 0,5-1,5 ha w Kosierzu, Brzeźnicy, Budyni, Trzebulach, Dąbiu i Szczawnie.

Legenda

Gmina Dąbie	Zabudowa
rzeki	Miejsca eksploatacji odkrywkowej
linie kolejowe	Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
droga krajowa	Łąki, pastwiska
droga wojewódzka	Złożone systemy upraw i działek
droga powiatowa	Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
droga gminna	Lasy liściaste
Użytki Ekologiczne	Lasy iglaste
Obszary Chronionego Krajobrazu	Lasy mieszane
Korytarze Ekologiczne	Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
Obszary Specjalnej Ochrony	Ciek
Specjalne Obszary Ochrony	Zbiorniki wodne
Ośrodek lokalny	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Ryc. 11. Zagospodarowanie przestrzenne Gminy Dąbie
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cove

Gmina Dąbie objęta jest Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, który uchwalony został dnia 23 kwietnia 2018 r. uchwałą nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego. Gmina nie podlega pod miejskie obszary funkcjonalne ośrodków wojewódzkich, jakimi na terenie województwa lubuskiego są MOF OW Gorzów Wielkopolski i MOF OW Zielona Góra, ale wpisuje się w wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

W Planie zagospodarowania przestrzennego dla obszarów tych przyjęto następujące zasady zagospodarowania:

- zachowanie ładu przestrzennego i spójności przestrzennej obszaru (zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, rozwój urbanizacji w nawiązaniu do ukształtowanych układów osadniczych),
- intensyfikacja rolnictwa na gruntach najwyższej jakości i ochrona gleb najwyższych klas bonitacyjnych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego,
- rozwój w oparciu o uwarunkowania lokalne,
- wzmacnianie infrastruktury turystycznej (agroturystyka),
- wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych,
- wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny i tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną oraz w sposób minimalizujący negatywny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego i warunków zamieszkania, z zachowaniem obowiązujących przepisów,
- wykluczenie lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych,
- zapewnianie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej,
- rozbudowa zintegrowanej sieci transportowej oraz sieci infrastruktury technicznej,
- dążenie do zapewnienia dostępności komunikacyjnej ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej i rowerowej,
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów zagrożonych powodzią oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej ograniczaniu ryzyka powodziowego i skutków powodzi.

Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy przyjęto następujące zasady zagospodarowania:

- ograniczanie zabudowy na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (obszar o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q=10\%$, obszar o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q=1\%$, obszar o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q=0,2\%$, obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów),
- uwzględnianie w zagospodarowaniu terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, w tym potrzeby zwiększania retencji i hamowania spływu powierzchniowego (zbiorniki zaporowe, obiekty małej retencji, zalesienia),
- podejmowanie działań mających na celu rozbudowę infrastruktury przeciwpowodziowej.

Dla obszarów ochrony krajobrazów kulturowych przyjęto następujące zasady zagospodarowania:

- podejmowanie działań zmierzających do ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego,
- nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym z dostosowaniem do współczesnych wymogów przy równoczesnym zachowaniu ich walorów architektonicznych i historycznych,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,

- wprowadzanie funkcji związanych z turystyką, w tym wyznaczanie szlaków turystycznych o znaczeniu kulturowym.

Dla obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych i dla obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze:

- zachowanie spójności przestrzennej obszaru,
- zachowanie ładu przestrzennego w strefach zurbanizowanych jak i na terenach wiejskich (zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, rozwój urbanizacji w nawiązaniu do ukształtowanych układów osadniczych),
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego,
- wzmacnianie infrastruktury turystycznej,
- wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych,
- wzmacnianie infrastruktury społecznej,
- wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych z zapewnieniem dostępu do infrastruktury technicznej jak i społecznej,
- wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny i tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną oraz w sposób minimalizujący negatywny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego i warunków zamieszkania, z zachowaniem obowiązujących przepisów,
- wykluczenie lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych, zapewnianie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej,
- rozbudowa zintegrowanej sieci transportowej oraz sieci infrastruktury technicznej,
- dążenie do zapewnienia dostępności komunikacyjnej ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej i rowerowej,
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów zagrożonych powodzią oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej ograniczaniu ryzyka powodziowego i skutków powodzi.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony tradycji i kultury regionu;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Dąbie. Są one również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej tj. z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności cele średniookresowej strategii rozwoju kraju, krajowej strategii rozwoju regionalnego, odpowiednich strategii ponadregionalnych, a także cele i kierunki koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030
<p>Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna</p> <p>1.1. Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji</p> <p>1.2. Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku</p> <p>1.3. Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy</p> <p>1.4. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu</p> <p>1.5. Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji</p> <p>1.6. Rozwój potencjału turystycznego</p>	<p>CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĘTEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU</p> <p>1.2. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego</p> <p>CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p> <p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz promocja Gminy</p> <p>CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY</p>

<p>1.7. Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych</p>	<p>3.1 Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi</p>
<p>Cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi</p> <p>2.1. Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi</p> <p>2.2. Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów</p> <p>2.3. Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia</p> <p>2.4. Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego</p> <p>2.5. Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu</p> <p>2.6. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej</p>	<p>CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY</p> <p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz promocja Gminy</p> <p>CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY</p> <p>3.1 Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi</p> <p>3.2 Rozwój oferty kulturalnej oraz integracja mieszkańców Gminy</p> <p>3.3. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej</p>
<p>Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu</p> <p>3.1. Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego</p> <p>3.2. Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej</p> <p>3.3. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego</p> <p>3.4. Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu</p> <p>3.5. Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi</p> <p>3.6. Wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczych miast średnich i lokalnych ośrodków miejskich</p> <p>3.7. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich</p>	<p>CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĘTEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU</p> <p>1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p> <p>1.2. Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego</p> <p>CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p>

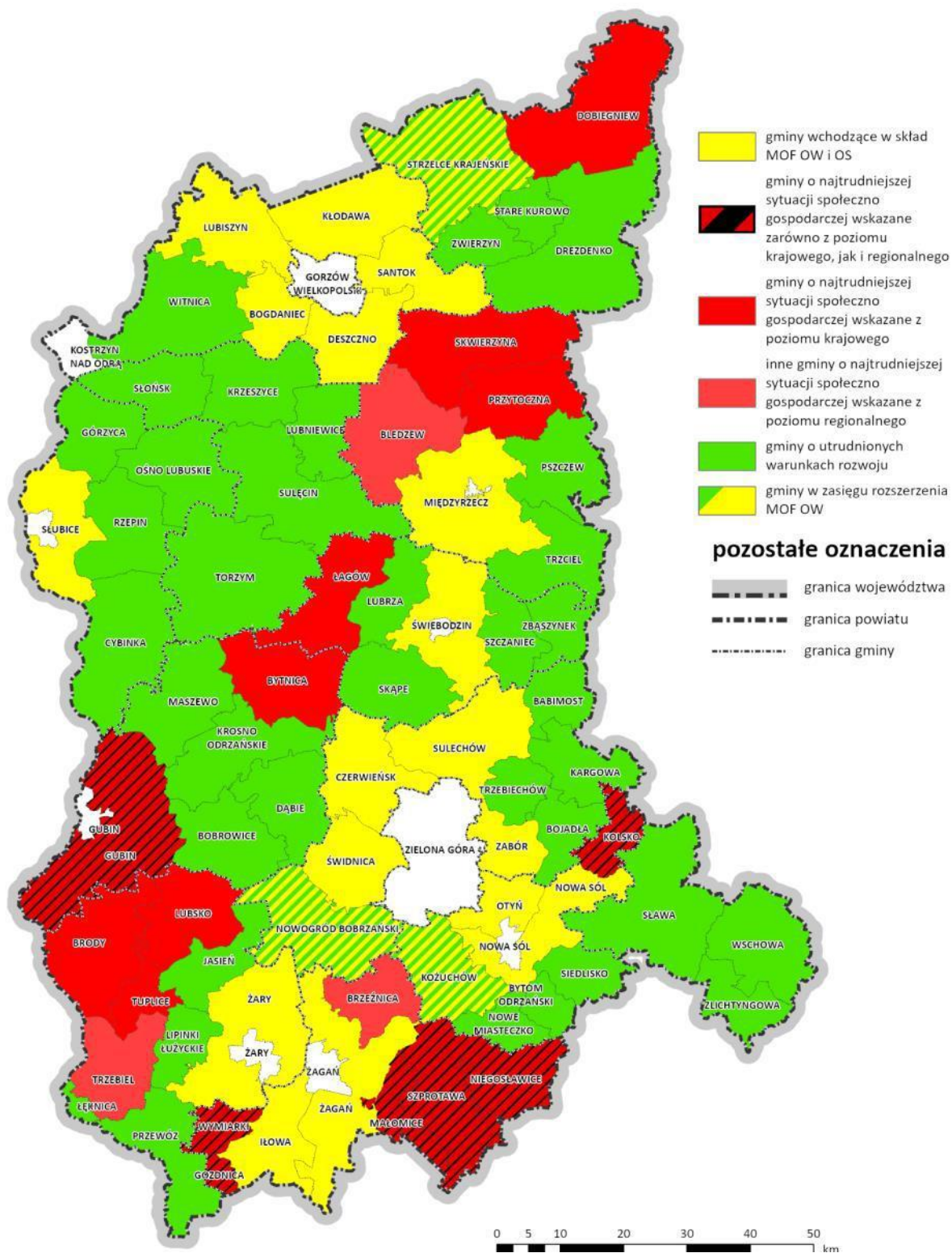

<p>Cel strategiczny 4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę</p> <p>4.1. <i>Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna</i></p> <p>4.2. <i>Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa</i></p> <p>4.3. <i>Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu</i></p> <p>4.4. <i>Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym</i></p> <p>4.5. <i>Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa</i></p>	<p>CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU</p> <p>1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p> <p>CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY</p> <p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz promocja Gminy</p>
---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego określa również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), do których w szczególnym stopniu należy kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje (w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie). Gmina Dąbie została zaliczona do obszarów wiejskich o utrudnionych warunkach rozwojowych. Są to obszary posiadające szereg deficytów, a ich sytuacja demograficzna, społeczna i gospodarcza nie jest stabilna.

Ryc. 12. . Obszary Strategicznej Interwencji w województwie lubuskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, interwencja skierowana do obszarów wiejskich obejmować będzie w szczególności:

- poprawę dostępu do usług publicznych, w tym dostępności do świadczeń medycznych oraz profilaktyki zdrowotnej, edukacji, usług opiekuńczych oraz kultury i rekreacji, m.in. poprzez współpracę międzygminną, integrującą świadczenie usług i pozwalającą na podnoszenie ich jakości;
- uzupełnienie infrastruktury technicznej;
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych umożliwiających zdalne nauczanie i świadczenie usług na odległość;
- rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji;
- wykorzystanie atrakcyjnej przestrzeni województwa dla lokalizowania ośrodków opieki dla osób starszych z Polski i z zagranicy, przy zapewnianiu odpowiedniego standardu usług zdrowotnych i kulturalnych;
- wykorzystanie struktur sieciowych w pobudzaniu aktywności gospodarczej i społecznej (m.in. LGD, ODR, izby rolnicze);
- promocja instrumentów współpracy i partnerstwa – włączenie mieszkańców obszarów wiejskich w działania rozwojowe, w tym upowszechnianie instrumentów typu RLKS;
- odnowa wsi, wspieranie budowania tożsamości lokalnej i zachowanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Powyższe działania, w szczególności z zakresu poprawy dostępu do usług publicznych, poprawy jakości infrastruktury i dostępności komunikacyjnej, a także rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji oraz zachowaniu wiejskiego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu wpisują się w Strategię Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030.

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Kontrola prawidłowego przebiegu procesu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dąbie polega na odpowiednim jej wdrażaniu, a następnie monitoringu i ewaluacji. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Gminy Dąbie, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Dąbie, Rada Gminy Dąbie oraz odpowiednie referaty Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Wójt Gminy Dąbie

- stymulowanie i koordynacja działań
- integrowanie zasobów

Rada Gminy Dąbie

- wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii i podejmowaniu decyzji strategicznych

Poszczególne Referaty Urzędu Gminy Dąbie

- koordynacja działań
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania
- monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji
- realizacja

Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. Rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami wieloletnimi w Gminie są:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbie na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024,
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w posiadaniu Gminy Dąbie na lata 2021-2023,
- Program opieki nad zabytkami Gminy Dąbie na lata 2022-2025,
- Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dąbie na lata 2021-2025.

Dodatkowo, Gmina Dąbie opracowuje i wdraża programy roczne, takie jak Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dąbie, Roczny program współpracy Gminy Dąbie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji bądź przyjęcia w okresie realizacji Strategii będą m.in., Program Opieki Nad Zabytkami, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gminny Rewitalizacji Gminy czy Program Ochrony Środowiska. Nieodłącznym elementem planowania strategicznego jest również racjonalna polityka przestrzenna, której wyrazem jest aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dlatego też w okresie realizacji Strategii zaleca się wykonanie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową.

Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat krośnieński. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji. Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informację o stanie realizacji danego działania. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Dąbie na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach programu „Fundusze Europejskie dla woj. Lubuskiego 2021-2027”, ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- środki budżetu państwa i państwowych funduszy celowych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubuskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;

zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Ponadto w najbliższym czasie w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – Interreg.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy Dąbie oraz jej jednostek organizacyjnych.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem krośnieńskim oraz województwem lubuskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadań.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja,

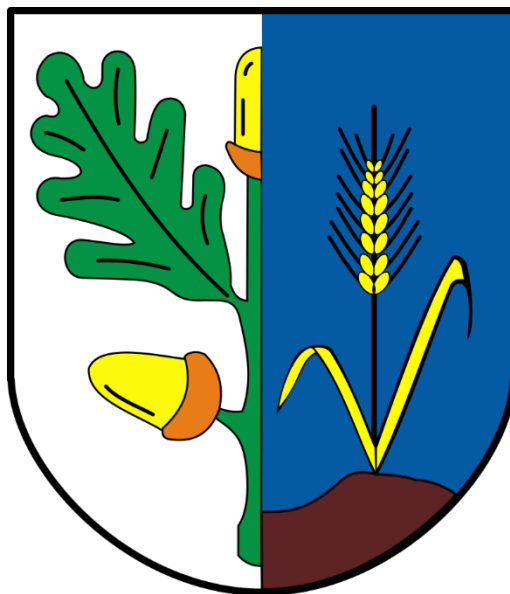

tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXXVIII/234/2022 Rady Gminy Dąbie z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Dąbie na lata 2023-2032, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2023-2032 wyniesie około 41,4 mln zł. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości

Załączniki

Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Dąbie

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ	56
1.1. Informacje ogólne	56
1.2. Transport i łączność	57
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	58
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne	64
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	69
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	69
2.2. Infrastruktura i środowisko	72
<i>Urządzenia sieciowe</i>	72
<i>Gospodarka odpadami</i>	73
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	75
2.3. Stan finansów samorządowych	75
<i>Wykonanie budżetu</i>	75
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	77
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	80
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	82
3.1. Demografia	82
3.2. Kapitał społeczny	86
<i>Przedszkola i żłobki</i>	86
<i>Szkoły</i>	88
<i>Kultura i sport</i>	92
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	93
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	94
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	99

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ

1.1. Informacje ogólne

Gmina Dąbie, będąca gminą wiejską, położona jest w centralnej części województwa lubuskiego. Wchodzi w skład powiatu krośnieńskiego, granicząc z trzema gminami powiatu zielonogórskiego. Według danych GUS z 2021 r. w Gminie zameldowanych było 4 896 mieszkańców, a wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił zaledwie 29 os./km².

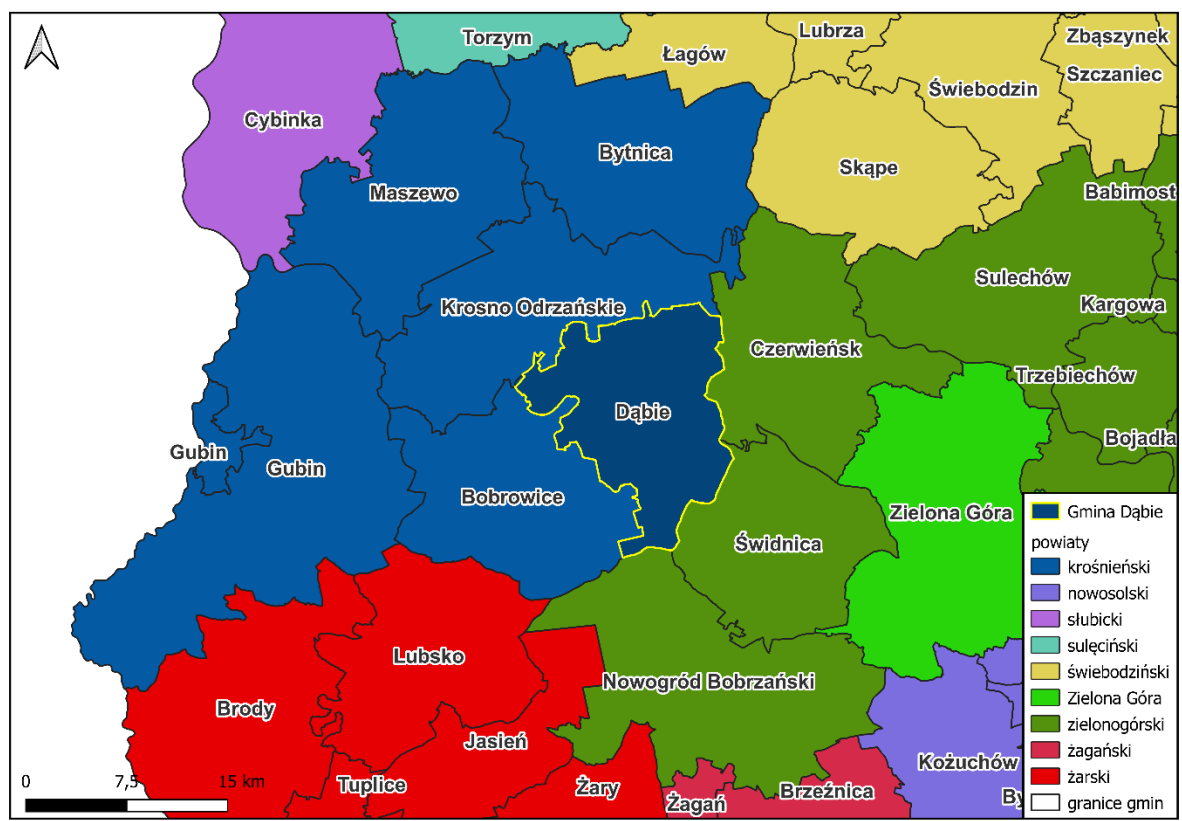
Dąbie graniczy z pięcioma innymi gminami i są to kolejno:

- od północy gmina Krosno Odrzańskie (pow. krośnieński),
- od północnego wschodu gmina Czerwieńsk (pow. zielonogórski),
- od południowego wschodu gmina Świdnica (pow. zielonogórski),
- od południa gmina Nowogród Bobrzański (pow. zielonogórski),
- od zachodu gmina Bobrowice (pow. krośnieński).

Powierzchnia Gminy Dąbie wynosi 170,02 km², co stanowi 12,2% powierzchni powiatu krośnieńskiego oraz 1,2% województwa lubuskiego. Jest ona zarazem najmniejszą z wszystkich gmin wiejskich powiatu. Użytki rolne stanowią 41% powierzchni Gminy, natomiast użytki leśne aż 53%. W efekcie obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, a porastające ponad 1/2 powierzchni Gminy lasy, stanowią istotną rolę w atrakcyjności turystycznej i osadniczej Gminy. Siedzibą władz Gminy jest wieś **Dąbie** (454 mieszkańców w 2021 roku), położona w północno-zachodnim fragmencie Gminy. Pełni ona jednocześnie funkcje centrum administracyjnego, oświatowego oraz usługowego Gminy. Wspomagana jest także przez sąsiednią wieś **Połupin** (718 mieszkańców w 2021 roku) w zakresie funkcji przemysłowo-usługowych. Poza ww. miejscowościami sieć osadniczą Gminy tworzy 17 wsi: **Brzeźnica** (150 mieszkańców w 2021 roku), **Budynia** (27 mieszkańców w 2021 roku), **Ciemnice** (407 mieszkańców w 2021 roku), **Dąbki** (36 mieszkańców w 2021 roku), **Godziejów** (3 mieszkańców w 2021 roku), **Gola** (94 mieszkańców w 2021 roku), **Gronów** (411 mieszkańców w 2021 roku), **Kosierz** (435 mieszkańców w 2021 roku), **Lubiatów** (181 mieszkańców w 2021 roku), **Łagów** (435 mieszkańców w 2021 roku), **Mokry Młyn** (11 mieszkańców w 2021 roku), **Nowy Zagór** (264 mieszkańców w 2021 roku), **Pław** (255 mieszkańców w 2021 roku), **Stary Zagór** (221 mieszkańców w 2021 roku), **Suchy Młyn** (2 mieszkańców w 2021 roku), **Szczawno** (549 mieszkańców w 2021 roku) i **Trzebule** (201 mieszkańców w 2021 roku). Należą one więc głównie do grupy małych i średnich wsi, posiadających poniżej 500 mieszkańców, pełniących funkcje rolnicze i podstawowe.

W skład Gminy wchodzi 16 sołectw. Są to kolejno: Budynia, Brzeźnica, Ciemnice, Dąbie, Dąbki, Gola, Gronów, Kosierz, Lubiatów, Łagów, Pław, Połupin, Szczawno, Stary Zagór, Trzebule i Nowy Zagór.

Ryc. 13. Położenie Gminy Dąbie na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

Na terenie Gminy Dąbie sieć komunikacyjna tworzona jest przez drogi krajowe, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Nie występują autostrady i drogi ekspresowe. Najbliższe takie drogi zlokalizowane są kolejno o ok. 19 i 29 km na wschód i północ od granic Gminy Dąbie i są nimi: droga ekspresowa S3 o oznaczeniu międzynarodowym E65 relacji północ-południe i autostrada A2 o oznaczeniu międzynarodowym E30 relacji wschód-zachód.

Do grupy dróg krajowych przebiegających przez obszar Gminy należą drogi krajowe nr 32 i nr 29. Pierwsza z nich tj. DK 32, biegnie z Krosna Odrzańskiego przez obszar Gminy w kierunku południowo wschodnim przez miejscowości Połupin, Dąbie, Pław, Gronów i Łagów. Fragment leżący na terenie Gminy posiada długość 17,2 km. Druga droga krajowa tj. DK 29, w obszarze Gminy biegnie zaledwie na długości 2,2 km w jej północnej części – łącząc się z DK 32 pomiędzy miejscowościami Połupin i Dąbie.

Sieć dróg wojewódzkich wynosi ok. 16 km i są to następujące drogi:

- DW 287 biegnąca z wsi Kosierz do zachodniej granicy Gminy – fragment o długości ok. 1,65 km,
- DW 288 relacji Dąbie-Nowogród Bobrzański – fragment o długości ok. 14,2 km,

Ponadto na obszarze Gminy występuje rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych. Łączna długość 9 dróg powiatowych znajdujących się w Gminie wynosi 51 km, a dróg gminnych 51,63 km. Stan techniczny dróg gminnych poddawany jest przeglądowi raz do roku. W Gminie znajduje się 37,52 km dróg nieutwardzonych.

Do najpilniejszych inwestycji w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej na najbliższe lata wyszczególniono przebudowę ul. Podgórznej w miejscowości Połupin wraz z odwodnieniem. Środki na ten cel pozyskane zostały z Polskiego Ładu, natomiast sama inwestycja jest w trakcie realizacji i zgodnie z umową ma zostać wykonana do końca 2023 roku.

Odległość drogowa z miejscowości Dąbie do Zielonej Góry (będącej siedzibą władz wojewódzkich) wynosi 27,5 km, a podróż samochodem zajmuje ok. 30 min. Podróż do pozostałych większych ośrodków miejskich wiąże się ze znacząco dłuższym czasem podróży, jednak jest to spowodowane dużym oddaleniem od pozostałych ośrodków miejskich. Przejazd autem do Gorzowa Wielkopolskiego (oddalonego o ok. 138 km) zajmuje nieco ponad 1,5h, do Poznania (oddalonego o ok. 170 km) w granicach 2h 20 minut, natomiast do Berlina (oddalonego o ok. 165 km) nieco powyżej 1,5h. Świadczy to o dobrej dostępności komunikacyjnej Gminy pomimo oddalenia od usług świadczonych przez inne duże miasta z wyjątkiem Zielonej Góry.

Przez Gminę w kierunku wschód - zachód przebiega jedna linia kolejowa. W Gminie zlokalizowana jest stacja kolejowa Szczawno-Ciemnice, natomiast w niedalekiej odległości od zachodniej granicy Gminy znajduje się dworzec kolejowy Krosno Odrzańskie. Linia kolejowa zapewnia kierunki połączeń Gubin-Czerwieński-Zielona Góra. Linia ta znacząco poprawia dostępność komunikacyjną Gminy, ułatwiając podróż z i do Gminy zarówno mieszkańcom, jak i potencjalnym turystom.

Ponadto w Gminie organizowany jest publiczny transport zbiorowy za pośrednictwem Krośnieńskiego Związku Powiatowo-Gminnego w Krośnie Odrzańskim, będącego wspólnotą samorządową, za którą odpowiada powiat. Działają także przewoźnicy prywatni w postaci Brunatni Group, realizujący przewozy szkolne na terenie całej Gminy.

Tabela poniżej przedstawia wydatki Gminy Dąbie w dziale transportu i łączności w latach 2016-2022. Najwyższe wydatki w dziale wystąpiły w latach 2017 i 2019. W pozostałych latach wydatki plasowały się w przedziale od 185 do 388 tys. zł. Średnio stanowiły one 3% całkowitych wydatków Gminy w badanym okresie.

Tab. 2. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2016-2021 w Gminie Dąbie

Dział	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Transport i łączność	225 654,40	1 508 943,79	365 425,03	991 485,01	185 088,99	338 237,90	388 594,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wielkopolski, uchwalonego Uchwałą Nr XLIV/667/18 z 2018 roku, wyszczególniono podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:

- Miejskie obszary funkcjonalne:
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Gorzów Wielkopolski,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Zielona Góra,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Nowa Sól,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Żary-Żagań,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Świebodzin,
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Słubice,
 - miejskie obszary funkcjonalne ośrodków lokalnych – Międzyrzecz, Wschowa, Krosno Odrzańskie, Strzelce Krajeńskie, Sulęcín, Kostrzyn nad Odrą, Gubin, Lubsko, Szprotawa, Drezdenko, Skwierzyna, Nowogród Bobrzański
- Wiejskie obszary funkcjonalne:
 - wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych – Bogdaniec, Bytnica, Czerwieńsk, Dąbie, Deszczno, Iłowa, Kłodawa, Kożuchów, Lubiszyn, Nowa Sól, Nowogród Bobrzański, Otyń, Santok, Słubice (część wiejska gminy), Sulechów, Świdnica, Świebodzin (część wiejska gminy), Zabór, Zwierzyn, Żagań, Żary.

- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych – Babi-most, Bledzew, Bobrowice, Bojadła, Brody, Brzeźnica, Bytom Odrzański, Cybinka, Dobiegniew, Drezdenko, Gozdnicza, Górzycza, Gubin (gmina wiejska), Jasień, Kargowa, Kolsko, Krosno Odrzańskie, Krzeszyce, Lipinki Łużyckie, Lubniewice, Lubrza, Lubsko, Łagów, Małomice, Maszewo, Międzyrzecz, Niegostawice, Nowe Miasteczko, Ośno Lubuskie, Przewóz, Przytoczna, Pszczew, Rzepin, Siedlisko, Skąpe, Skwierzyna, Sława, Słońsk, Stare Kurowo, Strzelce Krajeńskie, Sulęcín, Szczaniec, Szlichtyngowa, Szprotawa, Torzym, Trzciel, Trzebiechów, Trzebiel, Tuplice, Witnica, Wschowa, Wymiarki, Zbąszynek.
- Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej:
 - obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
 - tereny zamknięte,
 - obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
- Obszary kształtowania potencjału rozwojowego wymagające programowania:
 - obszary cenne przyrodniczo,
 - obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
 - obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
 - obszar ochrony strategicznych złóż kopalin,
- Obszary funkcjonalne wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej:
 - obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
 - miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
 - obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe,
 - obszary przygraniczne,
 - obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym przyjęte z inicjatywy samorządów lokalnych i samorządu województwa:
 - Obszar funkcjonalny SUBREGION G8,
 - Nowosolski obszar funkcjonalny,
 - Obszar Krainy Warty i Noteci (KOTURED).

Gmina została zakwalifikowana do wiejskiego obszaru funkcjonalnego uczestniczącego w procesach rozwojowych; obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy; obszaru cennego przyrodniczo; obszaru ochrony krajobrazów kulturowych; obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych; obszaru ochrony strategicznych złóż kopalin; obszaru o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych; miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze; drugiej i trzeciej strefy obszarów przygranicznych.

Wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych w województwie lubuskim składają się z 21 gmin tj.: Bogdaniec, Bytnica, Czerwieńsk, **Dąbie**, Deszczno, Iłowa, Kłodawa, Kożuchów, Lubiszyn, Nowa Sól, Nowogród Bobrzański, Otyń, Santok, Słubice (część wiejska gminy), Sulechów, Świdnica, Świebodzin (część wiejska gminy), Zabór, Zwierzyn, Żagań, Żary.

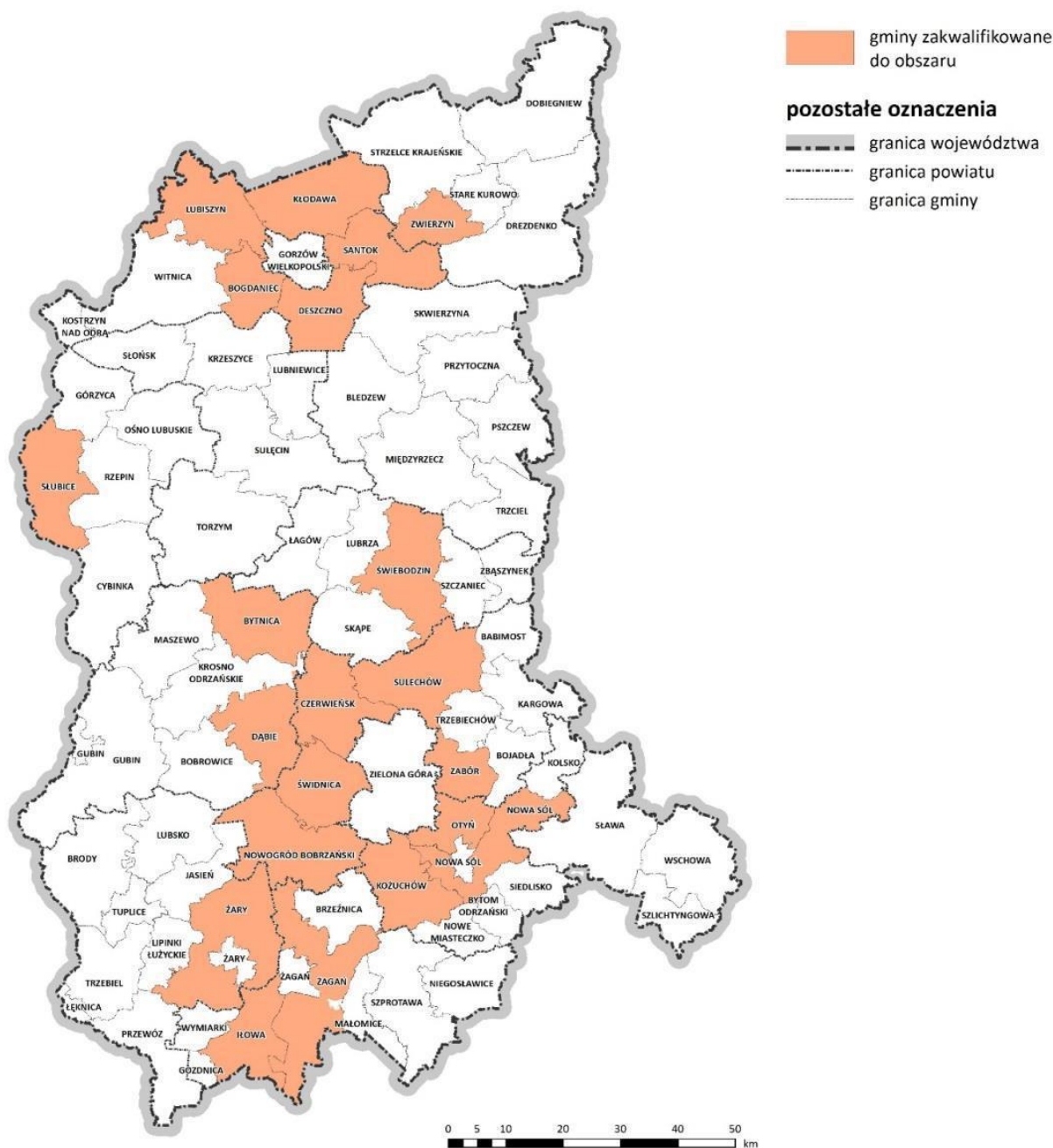
Przyjęto w nim następujące zasady zagospodarowania:

- zachowanie ładu przestrzennego i spójności przestrzennej obszaru (zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, rozwój urbanizacji w nawiązaniu do ukształtowanych układów osadniczych),

- wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych z ośrodkiem miejskim,
- intensyfikacja rolnictwa na gruntach najwyższej jakości i ochrona gleb najwyższych klas bonitacyjnych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze,,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego,
- wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych dostosowanych do krajobrazu kulturowego, z zapewnieniem dostępu do infrastruktury technicznej, jak i społecznej,
- wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny i tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną oraz w sposób minimalizujący negatywny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego i warunków zamieszkania, z zachowaniem obowiązujących przepisów,
- wykluczenie lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych,
- zapewnianie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej,
- rozbudowa zintegrowanej sieci transportowej oraz sieci infrastruktury technicznej,
- podejmowanie działań zmierzających do rozbudowy sieci transportowej, zapewniającej dostępność komunikacyjną ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej oraz alternatywnych środków transportu,
- dążenie do zapewnienia dostępności komunikacyjnej ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej i rowerowej.

Ryc. 14. Granice wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych w województwie lubuskim

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego.

Gmina Dąbie została wraz z 62 gminami w województwie zakwalifikowana do **obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy**. Ponadto w Gminie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi dotyczy ponad 10% jej powierzchni. Skutkuje to ograniczeniem zabudowy na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (obszar o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q=10\%$, obszar o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q=1\%$, obszar o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q=0,2\%$, obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów) oraz uwzględnieniem w zagospodarowaniu terenów przeznaczonych na potrzeby zwiększenia retencji i hamowania spływu powierzchniowego tj. zbiorniki zaporowe, obiekty małej retencji, zalesienia itd. Dodatkowo w gminach należących do ww. obszaru należy podejmować działania mające na celu rozbudowę infrastruktury przeciwpowodziowej i utrzymanie obecnej w dobrym stanie technicznym.

Obszary cenne przyrodniczo obejmują tereny całego województwa lubuskiego. Poszczególne gminy różnią się w tym zakresie jedynie występującymi w ich obszarze formami ochrony przyrody. Gmina Dąbie należy do omawianego obszaru z uwagi na występowanie na jej terenie obszaru chronionego krajobrazu oraz obszaru NATURA 2000. Wskazanie całego terenu województwa jako obszaru o cennych walorach przyrodniczych jest następstwem kompleksowego podejścia do ochrony środowiska, które winno zapewniać prawidłowe funkcjonowanie tychże obszarów – zasillania przyrodniczego, kluczowych dla ochrony ekosystemów i rzadkich gatunków. W tym celu w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego przyjęto 6 zasad gospodarowania dla obszarów cennych przyrodniczo:

- podejmowanie działań zmierzających do zachowania ciągłości obszarów pełniących szczególne funkcje przyrodnicze,
- podejmowanie działań mających na celu ochronę cennych siedlisk, przede wszystkim kompleksów leśnych, siedlisk łąkowych, obszarów wodno-błotnych i muraw kserotermicznych,
- podejmowanie działań zmierzających do ochrony krajobrazu kulturowego,
- rozbudowa infrastruktury technicznej, sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego (regulacja gospodarki ściekowej w obszarach zurbanizowanych),
- wprowadzanie izolacyjnych rozwiązań technicznych, ograniczających uciążliwości szlaków transportowych,
- wzmocnienie infrastruktury turystycznej, zintegrowanej z celami ochrony przyrody.

W planowaniu przestrzennym Gminy należy również uwzględnić zakwalifikowanie Gminy do **obszaru ochrony krajobrazów kulturowych**. W obszarze znajduje się 65 gmin, w granicach których znaleźć można obiekty zabytkowe o wysokich walorach kulturowych i turystycznych (mające znaczenie międzynarodowe, krajowe czy regionalne). Z tego powodu kluczowe jest podejmowanie działań zmierzających do ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego czy nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym z dostosowaniem do współczesnych wymogów przy równoczesnym zachowaniu ich walorów architektonicznych i historycznych. W granicach obszaru powinno kłaść się duży nacisk na rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz wprowadzanie funkcji związanych z turystyką, w tym wyznaczanie szlaków turystycznych o znaczeniu kulturowym.

Kolejnym z obszarów, do których zaliczono Gminę Dąbie, jest **obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych**. Jednostki samorządu terytorialnego zaliczane są do ww. obszaru ze względu na występowanie deficytu ilościowego (25 gmin), deficytu jakościowego (24 gminy), ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód podziemnych (52 gminy) i wysokiego i bardzo wysokiego zagrożenia wód podziemnych czynnikami antropopresji (80 gmin). W Gminie Dąbie zdefiniowano deficyt ilościowy, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód podziemnych oraz wysokie lub bardzo wysokie zagrożenie wód podziemnych czynnikami antropopresji. Z tego względu w kwestii zagospodarowania przestrzeni należy uwzględnić potrzeby retencjonowania wód opadowych (obiekty małej retencji, zalesienia), rozbudowę infrastruktury technicznej sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego (tj. regulację gospodarki ściekowej w obszarach zurbanizowanych) czy ograniczenie lokalizowania obiektów uciążliwych dla wód podziemnych.

Do **obszaru ochrony strategicznych złóż kopalin** Gmina Dąbie została zakwalifikowana z uwagi na wydanie koncesji na rozpoznanie złóż węglowodorów i kopalin chemicznych, skalnych i metali. Wraz z 77 innymi gminami należącymi do tego obszaru, również w Gminie Dąbie obowiązują zasady ich zagospodarowania tj.: ochrona obszarów występowania udokumentowanych złóż kopalin przed zainwestowaniem uniemożliwiającym podjęcie ich eksploatacji, w tym uwzględnienie wymagań związanych z przyszłą możliwością gospodarczego wykorzystania złoża; zapewnianie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej kopalnie; zapewnianie niezbędnych rezerw terenowych pod budowę infrastruktury służącej transportowaniu eksploatowanych surowców; użytkowanie zintegrowane z celami ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

Ponadto Gminę Dąbie uznano za część obszaru funkcjonalnego wymagającego restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej, na który składają się: **obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze** oraz **obszary przygraniczne** (drugiej i trzeciej strefy obszarów przygranicznych). Do pierwszego z ww. obszarów należy 55 gmin o pogarszającej się sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w wyniku niskiego poziomu PKB per capita, słabej dostępności oraz jakości usług publicznych, małego potencjału ośrodków miejskich, słabo rozwiniętej sieci osadniczej i zaburzonej strukturze demograficznej wywołanej m.in. migracjami ludzi młodych do największych miast w kraju i za granicę. Gminę Dąbie przypisano do tego obszaru z uwagi na najniższy stopień rozwoju. W celu poprawy takiej sytuacji w Planie Zagospodarowania Województwa Lubuskiego wyszczególniono różnego rodzaju wytyczne zagospodarowania m.in.: zachowanie spójności przestrzennej obszaru, ładu przestrzennego w strefach zurbanizowanych i terenach wiejskich, rewitalizację obszarów zdegradowanych, podejmowanie działań w zakresie ochrony zabytków i zachowania krajobrazu kulturowego, wzmacnianie infrastruktury turystycznej i społecznej, wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych z zapewnieniem dostępu do infrastruktury technicznej i społecznej czy nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny. Do drugiego z obszarów tj. miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze należy 28 gmin w województwie. Gmina Dąbie wraz z 27 innymi gminami przejawia skutki niekorzystnych przemian gospodarczych np. na lokalnych rynkach pracy i koncentracji negatywnych zjawisk społecznych czy degradacji zabudowy mieszkaniowej. W celu przeciwdziałania takiemu stanowi rzeczy, należy zwrócić szczególną uwagę na m.in.: zachowanie spójności przestrzennej obszaru i ładu przestrzennego, rewitalizacji zdegradowanych terenów, ochronę zabytków czy wzmacnianie infrastruktury turystycznej. Ostatni z ww. obszarów stanowi zewnętrzną szansę na rozwój danej jednostki z uwagi na uwarunkowania geograficzne przejawiające się niewielką odległością gmin województwa lubuskiego do granicy państwa. Gmina Dąbie, znajdująca się w drugiej i trzeciej strefie obszarów przygranicznych, posiada silny potencjał rozwoju dzięki bliskości granicy Niemiec i istniejącym połączeniom komunikacyjnym z tym krajem. Aby w pełni wykorzystać potencjał pochodzący z podanych uwarunkowań, należy prowadzić wspólną politykę przestrzenną Polski i Niemiec oraz zadbać o rozwój transportowych i infrastrukturalnych sieci transgranicznych.

Na podstawie Uchwały Nr IX/44/2019 Rady Gminy Dąbie z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie, w 2019 roku Rada Gminy Dąbie przyjęła zmianę „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie”. Wcześniej zmiana studium, powstałego pierwotnie w 2001 roku, nastąpiła w 2012 roku. Najnowsza opracowana zmiana studium wiązała się ze zmianami polityki Gminy dla części użytkowania terenu w obrębie Lubiatów. Zrezygnowano z możliwości lokalizacji w nim farmy elektrowni wiatrowych z uwagi na protesty mieszkańców w tej sprawie. Studium obejmuje cały obszar Gminy Dąbie w jej granicach administracyjnych.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy Dąbie obowiązuje 5 takich planów, z czego 4 z nich zostały uchwalone przed 2003 rokiem. Wszystkie plany obejmują swoim zasięgiem około 15% powierzchni Gminy. Tylko 1 plan jest obecnie poddawany aktualizacji. Ponadto w trakcie przygotowania jest 1 nowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Oba z dwóch ww. planów posiadają szacunkowy udział w całkowitej powierzchni Gminy wynoszący w sumie ok. 0,007%.

Głównymi ośrodkami rozwojowymi w Gminie, w których zaobserwować można największy ruch budowlany, są wsie Dąbie, Połupin oraz Gronów. Za największe bariery w aspekcie przestrzennym, utrudniające zarówno przemieszczanie się w obszarze Gminy, jak i równomierny rozwój tych terenów, zdefiniowano tereny zalewowe oraz zajmujące znaczną powierzchnię obszary ochrony przyrody, w tym m.in. Dolinę Środkowej Odry i Dolinę Bobru. Wyzwaniem dla polityki przestrzennej Gminy jest również bezpośrednie sąsiedztwo Krosna Odrzańskiego oraz nieco dalsze Zielonej Góry, skutkujące konkurencją w zakresie zakładów pracy czy dostępu do szkół, a w efekcie nawet migracją osób w wieku produkcyjnym do stolicy województwa.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W tabeli poniżej

przedstawiono liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2017-2021 w Gminie Dąbie. Zauważyć można, że od 2018 roku 10-20% decyzji wydawanych w powiecie krośnieńskim na przestrzeni analizowanych lat dotyczyła obszarów na terenie Gminy. Dodatkowo dostrzegalny jest coroczny wzrost liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie – z poziomu 34 decyzji w 2017 roku do 85 decyzji w 2021 roku. Najwięcej decyzji o warunkach zabudowy w 2021 roku wydano dla obszarów w miejscowości Dąbie – 32 decyzje. Zakres decyzji obejmował budownictwo mieszkaniowe i usługowe oraz budowę przydomowej oczyszczalni ścieków i farmy fotowoltaicznej. Drugą miejscowością pod względem liczby wydawanych decyzji były Trzebule. Wnioskowano tam skutecznie o 13 decyzji dotyczących budownictwa mieszkaniowego.

Porównując wskaźnik decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dla Gminy Dąbie i powiatu krośnieńskiego, okazuje się, że od 2018 roku był on zawsze wyższy w Gminie niż w powiecie. Dodatkowo obserwuje się, że różnica pomiędzy wartościami badanego wskaźnika w Gminie i powiecie corocznie wzrasta.

Tab. 3. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021

Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Dąbie	34	49	58	60	85
	powiat	456	483	396	461	457
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Dąbie	6,81	9,91	11,78	12,13	17,36
	powiat	8,21	8,74	7,22	8,55	8,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Niski udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Rodzi to niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie. Rekomenduje się zwiększenie powierzchni Gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w celu zmniejszenia trendu zwiększania się liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i jednoczesnym zapobiegnięciu możliwym, niekorzystnym skutkom rozproszenia powstałej chaotycznie zabudowy.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski przeprowadzonej przez J. Solona, J. Borzyszkowskiego i innych w 2018 roku, stanowiącej modyfikację wcześniejszego podziału J. Kondrackiego, Gmina Dąbie położona jest w granicach megaregionu Pozaalpejskiej Europy Środkowej, prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, makroregionów Pradoliny Warciański-Odrzańskiej (północny fragment Gminy) i Wzniesienia Zielonogórskiego (zasadnicza część Gminy) oraz trzech mezoregionów: Doliny Środkowej Odry (północny fragment Gminy), Doliny Dolnego Bobru (nieвелиki fragment w zachodniej części Gminy) i Wysoczyzny Czerwieńskiej (zasadnicza część Gminy). Cały obszar Gminy położony jest w granicach zlewni rzeki Odry i rzeki Bóbr, będącej częścią dorzecza Odry. W obszarze omawianej jednostki samorządu terytorialnego znajdują się cztery jeziora: Wielkie, Pławie, Pławno I i Pławno II. Woda w jeziorze Wielkim, którego linia brzegowa otoczona jest lasami sosnowymi, posiada I klasę czystości. Ponadto występują liczne stawy rybne i łowiska.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Na terenie Gminy występuje wiele różnych form ochrony przyrody, które zajmują razem ok. 20% całkowitej jej powierzchni. Są to:

- 3 Obszary Natura 2000:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Dolnego Bobru” (PL.ZI-POP.1393.N2K.PLB080068.H),
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Krośnieńska Dolina Odry” (PL.ZI-POP.1393.N2K.PLB080028.H),
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Odry” (PL.ZI-POP.1393.N2K.PLB080004.B),
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bobru” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.534),
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Rynna Pławska” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.615),
- 3 Użytki Ekologiczne:
 - Użytek Ekologiczny „Bagno Połupińskie” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.75),
 - Użytek Ekologiczny „Pławie” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.76),
 - Użytek Ekologiczny „Dwójka” (PL.ZIPOP.1393.UE.0802042.77),
- 10 pomników przyrody:
 - Lubiaków lipa drobnolistna 2 szt.,
 - Kosierz lipa drobnolistna 2szt.,
 - Brzeźnica dąb szypułkowy,
 - Trzebule dąb szypułkowy,
 - Pław jesion wyniosły,
 - Kosierz dąb szypułkowy,
 - Ciemnice dąb szypułkowy,
 - Dąbki dąb szypułkowy.

Dodatkowo przez obszar Gminy przebiegają dwa korytarze ekologiczne – „Zielona Góra” oraz „Ziemia Lubuska – środek”.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Dolnego Bobru” jest pierwszym z trzech obszarów Natura 2000 w Gminie. Posiada całkowitą powierzchnię wynoszącą 17,3 km², jednak w Gminie Dąbie występuje tylko niewielka część obszaru – ok. 1,1 km² w najbliższym sąsiedztwie rzeki Bóbr przy zachodniej granicy jednostki samorządu terytorialnego. Cały obszar znajduje się w nadzorze Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Został ustanowiony 15 czerwca 2022 roku w celu ochrony 15 rodzajów siedlisk i zachowania ciągłości korytarza ekologicznego doliny rzeki Bóbr.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Krośnieńska Dolina Odry” posiada całkowitą powierzchnię 192,02 km². Został ustanowiony w 2021 roku i od tego czasu nieprzerwanie podlega nadzorze Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. W Gminie mieści się w obszarze ok. 22 km² na północ od torów kolejowych. „Krośnieńska Dolina Odry” pełni funkcję ochronną dla zachowania siedlisk i gatunków związanych z doliną wielkiej rzeki – 8 rodzajów siedlisk, w tym kompleksów łąkowych i lasów łąkowych.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Odry” jest ostatnim z obszarów należących do grupy Natura 2000. Jego powierzchnia w obszarze Gminy w dużej mierze pokrywa się z wyżej opisanym Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk „Krośnieńska Dolina Odry”, jest on jednak nieco starszy, ponieważ został ustanowiony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska już 5 września 2007 r. Posiada także największą powierzchnię spośród obszarów Natura 2000 wynoszącą prawie 336,78 km². Z uwagi na obejmowanie swoim zasięgiem zarówno terenów województwa lubuskiego, jak i dolnośląskiego nadzór nad obszarem sprawowany jest zarówno przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, jak i we Wrocławiu. Co ciekawe, znaczna część obszaru jest zalewana podczas wysokich stanów wody w Odry, co nie przeszkadza jednak co najmniej 20 gatunkom ptaków zasiedlić ten obszar w okresie łąkowym – szacuje się, że występuje na nim wtedy co najmniej 1% populacji krajowej kani czarnej, kani rudej, trzmiełojada, świerszczaka czy remiza. Ponadto spotkać można m.in. bieliki, błotniaki, bociany białe i czarne, dzięcioły czarne, średnie i zielonosiwe oraz lelki, muchołówki małe i zimorodki.

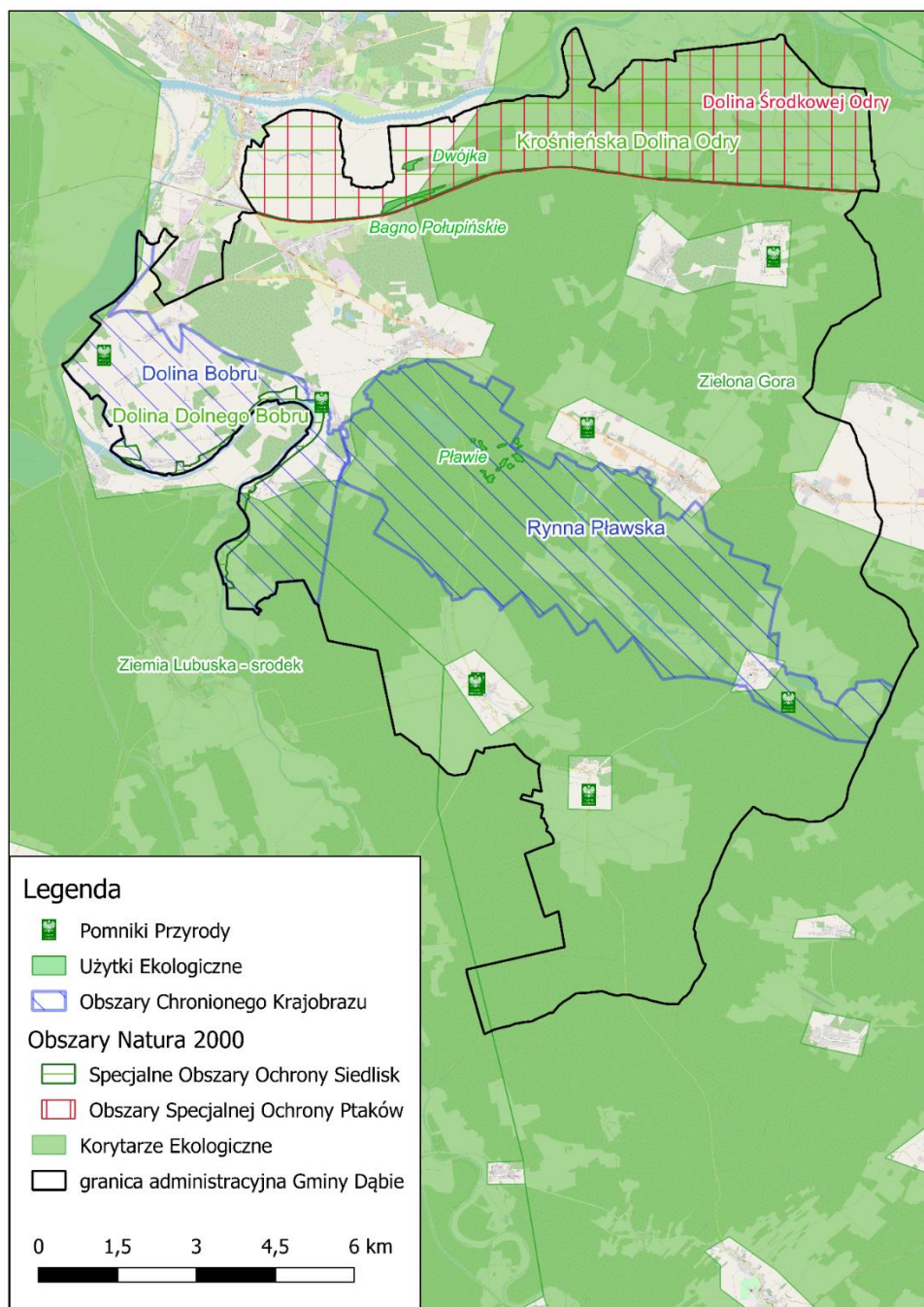
Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bobru” jest jednym z trzech obszarów tego typu na terenie Gminy. Utworzony został na mocy Rozporządzenia Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego. Posiada powierzchnię ponad 118 km², a swoim zasięgiem sięga zarówno województwa lubuskiego, jak i dolnośląskiego. Znajduje się w granicach powiatów żagańskiego, krośnieńskiego, bolesławieckiego i zielonogórskiego. W Gminie

Dąbie zajmuje ok. 13,4 km² w jej zachodniej części. Ustanowiony został w celu zachowania wartości przyrodniczych, rekreacyjnych i historycznych doliny rzeki Bóbr.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Rynna Pławska” jest ostatnią tego typu formą ochrony przyrody w Gminie. Utworzony został na mocy tego samego rozporządzenia Wojewody Lubuskiego z 2003 r. Zajmuje powierzchnię 27,27 km², która w całości znajduje się na terenie Gminy Dąbie – w jej centralnej części.

Ostatnimi formami ochrony przyrody występującymi na badanym obszarze są trzy użytki ekologiczne („Dwójka”, „Bagno Połupińskie” i „Pławie”) oraz 10 pomników przyrody. Do grupy pomników przyrody należą drzewa z gatunków dębu szypułkowego, lipy drobnolistnej i jesionu wyniosłego zlokalizowane w okolicy wsi Dąbki, Brzeznica, Pław, Kosierz, Lubiatów, Ciemnice i Trzebule.

Ryc. 15. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii na podkładzie OpenStreet-Map.

Gmina Dąbie posiada potencjał turystyczny, jednak nie jest on związany jedynie z uwarunkowaniami przyrodniczymi. W obszarze Gminy znajduje się kilkadziesiąt cennych historycznie obiektów. W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 87 obiektów, a do rejestru zabytków prowadzonego przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze, wpisano 48 obiektów (w tym 17 numerów rejestrowych istniejących zabytków nieruchomych).

Do najbardziej rozpoznawalnych zabytków należą **zespoły pałacowe w miejscowościach Brzeźnica, Kosierz i Trzebule** oraz **kościóły w miejscowościach Dąbie, Kosierz, Lubiatów, Łągów, Nowy Zagór, Ciemnice i Trzebule**.

Zespół pałacowy w Brzeźnicy składa się z pałacu wybudowanego w latach 1907-1908, zlokalizowanego przy ul. Bobrzańskiej 1, oficyny przy ul. Głównej 2A, kompleksu zabudowań gospodarczych wokół dziedzińca pałacowego w postaci stodół, stajni i budynków inwentarskich z początku XX w., domu ogrodnika ze szklarnią i ogrodem warzywnym przy ul. Bobrzańskiej 2A oraz parku z przełomu XIX i XX w. Pałac wzniesiony został na rzucie prostokąta w stylu eklektycznym. Posiada trzy kondygnacje z czterokondygnacyjną wieżą. Od 1814 roku obiekt kilkakrotnie przechodził z majątku państwowego do rąk prywatnych i z powrotem. Po II wojnie światowej budynek przejęło wojsko radzieckie tworząc komendę garnizonową, a następnie w latach 50. XX wieku został przekazany na cele opieki społecznej, które spełniał do 2007 roku. Aktualnie znajduje się w rękach prywatnych oferując noclegi i możliwość organizacji różnych uroczystości.

Kolejnym z zespołów pałacowych jest obiekt zlokalizowany w miejscowości **Kosierz**. Znajduje się tam pałac, park oraz folwark z gorzelnią, oborą, magazynami, stodołami, stajnią i owczarnią. Niestety, obiekt ten nie znajduje się w tak dobrym stanie technicznym jak wyżej opisany pałac w Brzeźnicy. Aktualnie pałac w Kosierzu jest ruiną, powoli rozpadającą się na oczach okolicznych mieszkańców – znajduje się bowiem w centralnej części miejscowości. W bezpośrednim sąsiedztwie pałacu mieści się obecnie szkoła podstawowa. Obiekt powstał ok. 1700 roku z inicjatywy ówczesnego, nowego właściciela miejscowości – Georga Sigmunda von Knobelsdorff. W 1854 barokowy obiekt poddano remontowi i rozbudowie. Przebudowano piętro, zmieniono wystrój oraz dobudowano parterową przybudówkę i klatkę schodową. Po II wojnie światowej stał się majątkiem państwowym przeznaczonym na PGR. W 1975 roku pałac poddano ostatniemu gruntownemu remontowi oraz konserwacji. W latach 90. budowla przeszła w ręce prywatne i rozpoczęła się stopniowa degradacja nieruchomości.

Trzeci zespół pałacowy zlokalizowany w granicach administracyjnych Gminy Dąbie znajduje się w miejscowości **Trzebule**. Składają na niego obiekty z XIX w. tj. neoklasycystyczny pałac z 3. ćwierci XIX w., budynki gospodarcze oraz park z sadem. Majątek wraz z wsią pozostawał niezmiennie w rękach prywatnych do końca II wojny światowej, kiedy to został przekazany pod zarząd PGR. Do 1972 roku pełnił funkcję mieszkalną dla pracowników gospodarstwa. Następnie przez prawie 10 lat, do 1981 roku, budynek pozostawał nieużytkowany. W kolejnych latach przywrócono mu funkcje mieszkalne oraz przeprowadzono generalny remont. Niestety obecnie znów stoi opuszczony i niszczeje. Degradacji ulega także założenie parkowe umiejscowione w sąsiedztwie budynku.

Kościół filialny pw. Najświętszego Serca Jezusa w miejscowości Dąbie powstał już w XIV w. W późniejszym okresie rozbudowany o zakrystię i wieżę (XV w.) oraz poddawany licznym remontom – w 1674 i 1710 roku czy w 2 poł. XIX w. kiedy to przekształcono otwory okienne. Pierwotnie był świątynią obrządku katolickiego, jednak od czasów reformacji (XVI w.) do końca II wojny światowej pieczę nad nim sprawowali protestanci. Budowla na planie prostokąta wykonana została w stylu gotyckim z murowanego kamienia. Posiada dwuspadowy dach oraz wieżę od strony zachodniej. Obecnie sprawowany jest w nim ponownie kult religijny w obrządku rzymsko-katolickim, a świątynia stanowi filialny kościół parafii w Pławiu.

Kolejną świątynią wpisaną na listę Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jest **kościół filialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej z 1745 roku w Lubiatowie**. Wybudowany został w stylu barokowym, orientowanym, na planie ośmioboku. W XIX w. poddany został rozbudowie o zakrystię i kruchtę. Na uwagę zasługuje drewniana sygnaturka zwieńczona hełmem z latarnią.

Dawny kościół ewangelicki w miejscowości Łagów z 1698 roku wpisany został do rejestru zabytków wraz z plebanią w 1963 roku. Obecnie kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego stanowi filię parafii rzymsko-katolickiej pw. Wniebowzięcia NMP w Leśniowie Wielkim. Uwagę przykuwa nietypowy kształt świątyni. Została wybudowana w stylu barokowym na planie kwadratu przechodzącego w kopułę opartą na ośmioboku. We wnętrzu kościoła znaleźć można wiele symbolicznych malowideł przedstawiających dzieje ludzkości – od Adama do Sądu Ostatecznego. Wraz z plebanią tworzy zespół zabytkowy o istotnym znaczeniu.

Kolejną ze świątyń poewangelickich jest obecny **kościół filialny pw. św. Antoniego z Padwy w miejscowości Nowy Zagór**. W sąsiedztwie kościoła do rejestru zabytków pod tym samym numerem wpisano cmentarz ewangelicki z XVIII-XX w., ogrodzenie, pomnik ofiar I wojny światowej oraz średniowieczny krzyż pokutny. Kościół, wybudowany w stylu neogotyckim w latach 1882-1886, posiada również zabytkowe witraże z pierwszej ćwierci XX wieku.

Ostatni z dawnych kościołów poewangelickich znajdujących się w Gminie znaleźć można w miejscowości **Trzebule**. Aktualnie nosi on nazwę **kościół filialny pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny**, przynależąc do parafii w Leśniowie Wielkim. Sprawuje się w nim kult religijny w porządku rzymsko-katolickim. Świątynia powstała w XVII wieku na rzucie ośmioboku w konstrukcji zrębowej, jednak już w wieku kolejnym dokonano rozbudowy o dwie przybudówki – nie zachowały się one jednak do dnia dzisiejszego. W XIX w. zdecydowano się także na dobudowanie kruchty południowej i doposażenie świątyni w organy.

Przez teren Gminy przebiegają **dwa piesze szlaki turystyczne**. Operatorem obu szlaków jest PTTK.

Pierwszy z nich na teren Gminy biegnie z miejscowości Dychów, przekraczając jej granicę przy miejscowości Nowy Zagór, aby następnie kierować się na północ do Krosna Odrzańskiego. W terenie posiada on oznaczenie zielone. Całość szlaku posiada długość 101,8 km z miejscowości Szprotawa do Krosna Odrzańskiego. W obszarze Gminy posiada jednak długość jedynie ok. 4,3 km.

Drugim szlakiem biegnącym częściowo na terenie Gminy jest żółty szlak Bytom Odrzański – Krosno Odrzańskie, posiadający długość 105,9 km. W obszarze Gminy znajduje się fragment Połupin – Ciemnice i częściowo fragmenty Ciemnice – Laski i Połupin – Krosno Odrzańskie. W sumie fragmenty biegnące w granicach administracyjnych Gminy posiadają długość ok 14,1 km.

Sąsiedztwo spławnych rzek oraz występowanie jezior i łowisk rybnych może stanowić potencjał rozwojowy Gminy w zakresie turystyki wodnej. Tereny sprzyjają organizacji spływów kajakowych czy budowy przystani oraz rozwojowi sportów wodnych. Dostrzega się również wysokie walory przyrodnicze i rekreacyjne, mogące sprzyjać rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej czy agroturystyki. Wymagane będą jednak odpowiednie działania w tym zakresie np. poszerzenie oferty szlaków turystycznych w granicach Gminy.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu krośnieńskiego w latach 2017-2021. Największą zmianę na terenie powiatu obserwuje się dla miasta Gubin, gdzie liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie wzrosła o 215. W Gminie Dąbie był to wzrost w liczbie 93. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Dąbie w roku 2021 stanowiły 8,1% (512 podmiotów) wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie krośnieńskim. Udział ten ułokował Gminę na czwartym miejscu wśród gmin powiatu, warto jednak zauważyć, że lepsze wartości osiągnęły tylko gminy, w których granicach administracyjnych znajdują się ośrodki miejskie (gmina miejska Gubin i gmina miejsko-wiejska Krosno Odrzańskie) oraz gmina wiejska Gubin, bezpośrednio okalająca miasto Gubin i posiadająca większą powierzchnię od Gminy Dąbie. Gmina Dąbie, jak na swoją powierzchnię i liczbę mieszkańców, stanowi więc dobrze działający ośrodek gospodarczy w powiecie, w którego obszarze działa znaczna liczba przedsiębiorstw powiatu.

Tab. 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie krośnieńskim w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat krośnieński	5 633	100,0%	6 312	100,0%	679
Gubin (GM)	2 175	38,6%	2 390	37,9%	215
Bobrowice	243	4,3%	288	4,6%	45
Bytnica	161	2,9%	178	2,8%	17
Dąbie	419	7,4%	512	8,1%	93
Gubin (GW)	497	8,8%	649	10,3%	152
Krosno Odrzańskie	1 947	34,6%	2 078	32,9%	131
Maszewo	191	3,4%	217	3,4%	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Dąbie, największa część podmiotów działa w budownictwie (158 podmiotów) oraz w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (80 podmiotów). Ich udział wyniósł kolejno 31% i 16%. Podobna liczba podmiotów (w przedziale 42-47) zajmuje się działalnością związaną z pozostałą działalnością usługową i przetwórstwem przemysłowym – udział podmiotów z tych grup w ich całkowitej liczbie wynosił po 9% i 8% dla każdej z sekcji.

Tab. 5. Podmioty działające na terenie Gminy Dąbie w 2021 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA F Budownictwo	158	31%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	80	16%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	47	9%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	42	8%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	33	6%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26	5%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	5%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	22	4%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	14	3%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	2%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	2%
SEKCJA P Edukacja	8	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	5	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	1%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	3	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	1%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

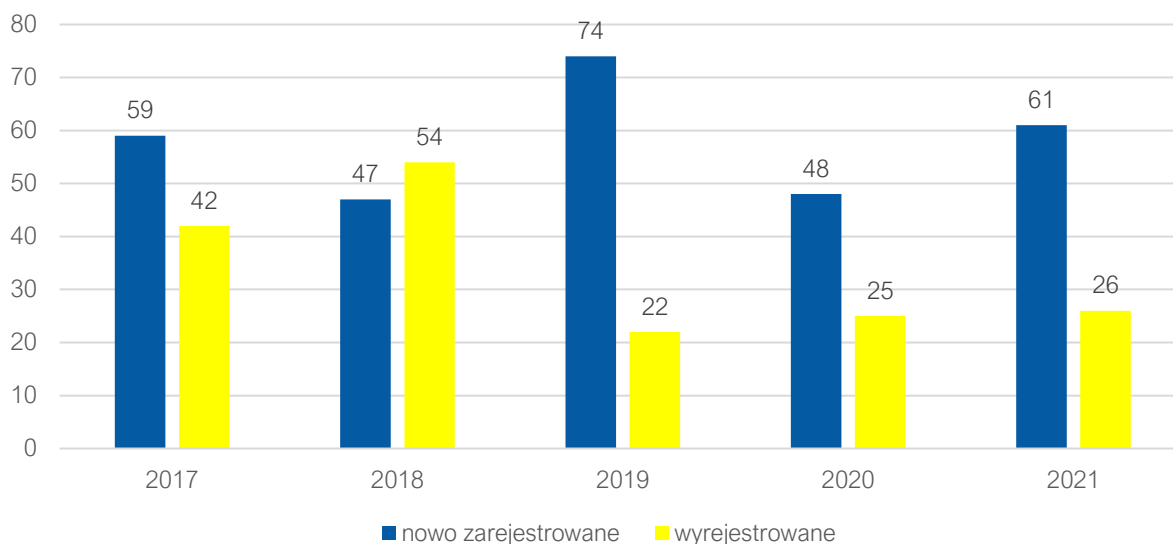
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy są m.in.: INTER CASTOR, FRANKLIN, KONTRAKT, DINO (Połupin, Dąbie), B&F Trans, WOKAS, CEZAR POLAND STOCK.

Z wyżej wymienionych na terenie Gminy, w miejscowości Połupin, działa 1 podmiot gospodarczy z udziałem kapitału zagranicznego.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Dąbie. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2017-2021. Z wyjątkiem 2018 roku liczba nowo zarejestrowanych podmiotów corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Jest to pozytywne zjawisko, ponieważ świadczy o dobrych warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie. Kolejnym pozytywnym aspektem może być utrzymanie się tendencji obserwowanej w dwóch ostatnich latach badanego okresu w przyszłości – coroczny wzrost liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw.

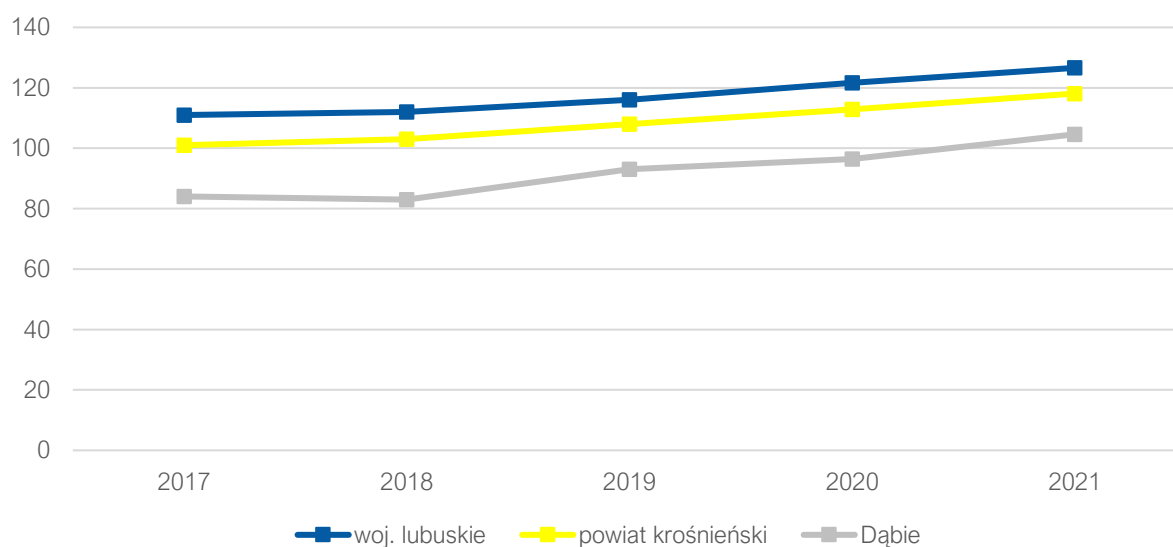

Ryc. 16. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2017-2021 działających na terenie Gminy Dąbie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Dąbie na tle powiatu i województwa. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, wartość wskaźnika dla Gminy była corocznie niższa niż średnia dla powiatu i dla województwa. Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.

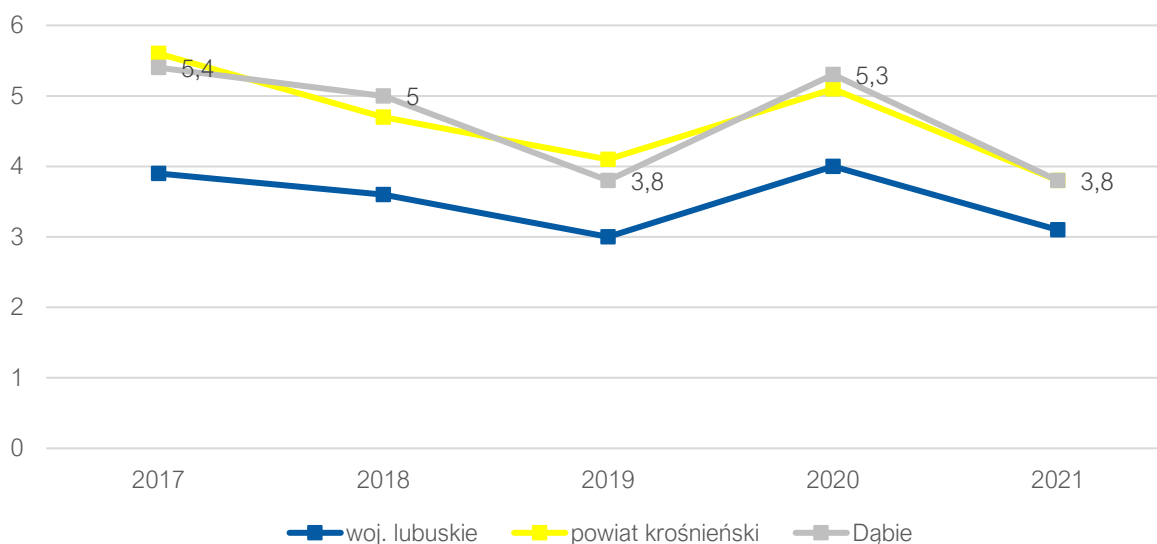
Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Dąbie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki powiązany jest również z rynkiem pracy. Dostęp do stabilnego zatrudnienia i satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na poniższej rycinie przedstawiono kształtowanie się liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Dąbie. Dane te zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2017-2021. Dla wartości odnoszących się do Gminy w latach 2017-2019 zauważalny był trend malejący w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 5,4% w roku 2017, do poziomu 3,8% w roku 2020). W roku 2020 nastąpiło odwrócenie trendu – liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia wzrosła do poziomu 5,3%. Jednocześnie podobną tendencję

w zakresie kształtowania się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie krośnieńskim i województwie lubuskim. Taki stan rzeczy związany mógł być w dużej mierze ze skutkami gospodarczymi globalnej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Rok później, a więc w 2021 roku, we wszystkich badanych jednostkach nastąpił ponowny spadek wskaźnika. W Gminie wyniósł on ponownie 3,8%, a więc wartość z 2019 roku. Ponadto w 2017 i 2019 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie plasował się pomiędzy analogicznymi wskaźnikami dla powiatu i województwa – w województwie lubuskim był niższy, a w powiecie krośnieńskim wyższy. W 2021 roku zarówno Gmina, jak i powiat osiągnęły tą samą wartość badanego wskaźnika.

Ryc. 18. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dąbie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze zawodów 2022 w powiecie krośnieńskim występuje duży deficyt zawodów takich jak kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych oraz pracowników służb mundurowych. Ponadto występuje deficyt 48 zawodów, w tym m.in.: cukierników, dentystów, geodetów i kartografów, kierowców autobusów, lakierników, nauczycieli, robotników budowlanych czy pielęgniarek i położnych. W prognozie dla powiatu krośnieńskiego stwierdzono nadwyżkę specjalistów technologii żywności i żywienia. Świadczy to o tym, że w tej dziedzinie w powiecie jest więcej specjalistów niż miejsc pracy.

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie krośnieńskim wynosiło 5 127,37 zł.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

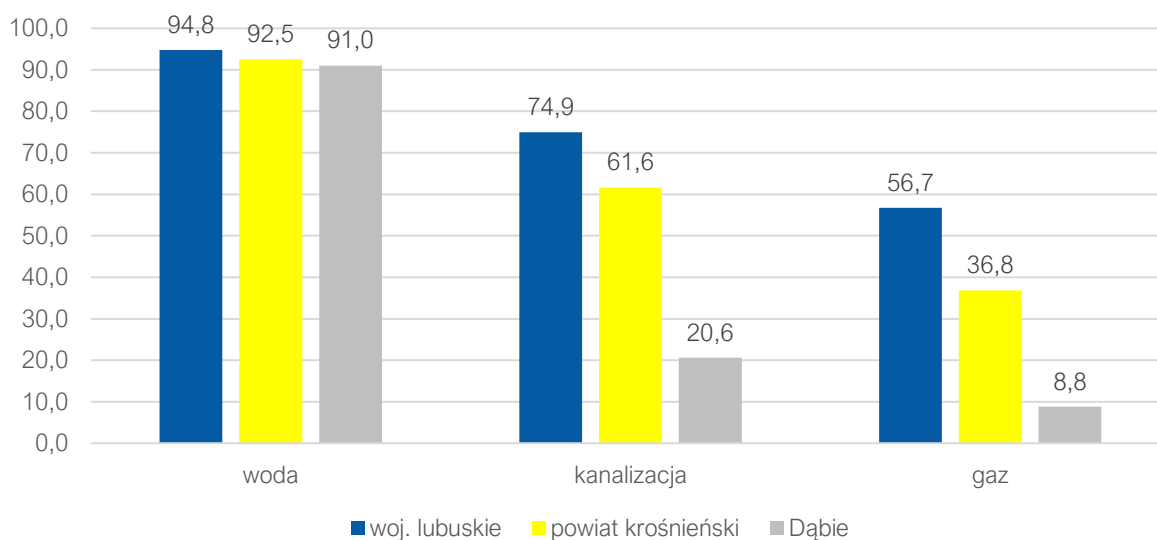
Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Urząd Gminy Dąbie. Według danych GUS na 2021 rok udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 91%. Za zauważalne problemy w zakresie dostępu do sieci wodociągowej uważa się pogorszoną jakość dostarczanej wody z uwagi na złą jakość sieci wodociągowych. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci wodociągowej na terenie Gminy należy modernizacja stacji uzdatniania wody w Dąbiu oraz stacji uzdatniania wody w Łagowie.

Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Dąbie w 2021 roku wynosił 20,6%, co świadczy o tym, że ponad 70% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej bez usług kanalizacyjnych. Na terenie Gminy zlokalizowane są obecnie dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków

w miejscowościach Połupin i Pław. Do 2023 roku funkcjonowała także oczyszczalnia w Łagowie, jednak została ona wyłączona z eksploatacji. Obiekt w Połupinie posiada średnią przepustowość 95 m³/d, natomiast obiekt w Pławiu 52 m³/d. Szacuje się, że obecna przepustowość będzie wystarczająca zarówno przy aktualnym poziomie liczby mieszkańców, jak i w przypadku zwiększenia się tej liczby. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej należy przebudowa obecnej sieci w miejscowościach Łagów i Gronów planowana na lata 2022-2023. Dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina stosuje wsparcie w postaci dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina prowadzi inwentaryzację szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Dąbie istnieje sieć gazowa. Przesyłka i dystrybucja gazu ziemnego odbywa się ze stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej w Osiecznicy koło Krosna Odrzańskiego za pośrednictwem gazociągów przesyłowych wysokiego ciśnienia. Miejscowościami zlokalizowanymi w pobliżu sieci wysokiego ciśnienia są: Nowy Zagór, Połupin, Dąbie, Pław, Gronów i Łagów, jednak w 2021 roku siecią średniego ciśnienia gaz doprowadzany był jedynie do miejscowości Dąbie, Połupin, Gronów i Pław (według stanu na 31.12.2021 rok do sieci podłączonych zostało 148 przyłączy gazowych). Według danych GUS przedstawionych w poniższej tabeli, w 2021 roku z sieci gazowej korzystało 8,8% mieszkańców. Był to udział znacznie niższy niż analogiczny wskaźnik dla województwa i powiatu.

Ryc. 19. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Dąbie w 2021 roku na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównym operatorem odpowiedzialnym za zapewnienie dostępu do Internetu w Gminie jest Orange. Na obszarze Gminy możliwość dostępu do Internetu radiowego posiadają wszyscy mieszkańcy. Ponadto na obszarze całej Gminy realizowana była inwestycja budowy sieci światłowodowej, jednak jest dużo punktów adresowych, które nie mogą się podłączyć do sieci z powodu barier architektonicznych i słabej dostępności do wybudowanej sieci.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

W Gminie Dąbie podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy jest Międzygminny Transport Odpadami Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Pionierów 44 w Krośnie Odrzańskim. Za ww. podmiot odpowiada natomiast Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”, zrzeszający 5 gmin powiatu krośnieńskiego tj. gminę Bobrowice, gminę Bytnica, gminę Gubin, gminę Maszewo oraz Gminę Dąbie.

Na terenie Związku funkcjonuje 5 Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, z czego jeden z nich zlokalizowany jest na terenie Gminy Dąbie – w miejscowości Pław, na terenie przy Oczyszczalni Ścieków. Czynny jest w każdą środę w godzinach od 15:00 do 17:00. Ponadto zbieranie odpadów bezpośrednio od mieszkańców odbywa się w 6 frakcjach – zmieszane odpady komunalne; odpady biodegradowalne; tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale; papier i tektura; szkło; odpady wielkogabarytowe. W zależności od pory roku i rodzaju zabudowy odbiór zmieszanych odpadów komunalnych następuje w Gminie co najmniej 4 razy w miesiącu (w zabudowie wielorodzinnej w okresie od sierpnia do października), dwa razy w miesiącu (w zabudowie jednorodzinnej w okresie od sierpnia do października i w zabudowie wielorodzinnej w okresie od listopada do lipca) i raz w miesiącu (w zabudowie jednorodzinnej w okresie od listopada do lipca). Odpady biodegradowalne od listopada do lipca odbierane są dla sektora I raz na 3 miesiące, a dla sektora II raz w miesiącu, natomiast od sierpnia do października z budynków jednorodzinnych 2 razy w miesiącu, a z budynków wielorodzinnych 4 razy na miesiąc. Tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i metale odbierane całorocznie minimum raz na miesiąc, a papier i tektura oraz szkło raz na dwa miesiące. Odpady wielkogabarytowe odbierane są bezpośrednio od mieszkańców raz w roku.

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami w Gminie Dąbie w latach 2017-2021. Na przestrzeni analizowanych lat łączna masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy stopniowo wzrastała, ponadto niestety znacząco zwiększyła się ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca. Pozytywnym aspektem w badanym okresie pozostaje stopniowo rosnący udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów.

Analizie poddano również poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Zarówno pierwszy z ww. wskaźników, jak i drugi, na przestrzeni analizowanych lat stopniowo malał, aby osiągnąć wartość kolejno 23% dla papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w 2021 roku i 12% dla odpadów budowlanych w 2020 roku. Oba wskaźniki corocznie nie spełniały wymaganych wartości, a nawet oddalały się od nich. Trzeci ze wskaźników tj. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, od 2019 roku ciągle malał i w 2021 roku wyniósł 35,45% – przekraczając wymagane wartości o 0,45%. Jedynie w 2019 roku wartości dla ostatniego z badanych poziomów mieściły się w wymaganych ustawowo wartościach, co świadczy o konieczności ogólnej poprawy stanu gospodarki odpadami w Gminie zarówno przez działania mieszkańców oraz podmiotów odpowiedzialnych za odbiór i przygotowanie odpadów do recyklingu.

Tab. 6. Stan gospodarki odpadami w Gminie Dąbie w latach 2017-2021

Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		4 152	4 174	4 102	4 112	4 067
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:						
<i>zmieszane</i>		195,48	861,10	833,24	860,08	899,06
<i>segregowane</i>		56,30	321,46	479,76	462,90	484,37
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		22%	27%	37%	35%	35%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,06	0,28	0,32	0,32	0,34
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	Gmina	brak danych	brak danych	29	28	23
	wymagany	20	30	40	50	20

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	Gmina	brak danych	brak danych	27	12	-
	wymagany	45	50	60	70	70
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	Gmina	brak danych	brak danych	37,17	38,04	35,45
	wymagany	<45	<40	<40	<35	<35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Dąbie prowadzi ewidencję źródeł ciepła, a od lipca 2021 r. do bazy CEEB sukcesywnie wprowadzane są adresy i istniejące na nich źródła ciepła. Wg. stanu na 31.12.2021 roku w Gminie znajdowało się 20 źródeł ciepła używających paliw stałych (węgiel, miał, ekogroszek) oraz 7 innych – za wszystkie odpowiedzialne były osoby fizyczne. W obszarze Gminy nie znajdują się stacje monitoringu jakości powietrza oraz nie były prowadzone jakiegokolwiek pomiary z tym związane.

Gmina planuje dalszy rozwój OZE, w tym budowę farm fotowoltaicznych w otoczeniu miejscowości: Pław, Ciemnice, Nowy Zagór czy Dąbie. Planowane inwestycje oparte są o wydane już decyzje o warunkach zabudowy. Ponadto planowana jest także termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w postaci m.in. szkoły filialnej w Połupinie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dąbiu (zaopatrzenie budynku w ogrzewanie gazowe).

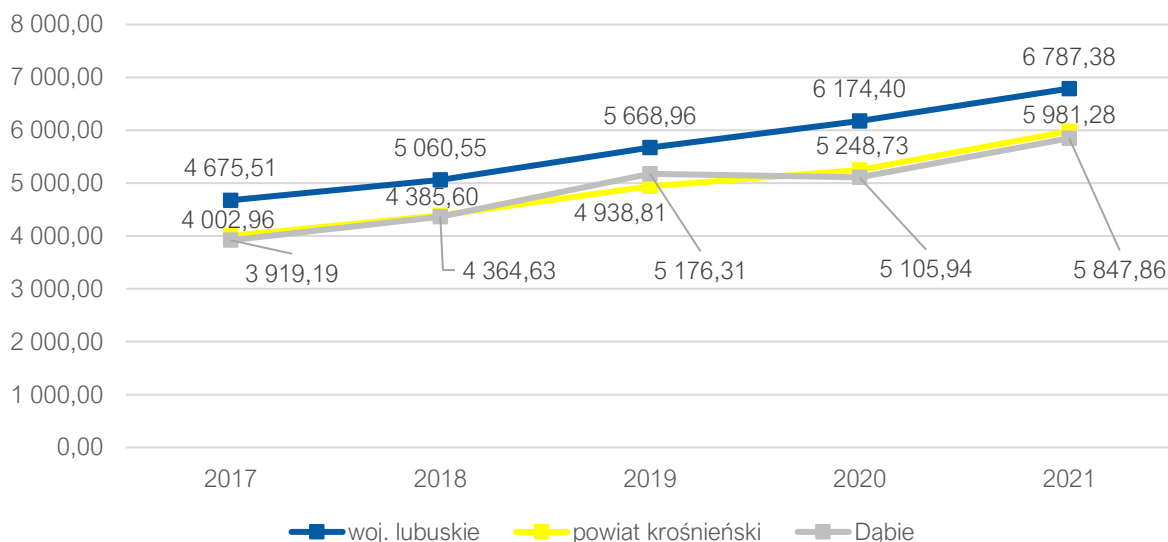
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetu Gminy Dąbie na przestrzeni lat 2016-2022 ulegały znacznemu zwiększeniu, z 18 mln zł w 2016 roku do ponad 30,3 mln zł w 2022, a więc wzrosły o prawie 12,3 mln zł. Coroczny wzrost dochodów obserwowany był w latach 2016-2019 oraz 2020-2022 i utrzymywał się w przedziale 1,4-3,8 mln zł. W latach 2019-2020 zanotowano spadek dochodów ogółem o niecałe 350 tys. zł.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem na jednego mieszkańca w Gminie Dąbie na tle powiatu krośnieńskiego i województwa lubuskiego w latach 2017-2021. Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca w Gminie prezentował się analogicznie do wartości dochodów ogółem – corocznie wzrastał, z wyjątkiem nieznaczającego spadku w latach 2019-2020. W 2017 roku na jednego mieszkańca w Gminie Dąbie przypadała kwota 3.919,19 zł, natomiast w 2021 była to już kwota 5.847,86 zł. Różnica więc wyniosła nieco ponad 1.900 zł. Dochód na mieszkańca Gminy Dąbie w latach 2017-2021 plasował się poniżej wartości dla województwa i powiatu, z wyjątkiem roku 2019, w których to był minimalnie wyższy niż w powiecie krośnieńskim, ale niższy niż w województwie lubuskim.

Ryc. 20. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Dąbie na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

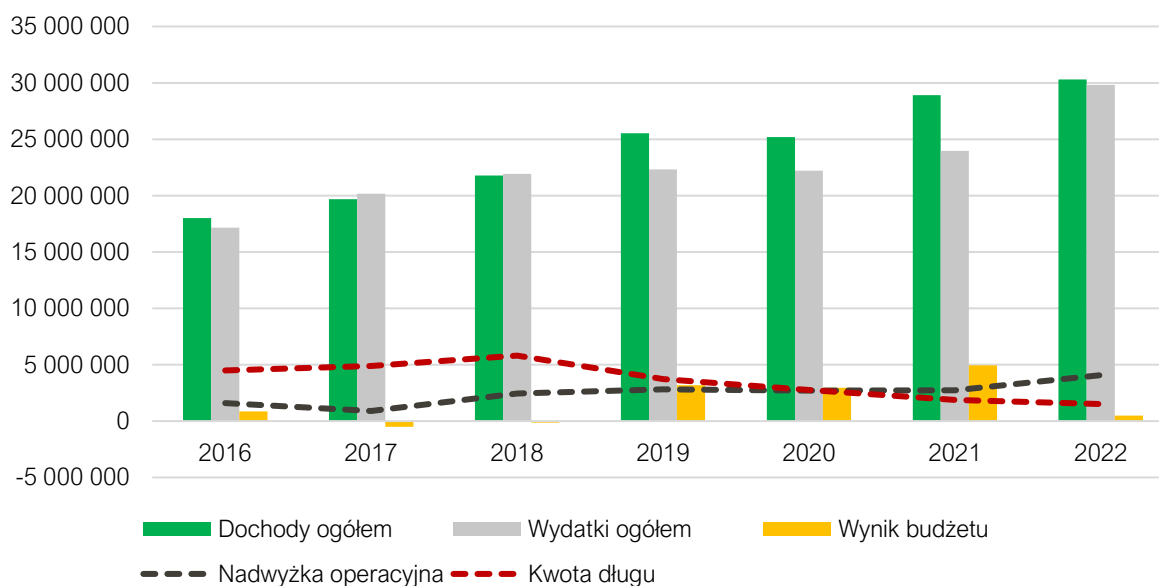
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 94% w latach 2017-2022). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących przede wszystkim z subwencji (wzrost o prawie 2,8 mln zł) oraz dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące (wzrost o prawie 4,6 mln zł), ale także z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (wzrost o 3,5 mln zł) i z podatku od nieruchomości (wzrost o 810 tys. zł). Dodatkowo widoczne jest stopniowe zwiększanie się udziału dochodów majątkowych w dochodach budżetowych w latach 2016-2021 – z 1,45% w 2016 roku, do 12,88% w 2021 roku. Wzrost omawianych dochodów w dużej mierze pochodził, podobnie jak w przypadku dochodów bieżących, również z tytułu dotacji i środków, tym razem jednak przeznaczonych na inwestycje oraz częściowo ze sprzedaży majątku. Największe wartości dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje zanotowano w 2018, 2019, 2020 i 2021 roku – były to kolejno kwoty: 849 tys. zł, 1,866 mln zł, 798 tys. zł oraz 3,406 mln zł. Świadczy to o stopniowym zwiększaniu się aktywności Gminy w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy Dąbie. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 161,2 mln zł i do 2021 roku wzrosły o 9,8 mln zł, osiągając kwotę 25,9 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Dąbie różnica w dochodach i wydatkach bieżących od 2018 roku przyjmuje stabilny poziom wpływający na bezpieczeństwo finansowe Gminy.

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Dąbie w latach 2016-2022. Analizując dane przedstawione na wykresie można zauważyć nie tylko stopniowy wzrost dochodów Gminy, ale także jej wydatków (z wyjątkiem zmiany w latach 2019-2020). W latach 2017-2018 ogólne wydatki Gminy przewyższały jej dochody, czego efektem był ujemny wynik budżetu. Spowodowało to konieczność zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań oraz wzrost kwoty długu. Od 2019 roku, ze względu na wzrost pozyskiwanych środków zewnętrznych, kondycja finansowa Gminy zaczęła się poprawiać, a kwota długu – ponownie się zmniejszać.

Ryc. 21. Wykonanie budżetu Gminy Dąbie w latach 2016-2022

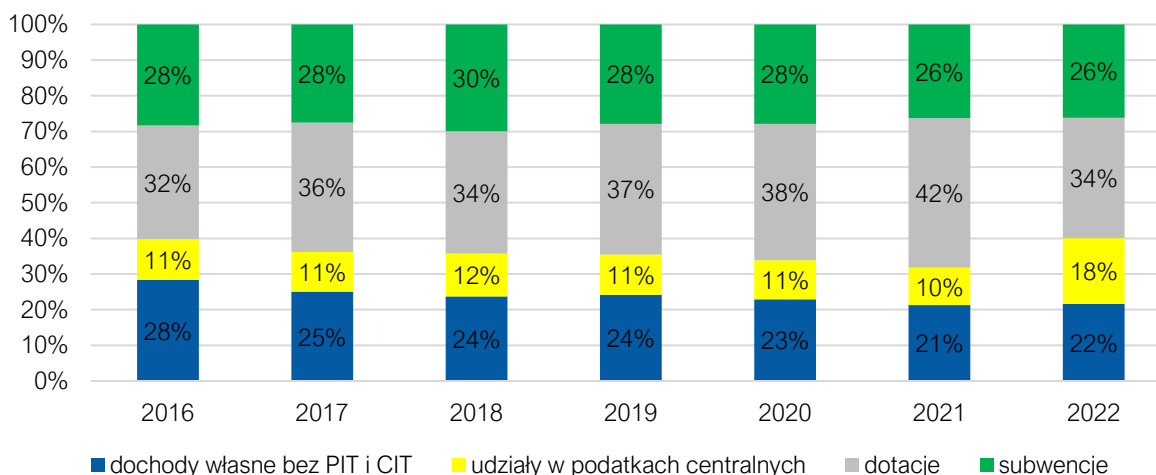
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Dąbie w latach 2016-2022. W analizowanym okresie największy udział w strukturze dochodów nieprzerwanie od 2016 roku posiadały wpływy z dotacji (34% w 2022 roku). Drugą grupą co do wielkości udziałów w budżecie Gminy w tym okresie były subwencje (26% w 2022 roku), a dopiero trzecią dochody własne bez PIT i CIT (22% w 2022 roku). Najmniejszy udział w strukturze dochodów Gminy w 2022 roku, jak i w całym badanym zakresie czasowym posiadały udziały w podatkach centralnych, oscylujące na poziomie 10-18%. Dochody własne Gminy wraz z PIT i CIT stanowiły średnio jedyne 35% dochodów ogółem, a ponadto obserwuje się coroczny spadek ich udziału w całkowitych dochodach Gminy. Pomimo dużej aktywności i skuteczności Gminy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, jest to zjawisko negatywne i świadczy o niskiej samodzielności finansowej.

Ryc. 22. Struktura dochodów Gminy Dąbie w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów budżetu Gminy Dąbie, największy wpływ na wynik budżetu miał podatek od nieruchomości, który w okresie 2016-2022 (z wyjątkiem minimalnego spadku w 2017 roku) corocznie wzrastał. W 2016 roku wynosił ok. 2,3 mln zł, natomiast w 2022 roku już prawie 3,1 mln zł – oznacza to, że zanotował wzrost o niecały 1 mln zł na przestrzeni 6 lat.

Drugim znaczącym źródłem dochodów podatkowych Gminy był podatek od osób fizycznych (PIT), którego kwota również z roku na rok wzrastała (z wyjątkiem minimalnego spadku w 2020 roku) – z około 2 mln zł w 2016 roku do ponad 5,5 mln zł w 2022 roku.

Wśród pozostałych dochodów warto wyróżnić także wpływy z podatku rolnego, leśnego oraz od czynności cywilnoprawnych, które w 2022 roku razem wygenerowały dochód w postaci ponad 1 mln zł, z czego połowę tej kwoty stanowiły wpływy z podatku rolnego.

Najmniejsze dochody corocznie generuje podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej (średni roczny dochód w latach 2016-2022 wynoszący niecałe 1,6 tys. zł) oraz wpływy z opłaty skarbowej (średni roczny dochód w latach 2016-2022 wynoszący 13,4 tys. zł) Szczegółowe kwoty przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tab. 7. Dochody podatkowe Gminy Dąbie w latach 2017-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	2 016 107,00	2 177 748,00	2 590 167,00	2 853 205,00	2 698 285,00	2 945 224,00	5 505 250,57
CIT	30 901,80	21 050,39	37 458,00	52 085,52	61 593,04	76 689,52	74 780,56
podatek rolny	469 063,27	449 596,12	476 094,25	498 161,04	511 087,84	523 128,92	555 977,59
podatek od nieruchomości	2 341 702,00	2 275 190,88	2 726 809,57	3 221 170,94	2 737 310,91	3 284 363,27	3 152 044,82
podatek leśny	264 194,45	264 538,84	273 311,20	267 898,00	276 074,96	279 567,69	302 148,04
podatek od środków transportowych	53 420,48	60 602,45	51 989,76	52 544,67	50 374,72	62 849,05	45 985,97
karta podatkowa	5,00	1 474,45	-370,62	2 783,60	1 938,80	4 290,23	1 469,40
podatek od czynności cywilnoprawnych	158 653,00	120 680,00	156 806,00	133 006,00	164 966,37	253 523,72	235 548,60
wpływy z opłaty skarbowej	12 164,00	10 460,20	10 768,00	10 777,00	17 712,00	22 143,60	18 550,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	41 378,76	39 260,50	37 721,99	41 074,80	45 588,29	47 084,58	82 407,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Warto mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Dąbie w zakresie podatku od nieruchomości jest wyższy. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi

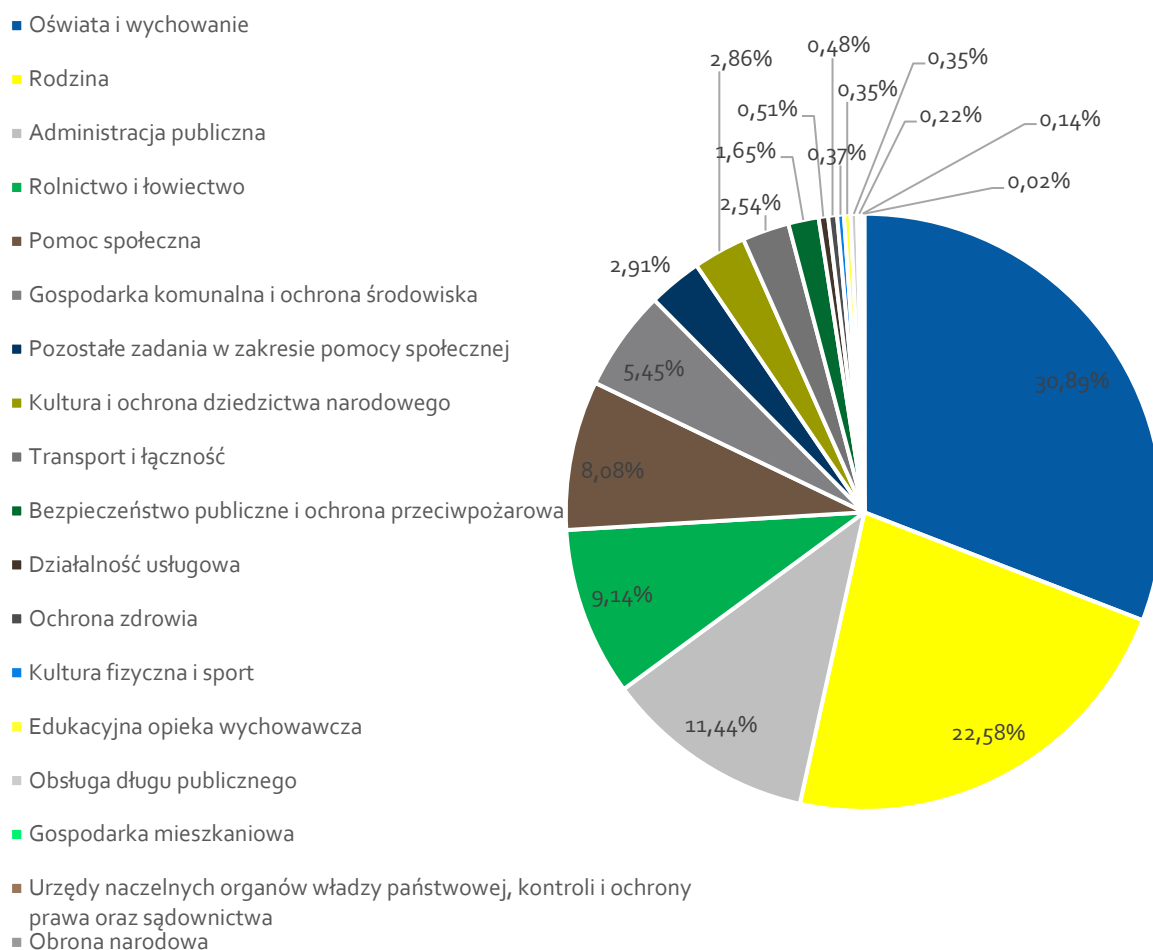
i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2016-2022 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wyniosła prawie 1,86 mln zł.

Tab. 8. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Dąbie w latach 2016-2022

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	256 027,00 zł	253 780,00 zł	244 930,00 zł	285 252,00 zł	332 411,00 zł	149 994,00 zł	148 067,00
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	19 520,04 zł	26 280,74 zł	48 299,17 zł	48 235,52 zł	18 008,50 zł	12 053,63 zł	19 967,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki w latach 2016-2022, największy średni udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (30,89%), rodzina (22,58%), administracja publiczna (11,44%), rolnictwo i łowiectwo (9,14%) pomoc społeczna (8,08%), oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (5,45%). Szczegóły ukazuje rycina poniżej.

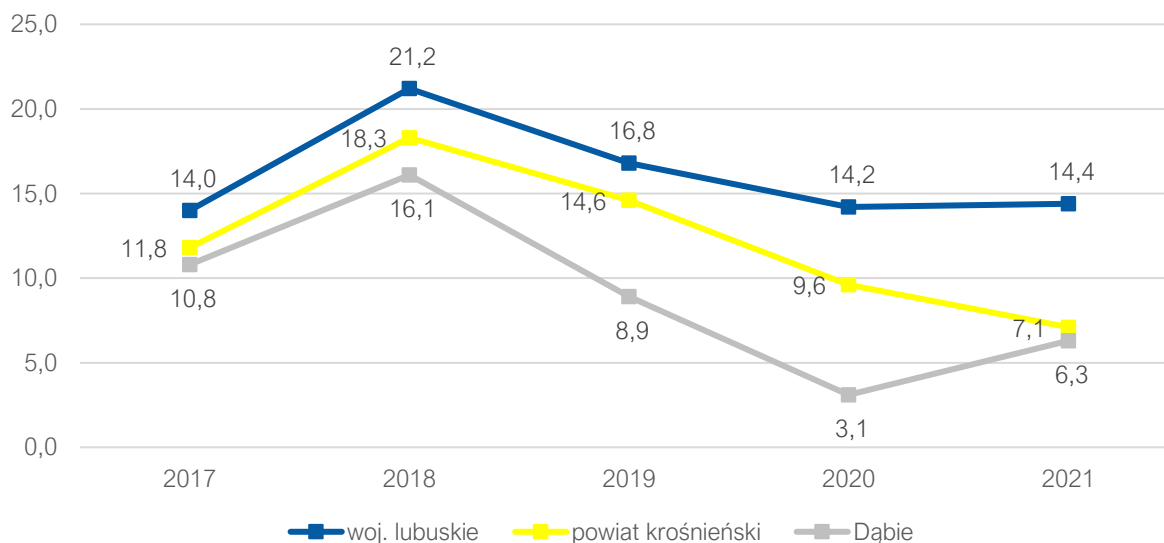
Ryc. 23. Struktura średnich wydatków Gminy Dąbie w latach 2016-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniżej przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach Gminy Dąbie na tle powiatu krośnieńskiego i województwa lubuskiego latach 2017-2021. Z analizy wynika, że największy udział nakładów inwestycyjnych, podobnie jak w przypadku średniej powiatowej i wojewódzkiej, Gmina poniosła w 2018

roku (16,1%). Najniższy natomiast zanotowano w 2020 roku i wynosił 3,1%. Warto zauważyć, że udział ten, ulegał podobnym trendom zarówno w Gminie, powiecie, jak i w województwie – od 2018 roku widoczne jest znaczne zmniejszenie badanych wartości na przestrzeni analizowanych lat. Udział ten był zawsze niższy w Gminie, niż analogiczne wskaźniki w powiecie i województwie. Co istotne, Gmina zanotowała ponad dwukrotny wzrost udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2020-2021 – z 3,1% do 6,3%. Świadczy to o zwiększonej aktywności inwestycyjnej Gminy w 2021 roku. Łącznie realizacja budżetu inwestycyjnego w 2021 roku wyniosła prawie 1,5 mln zł, z czego 440 tys. przeznaczono na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, a prawie 300 tys. zł na modernizację drogi dojazdowej do pól w miejscowości Szczawno.

Ryc. 24. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Dąbie na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

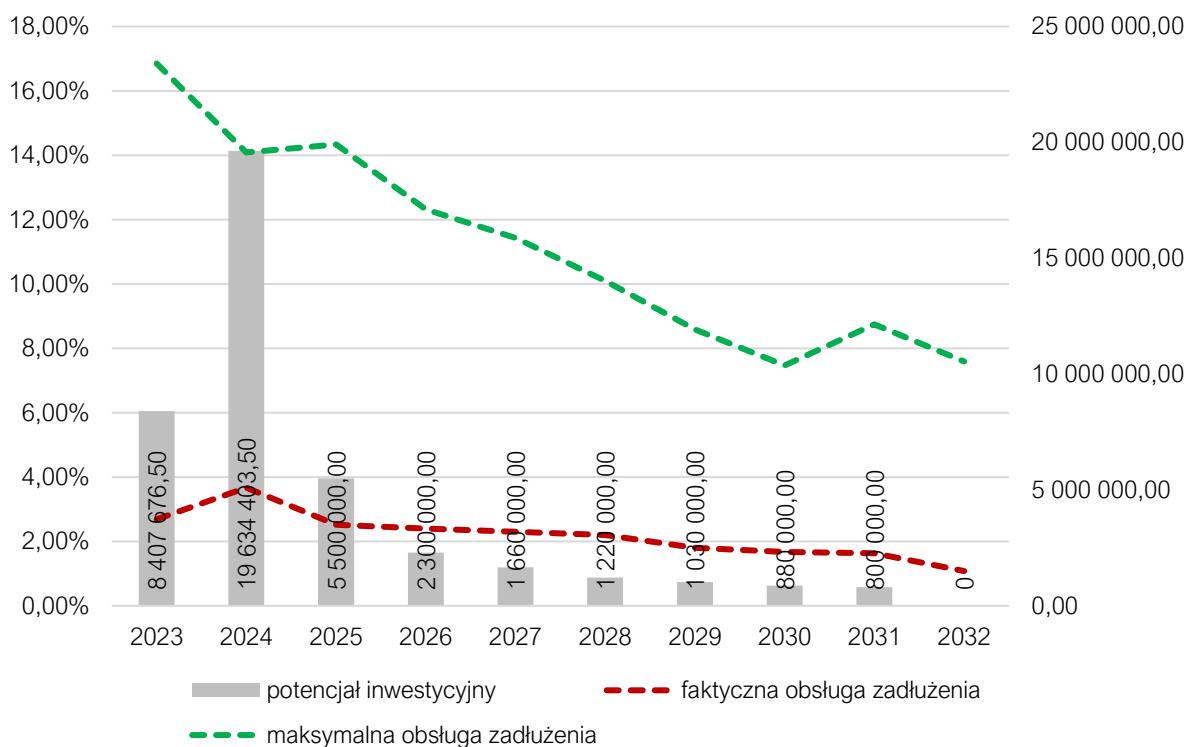
Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Dąbie na lata 2023-2032 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Dąbie na lata 2023-2032 przyjętą Uchwałą Nr XXXVIII/234/2022 Rady Gminy Dąbie z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Dąbie na lata 2023-2032. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Dąbie pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2032. Wynika z tego, że w okresie przedstawionym na rycinie zsumowany potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie około 41,4 mln zł, z czego 19,6 mln zł przypadnie na rok 2024 – do tego roku planowane są dalsze inwestycje w zakresie m.in. budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Łągów i Gronów, budowy hali sportowej w miejscowości Gronów czy etap II modernizacji infrastruktury wodociągowej w miejscowości Dąbie tj. budowa stacji uzdatniania wody. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

Ryc. 25. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Dąbie na lata 2023-2032

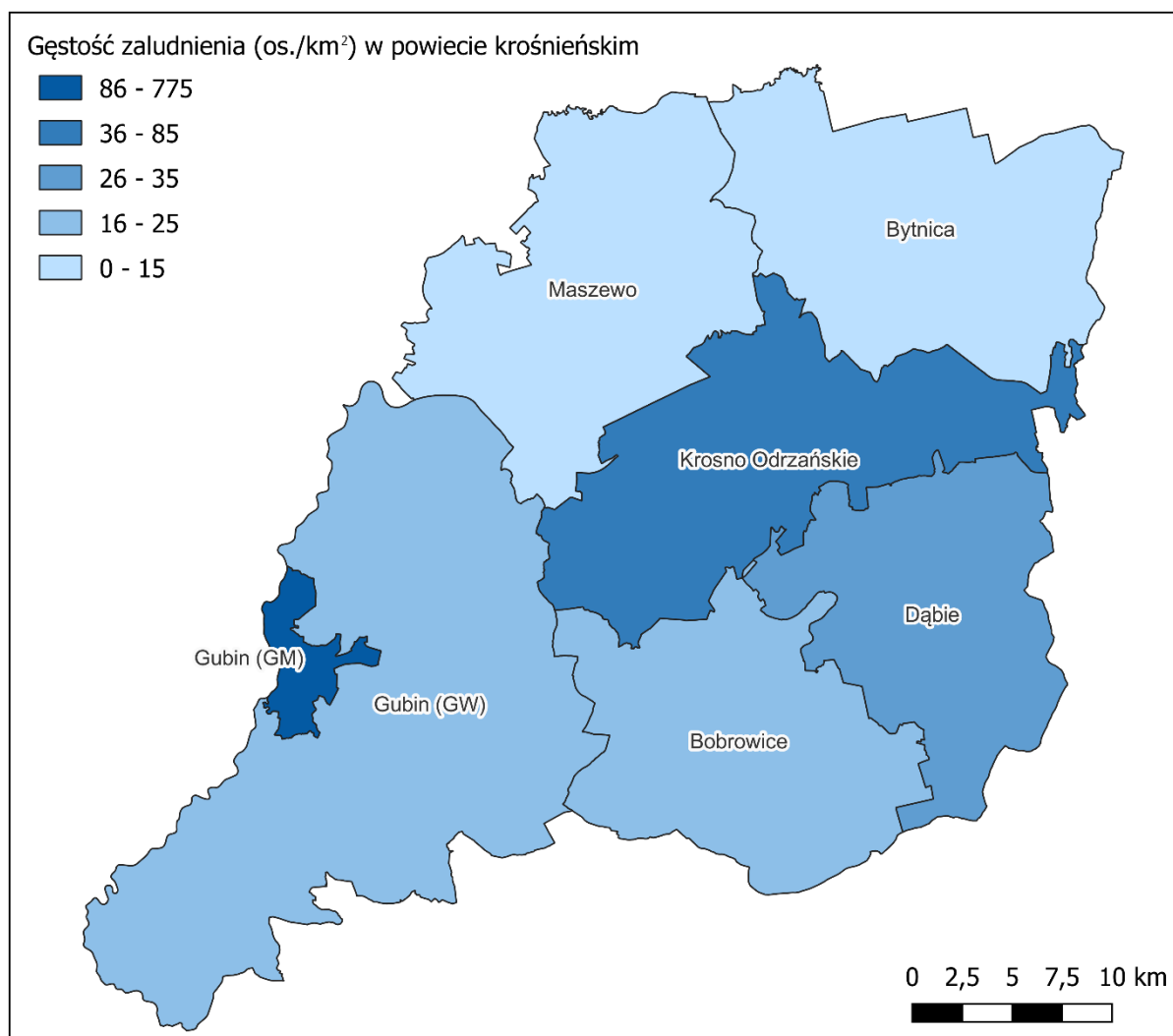
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXXVIII/234/2022 Rady Gminy Dąbie z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Dąbie na lata 2023-2032.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Dąbie w 2021 roku liczyła 4 896 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 29 os./km². W porównaniu z resztą gmin powiatu krośnieńskiego była to trzecia najwyższa wartość tego wskaźnika. Warto zauważyć, że Gmina Dąbie posiada największą wartość badanego wskaźnika spośród gmin wiejskich powiatu. Większą wartość wskaźnika gęstości zaludnienia posiadały jedynie gminy miejska i miejsko-wiejska tj. Gubin i Krosno Odrzańskie. Najniższa wartość wskaźnika w powiecie oscylowała na poziomie 11 os./km² – zanotowano ją w gminie Bytnica.

Ryc. 26. Gęstość zaludnienia w powiecie krośnieńskim w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

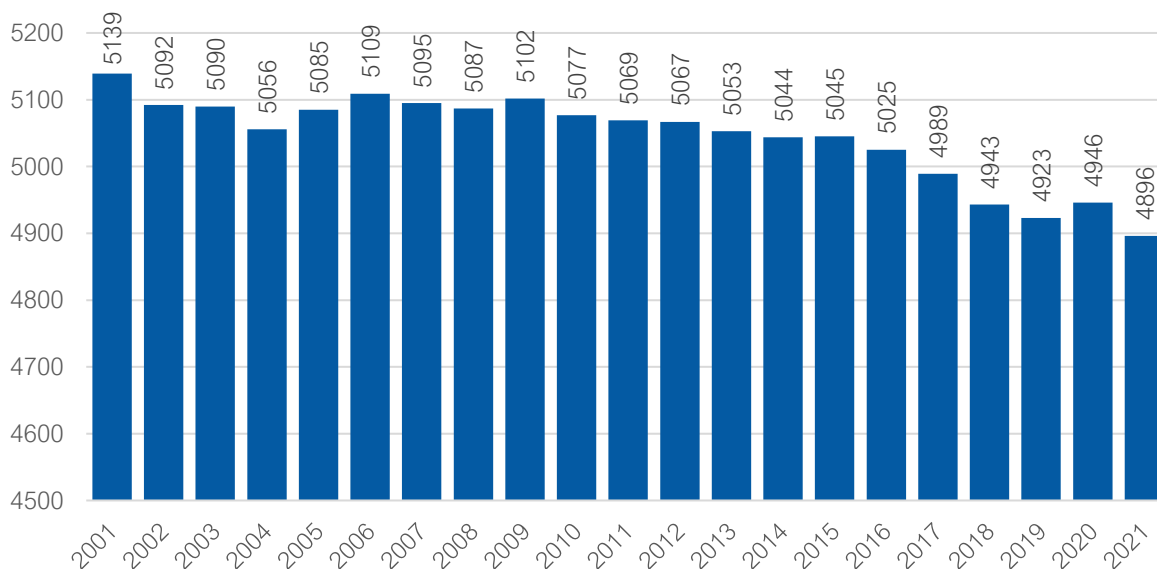
W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie krośnieńskim w latach 2017-2021 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie posiadała stopniowy trend malejący (średnia dynamika na poziomie 99,1%) – zanotowano stopniowy spadek o 2 052 mieszkańców. Tendencja obserwowana w powiecie była porównywalna z sytuacją w Gminie, gdzie średnia dynamika tego procesu wynosiła 99,5%, co stanowiło drugi najwyższy wynik badanego wskaźnika. Od 2017 roku, z wyjątkiem 2020 roku, notuje się coroczny spadek ludności. Ludność zamieszkująca Gminę Dąbie, stanowiła w 2021 roku 9% wszystkich mieszkańców powiatu.

Tab. 9. Zmiany liczby ludności w powiecie krośnieńskim 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
powiat krośnieński	55512	55245	54829	53918	53460	100%	99,1%
Dąbie	4989	4943	4923	4946	4896	9%	99,5%
Bobrowice	3210	3205	3178	3127	3085	6%	99,0%
Bytnica	2523	2520	2507	2360	2329	4%	98,0%
Gubin (GM)	16740	16687	16614	16159	15955	30%	98,8%
Gubin (GW)	7239	7168	7138	7167	7187	13%	99,8%
Krosno Odrzańskie	17980	17898	17670	17391	17268	32%	99,0%
Maszewo	2831	2824	2799	2768	2740	5%	99,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dwudziestoletniej perspektywie czasowej (2001-2021), w Gminie widoczny jest powolny, ale stopniowy spadek liczby ludności. W 2001 roku liczba ludności wynosiła 5 139 mieszkańców, w 2004 roku spadła do 5 056, aby przez kolejne 3 lata wzrosnąć do poziomu 5 109 osób. W kolejnych latach widoczny jest już ciągle spadek liczby ludności, z wyjątkiem pojedynczych lat (2009, 2015 i 2020), gdzie następował jej wzrost – nie była to wówczas jednak tendencja kilkuletnia, ale jednorazowe skoki demograficzne. W 2021 roku wartość ta była mniejsza od liczby ludności w 2001 roku o 243 mieszkańców i wynosiła 4 896 osób. Największy spadek liczby ludności zarejestrowano pomiędzy 2020 a 2021 rokiem, gdzie liczba ludności spadła o 50 osób. Szczegółowe wartości przedstawione zostały na wykresie poniżej.

Ryc. 27. Liczba ludności w Gminie Dąbie w latach 2001-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie lubuskim w 2021 roku kształtował się na poziomie ujemnym, taki sam proces zarejestrowano zarówno dla powiatu krośnieńskiego, jak i wszystkich gmin powiatu. Ujemny przyrost naturalny w gminach oscylował w przedziale od -8,97 do -2,93. Gmina Dąbie, z wskaźnikiem przyrostu naturalnego na poziomie -3,84, względem innych gmin w powiecie plasowała się na 2 miejscu pod względem wartości omawianego wskaźnika. Również średnia zmiana wskaźnika

przyrostu naturalnego od 2017 roku była ujemna w każdej z wymienionych w tabeli jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli był wskaźnik salda migracji. Wynika z niego, że w 2021 roku napływ ludności nastąpił w 3 z 7 gmin z powiatu, jednak Gmina Dąbie do nich nie należała. Wskaźnik dla Gminy wyniósł -2,6 co sprawia, że był on najbliższy wartości zerowej spośród gmin osiągających ujemną wartość wskaźnika. Ponadto średnia wartość wskaźnika salda migracji w Gminie była mniej korzystna, niż analogiczny wskaźnik dla powiatu i województwa, gdzie jednak również zanotowano wartości ujemne.

Średnia zmiana tego wskaźnika od 2017 roku w Gminie Dąbie, powiecie krośnieńskim była jednak minimalnie dodatnia i wynosiła kolejno 0,45 i 0,68. Analizując poszczególne gminy, zauważyć można dodatnią wartość tego wskaźnika dla 5 z 7 gmin w powiecie (w tym dla 3 osiągających dodatni wskaźnik salda migracji w 2021 roku). Oznacza to, że przez ostatnie kilka lat występuje bardzo pozytywny trend napływu ludności w 3 gminach oraz względnie pozytywny trend dla powiatu oraz dwóch pozostałych gmin pod względem migracji – z powiatu krośnieńskiego, Gminy Dąbie i gminy Krosno Odrzańskie niestety wciąż wyprowadza się corocznie więcej mieszkańców, niż decyduje się zamieszkać w tym obszarze, jednak trend ten powoli wyhamowuje, osiągając w 2021 roku lepsze wartości niż w roku 2017.

Niestety biorąc pod uwagę ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w roku 2021 oraz w całości ujemną średnią zmianę tego wskaźnika od 2017 roku, może to prowadzić do pogłębienia się tempa zmniejszania się liczby ludności powiatu krośnieńskiego.

Tab. 10. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Dąbie w latach 2017-2021 na tle powiatu i województw

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
woj. lubuskie	-5,97	-1,50	-1,00	-0,03
powiat krośnieński	-6,80	-1,52	-2,10	0,68
Dąbie	-3,84	-1,11	-2,60	0,45
Bobrowice	-8,97	-2,40	1,60	2,43
Bytnica	-5,53	-2,38	-6,80	-0,70
Gubin (GM)	-8,78	-2,14	-4,70	-0,88
Gubin (GW)	-2,93	-0,15	4,20	3,15
Krosno Odrzańskie	-7,17	-1,52	-2,70	1,05
Maszewo	-6,89	-0,48	0,70	0,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Dąbie zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Porównując udział mieszkańców w przedziale wiekowym 25-34 lat (kiedy to średnio najczęściej osób wchodzi na rynek pracy, zakłada rodziny i ustatkowuje się) w 2017 roku do roku 2021 oraz zmiany udziału ludności w wieku produkcyjnym w przedziale 2011-2021 (przedstawionej na wykresie poniżej), zauważyć można stopniowe zmniejszanie się udziału osób zarówno w wieku 25-34, jak i w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64, kobiety 18-59). Ponadto zauważyć można zwiększanie się senioralnego obciążenia demograficznego w Gminie, którego dynamika na przestrzeni przedstawionych w poniższym wykresie ram czasowych wynosiła aż 134%. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Porównując jedynie wartość analizowanego wskaźnika w 2021 roku w Gminie (23,4%) z wynikami z powiatu (28,1%) czy województwa (28,8%), jest to wynik minimalnie korzystniejszy, jednak dynamika jego wzrostu była

znacząco wyższa w Gminie Dąbie niż w powiecie krośnieńskim (125%) czy w województwie lubuskim (122%). Wartości powyżej 100% świadczą o zwiększaniu się udziału seniorów w strukturze demograficznej Gminy, co prowadzi do różnego rodzaju problemów i wyzwań natury finansowej, infrastrukturalnej czy społecznej dla Gminy m.in. związanych z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej w celu zapewnienia mieszkańcom dostępności do placówek zdrowotnych.

Tab. 11. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Dąbie w 2017 i 2021 roku na tle innych jednostek

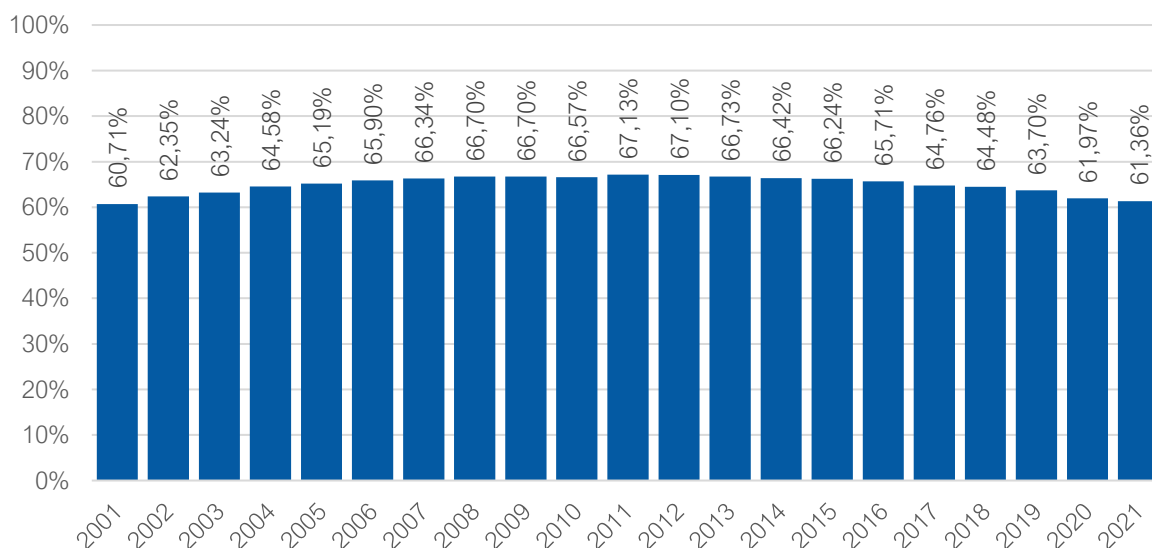
JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat do ludności ogółem (%)			senioralne obciążenie demograficzne ¹ (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
woj. lubuskie	15,16	13,53	89%	23,60	28,80	122%
powiat krośnieński	15,08	12,89	85%	22,40	28,10	125%
Dąbie	14,81	11,86	80%	17,40	23,40	134%

¹ Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniżej przedstawiono wykres udziału ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dąbie w okresie 20-letnim. Zauważyć można powolny wzrost wskaźnika w latach 2001-2011, a następnie jego stopniowy spadek. Jest to naturalne zjawisko, obserwowane w całym kraju związane z echem niżu demograficznego i wchodzeniem w wiek produkcyjny osób urodzonych w trakcie tego okresu. Jest to również następstwem zmieniającego się stylu życia, podejścia do macierzyństwa czy kariery zawodowej. Swoją rolę w takiej sytuacji mają także czynniki kulturowe i ekonomiczne w skali krajowej.

Ryc. 28. Udział ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dąbie w latach 2001-2021 (%)

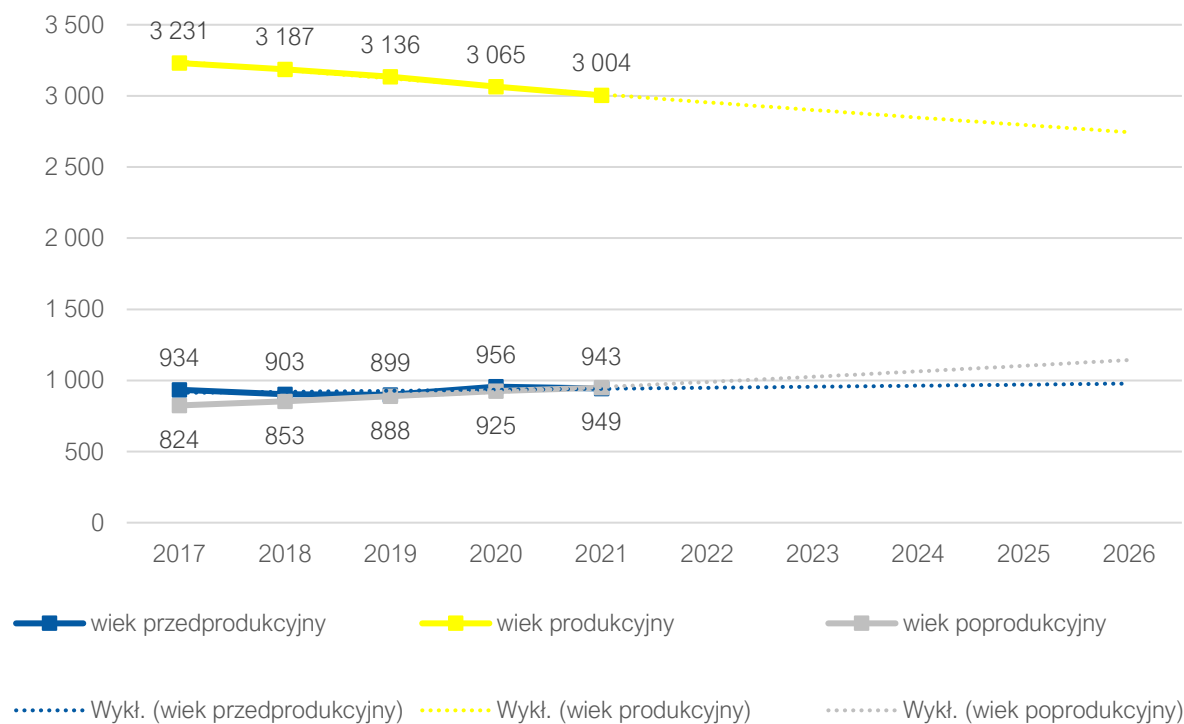

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Dąbie w latach 2017-2021 w postaci danych bezwzględnych. Analogicznie do pokazanego wyżej stopniowego wzrostu udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej strukturze demograficznej Gminy, wraz z jednoczesnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym, zauważyć można spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowym negatywnym aspektem pod względem demograficznym jest fakt, że w 2021 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższyła liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Ponadto analizując wykładnicze linie trendu, przy zachowaniu aktualnych

tendencji różnica pomiędzy tymi grupami w przyszłości będzie się stale zwiększać. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się względnie na tym samym poziomie (ok. 899-956 mieszkańców). Liczba osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni badanych pięciu lat zmniejszyła się o ponad 200 osób i w 2021 roku osiągnęła wartość 3 004 mieszkańców. Osób w wieku poprodukcyjnym przybyło o liczbę 125.

Ryc. 29. Struktura ludności w Gminie Dąbie w latach 2017-2021 wraz z wykładniczą linią trendu do roku 2026

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa, sytuację demograficzną w Gminie można ocenić jako niekorzystną. Wpływ na taką ocenę ma również aktualnie większy udział w strukturze demograficznej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym. Alarmujący jest również systematyczny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, z jednoczesnym stopniowym zwiększaniem się udziału osób w wieku emerytalnym. Warto mieć na uwadze, że konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji będzie w przyszłości brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz spodziewany spadek dochodów Gminy z tytułu udziału w PIT, jak również zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów czy konieczność przeprowadzenia przez Gminę działań mających na celu zwiększenie napływu do Gminy ludzi w wieku produkcyjnym w celu zahamowania procesu starzenia się społeczeństwa.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Dąbie nie funkcjonuje żaden żłobek, jednak w miejscowości Szczawno na ul. Szkolnej 3 mieści się Klub Dziecięcy „Maluszek”, którego podmiotem prowadzącym jest Gmina Dąbie. Klub świadczy opiekę dla 12 dzieci od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. Miesięczna opłata za taką formę opieki na 2023 rok wynosiła 300 zł oraz dodatkowe 11 zł dziennie za wyżywienie.

W 2021 roku w Gminie działało 5 oddziałów przedszkolnych oraz jeden oddział innej formy wychowania przedszkolnego. Były to: Przedszkole w Połupinie (które z dniem 1 września 2021 roku zostało połączone ze Szkołą Podstawową im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu wraz ze szkołami filialnymi: Szkołą Filialną w Połupinie i Szkołą Filialną w Kosierzu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu), Punkt Przedszkolny "Kubuś Puchatek" w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu, Oddziały zerówki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym

w Dąbiu, Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie – zerówki oraz dla 3-4 latków. Są to małe obiekty posiadające w 2021 roku po 1-2 grupy dydaktyczne, świadczące opiekę dla 18-36 dzieci.

W sumie z opieki przedszkolnej w Gminie Dąbie w 2021 roku korzystało 131 dzieci.

Tab. 12. Przedszkola na terenie Gminy Dąbie

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkole publiczne				
Przedszkole w Połupinie w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu	25	1	25	6.30-16.00
Punkt Przedszkolny "Kubuś Puchatek" w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu	18	1	18	6.30-16.00
Oddziały zerówki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu	28	2	14	6.30-16.00
Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie - zerówki	24	2	12	6.30-16.00
Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie - 3-4 latki	36	2	18	6.30-16.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela poniżej przedstawia informacje na temat funkcjonowania opieki przedszkolnej na terenie Gminy Dąbie. Z analizy danych wynika, że liczba dzieci z terenu Gminy korzystających z usług przedszkoli na terenie innych gmin mieściła się corocznie w przedziale od 8-20 dzieci. Jest to dość wysoki wynik, mogący świadczyć o średnim dostosowaniu aktualnej oferty przedszkolnej do potrzeb rodziców, niewystarczającej liczbie miejsc w tychże placówkach, bądź po prostu o bardziej dogodnym dla rodziców umiejscowieniu obiektów świadczących opiekę przedszkolną na terenie innych gmin (np. blisko miejsca pracy rodzica). Ponadto liczba dzieci z terenu innych gmin uczęszczających do przedszkoli na terenie Gminy Dąbie w badanym okresie jest znikoma (balansuje na granicy od 1 do 2 dzieci), co świadczy o prawdopodobnie wystarczającej liczbie miejsc przedszkolnych w gminach sąsiednich, o odpowiednim dostosowaniu aktualnej oferty przedszkolnej do potrzeb tamtejszych rodziców, bądź ponownie o braku miejsc w placówkach zlokalizowanych w Gminie Dąbie.

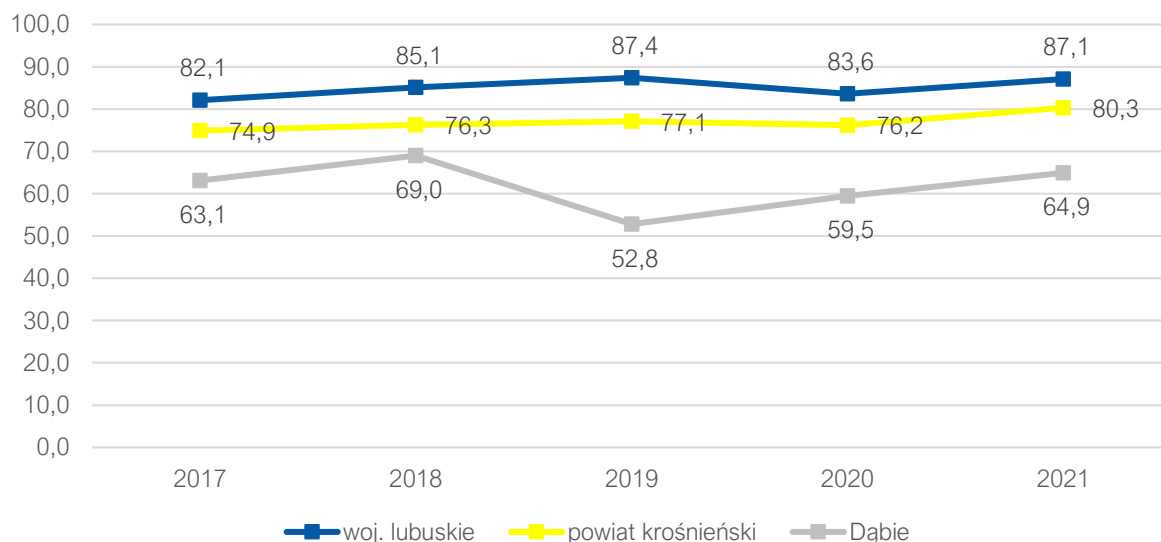
Tab. 13. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Dąbie

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	8	13	20	10	10	13	10
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy (os.)	brak danych	brak danych	1	2	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Poniżej przedstawiono odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Dąbie w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa. Zauważyć można, że wartość badanego wskaźnika była corocznie niższa niż analogiczne średnie wartości w powiecie i w województwie. Pozytywnym aspektem jest jednak jego stopniowy wzrost obserwowany od 2019 roku – z poziomu 52,8% do 64,9%.

Ryc. 30. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Dąbie w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Szkoły

Na terenie Gminy Dąbie w 2022 roku funkcjonowały 2 szkoły podstawowe. Są to kolejno: Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie oraz Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu. Obie placówki posiadają podobną wielkość – do pierwszej z ww. szkół uczęszczało 163 uczniów, natomiast do drugiej 184. SP w Gronowie posiadało podział uczniów na 9 oddziałów o średniej wielkości wynoszącej 18 dzieci, natomiast w SP w Dąbiu istniało 11 oddziałów o średniej liczbie 17 uczniów przydzielonych do poszczególnych klas.

Tab. 14. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Dąbie

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie	163	9	18	18
Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu	184	11	17	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Dąbie jest bardzo dobry. Obie szkoły posiadają podobną liczbę sal lekcyjnych (19 w SP w Dąbiu i 20 w SP w Gronowie), obiekty sportowe w stanie dobrym, pracownie językowe, komputery do użytku uczniów (42 w SP w Dąbiu i 36 w SP w Gronowie), projektory multimedialne (7 szt. w SP w Dąbiu i 6 szt. w SP w Gronowie), monitoring szkolny, szafki dla każdego ucznia, parking dla kadry i rodziców oraz gabinet pielęgniarki. Największymi różnicami występującymi pomiędzy obiema placówkami są godziny otwarcia świetlic oraz występowanie w SP w Dąbiu klas specjalistycznych (klasy dwujęzyczne, sportowe lub integracyjne).

Tab. 15. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Dąbie

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	19	20
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych (np. sala gimnastyczna - dobry/do remontu)	stan dobry	stan dobry
Pracownie językowe (tak/nie)	tak	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne (tak/nie)	tak	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	42	36
Projektory multimedialne (szt.)	7	6
Kamery - monitoring szkolny (tak/nie)	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia (tak/nie)	tak	tak
Świetlice (tak/nie; godziny otwarcia)	6.30-16.00	6.30-8.00 i 12.00-16.00
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	tak	tak
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny (tak/nie)	tak	tak
Liczba stypendystów (os.)	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów na terenie Gminy Dąbie oraz innych gmin na przestrzeni 7 lat. W liczbie uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy (łącznie z klasami „0”) obserwuje się ciągłą tendencję malejącą – z poziomu 496 uczniów pod koniec roku szkolnego 2015/2016 do 433 w 2021/22 – nastąpił więc spadek o 63 uczniów. Najmniejszą liczbę uczniów zaobserwowano w 2021 roku. Widoczne zmiany w liczbie uczniów powiązane są także z reformą szkolnictwa z 2017 roku i następstwem w postaci likwidacji gimnazjów – w edukacji prowadzonej przez gminy skutkowało to brakiem jednego rocznika uczniów. Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczająca do szkół na terenie innych gmin na przestrzeni analizowanych lat ulegała zmniejszeniu w latach 2016-2020, jednak od roku 2021 ponownie zaczęła rosnąć, osiągając w 2022 roku 154 osób.

Tab. 16. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Dąbie uczęszczająca do szkół na terenie Gminy oraz liczba uczniów z terenu Gminy uczęszczająca do szkół na terenie innych gmin wg. stanu na 31 sierpnia danego roku

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	496	488	485	472	448	405	433
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	147	130	brak danych	113	91	129	154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Dowóz uczniów do szkół podstawowych na terenie Gminy świadczony jest przez firmę „BRUNATNI” Wiesław Barcewicz, Wiesław Bąk spółka jawna. W ramach usługi świadczony był tylko dowóz dzieci i młodzieży do szkół (w liczbie ok. 280 os.) – nie dopuszcza się przewozów otwartych dla mieszkańców.

Głównymi kierunkami dojazdu uczniów z Gminy do szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych poza jej granicami administracyjnymi są:

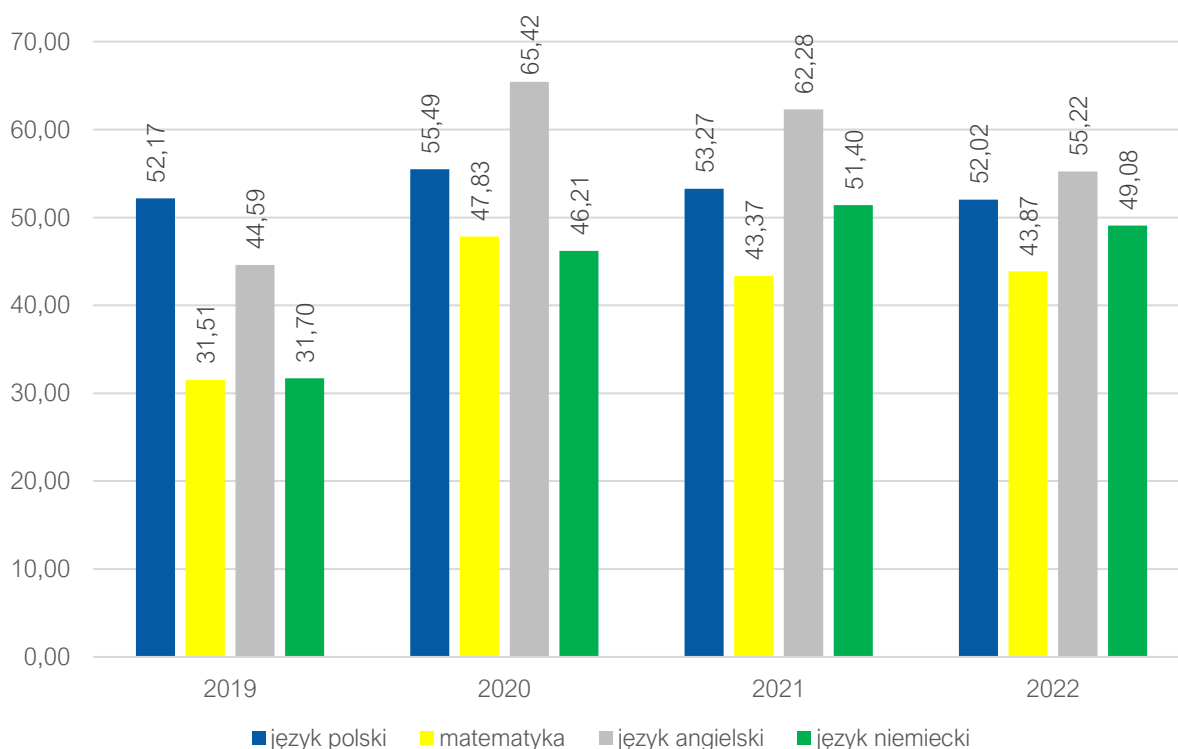
- Zielona Góra (oddalona o 27 km od miejscowości Dąbie – ok. 27 minut dojazdu samochodem),

- Krosno Odrzańskie (oddalone o niecałe 7 km od miejscowości Dąbie – ok. 15 minut dojazdu samochodem),
- Gubin (oddalony o nieco ponad 31 km od miejscowości Dąbie – ok. 27 minut dojazdu samochodem).

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie w latach 2019-2022 obrazuje poniższe zestawienie. Na przestrzeni badanego okresu zauważyć można zarówno różnicę w średnich wynikach z przedmiotów w poszczególnych latach, jak i w ogólnych średnich wynikach w Gminie w ciągu ostatnich paru lat.

Spośród badanych 4 lat najniższe wyniki egzaminów osiągnęli uczniowie podchodzący do nich w roku 2019. Zdecydowanie najgorsze średnie wyniki osiągnięto wtedy z matematyki (31,51%), języka angielskiego (44,59%) oraz języka niemieckiego (31,7%), natomiast z języka polskiego osiągnięto średni wynik na poziomie 52,17% co stanowi drugi najniższy wynik w ciągu badanych lat. Gorszą średnią z tego przedmiotu uzyskali uczniowie w 2022 roku kiedy to osiągnęli średni wynik wynoszący 52,02%. Z wyjątkiem języka niemieckiego, najlepsze średnie wyniki z pozostałych przedmiotów uzyskano rok później, a więc w 2020 roku. Średnia dla języka polskiego wyniosła 55,49%, dla matematyki 47,83%, a dla języka angielskiego aż 65,42%. W następnych dwóch latach zanotowano delikatny spadek wyników z języka polskiego, matematyki i angielskiego. Pozytywnym zjawiskiem jest jednak fakt, że od 2020 roku uczniowie corocznie osiągalni średnie wyniki powyżej 40% z wszystkich zdawanych przedmiotów. Świadczy to nie tylko o porównywalnym poziomie nauczania z wszystkich ww. przedmiotów, ale także o względnie wysokich wynikach osiąganych przez młodzież z Gminy Dąbie.

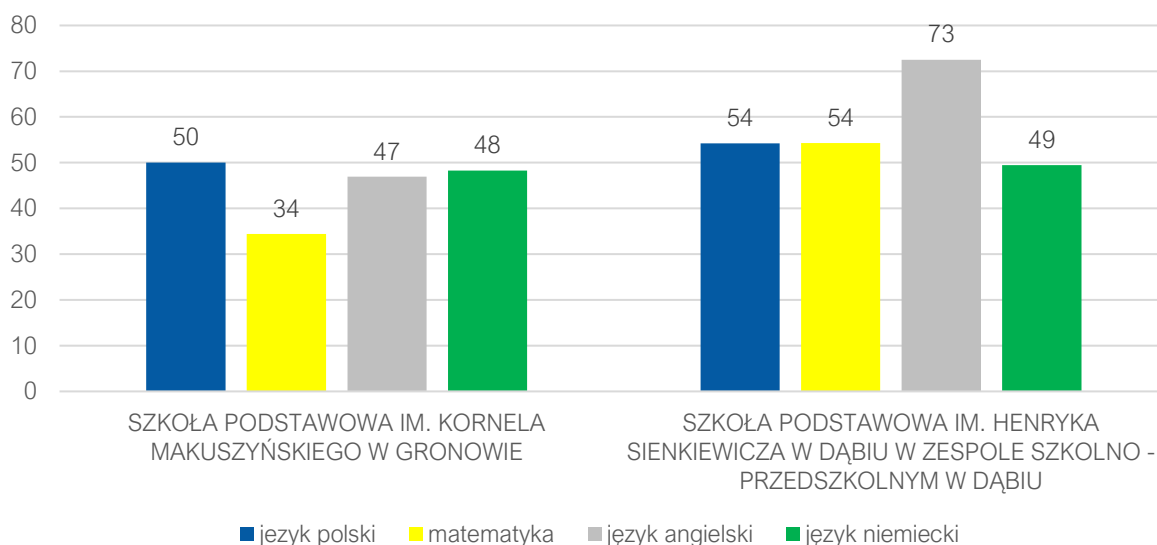
Ryc. 31. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Dąbie w latach 2019-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Wyniki klas VIII szkół podstawowych w Gminie Dąbie z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2021/2022 przedstawia poniższy wykres. Porównując otrzymane dane okaże się, że uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dąbiu osiągnęli lepsze średnie wyniki ze wszystkich czterech egzaminów. Ponadto warto podkreślić, że z matematyki i języka angielskiego były to wyniki lepsze aż o kolejno 20 i 26%. Warto jednak podkreślić, że nie

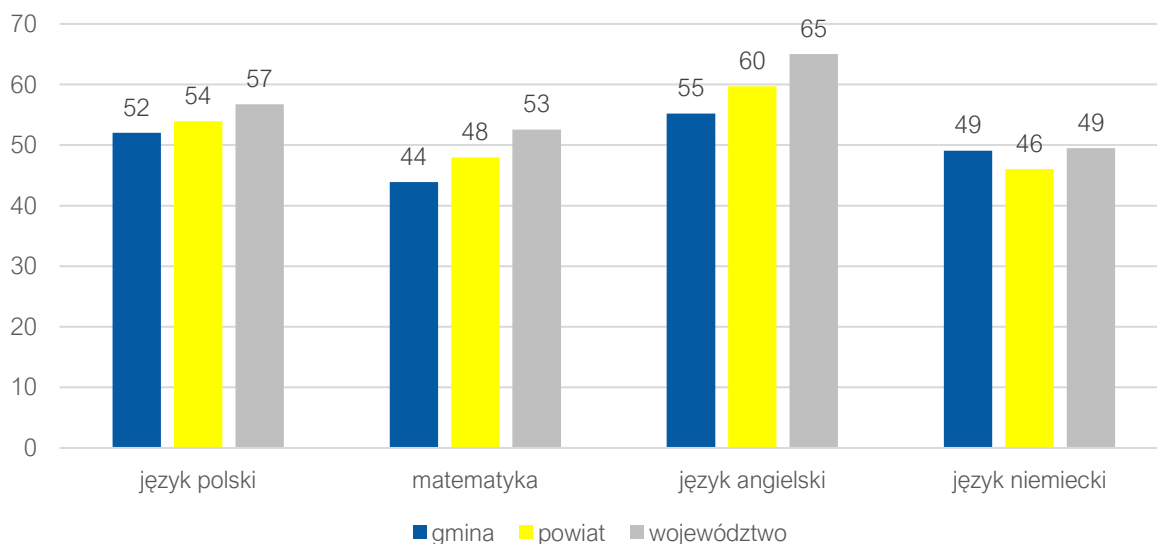
oznacza to złego poziomu nauczania w SP w Gronowie, ponieważ z wyjątkiem średniego wyniku z matematyki, uczniowie z tej szkoły osiągnęli wyniki zbliżone 50%, co stanowi przyzwoity wynik.

Ryc. 32. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Dąbie w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty, zestawiający średnie wyniki uczniów z Gminy ze średnią z powiatu krośnieńskiego i województwa lubuskiego. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla województwa i w powiecie w zakresie języka polskiego, matematyki i języka angielskiego, natomiast z języka niemieckiego jest on wyższy niż w powiecie oraz porównywalny jak w województwie.

Ryc. 33. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Dąbie w roku 2020 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2020.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2016-2021. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały, od 2016 roku o 1,8 mln zł. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 79% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 1,2-1,7 mln zł rocznie. Gmina w badanym okresie największe wydatki majątkowe w dziale oświaty i wychowania poniosła w 2017 i 2020 roku, jednak były to kwoty relatywnie niskie (108 i 86 tys. zł), co świadczy o niskiej aktywności inwestycyjnej Gminy

w dziale oświaty i wychowania. Ponadto warto zauważyć, że oprócz wzrostu z 2017 na 2018 rok, stopień pokrycia wydatków subwencją oświatową posiadał tendencję malejącą – z 63% w 2016 roku, do 54% w 2021 roku. Dodatkowo warto wyszczególnić, że kwota subwencji oświatowej z roku na rok wzrastała (z wyjątkiem spadku z 2017 na 2018 rok), jednak był to wzrost niewspółmierny ze wzrostem całkowitych wydatków w tym dziale.

Tab. 17. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Dąbie w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓŁEM	5 887 456,38	6 177 425,52	6 292 290,41	7 006 489,80	7 161 051,33	7 744 404,59
Wydatki bieżące, w tym:	5 875 456,38	6 069 297,78	6 242 290,41	7 006 489,80	7 075 051,33	7 679 214,59
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	4 593 204,16	4 736 718,19	4 983 006,01	5 549 090,17	5 636 273,36	6 038 672,55
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	1 282 252,22	1 332 579,59	1 259 284,40	1 457 399,63	1 438 777,97	1 640 542,04
Wydatki majątkowe	12 000,00	108 127,74	50 000,00	0,00	86 000,00	65 190,00
SUBWENCJA OŚWIATOWA	3 730 797,00	3 564 231,00	3 895 122,00	4 000 170,00	4 065 228,00	4 215 885,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	2 156 659,38	2 613 194,52	2 397 168,41	3 006 319,80	3 095 823,33	3 528 519,59
Stopień pokrycia	63%	58%	62%	57%	57%	54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Kultura i sport

Podmiotami realizującymi zadania w zakresie kultury i sportu w Gminie Dąbie, których organem prowadzącym jest Gmina lub z którymi Gmina współpracuje, są:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbiu,
- Instytut Sportu realizujący w Gminie rządowy program „Lokalny Animator Sportu”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbiu ma swoją główną siedzibę w tejże miejscowości, jednak w jej skład wchodzi także dwie filie zlokalizowane w miejscowościach Kosierz i Połupin. We wszystkich obiektach, którymi dysponuje Biblioteka, świadczone są działania z zakresu aktywizacji edukacyjnej i kulturalnej mieszkańców Gminy. Poza usługą wypożyczenia książek organizowane są także lekcje biblioteczne, dyskusje nad książką, konkursy czy spotkania autorskie, wystawy literackie i wieczornice literackie. Ponadto w budynkach dostępny jest darmowy dostęp do Internetu oraz pomoc w doborze literatury na interesujący klienta temat. Dodatkowo Biblioteka prowadzi stałą współpracę z innymi placówkami bibliotecznymi i instytucjami kulturalno-oświatowymi, a także świadczy usługę „książka na telefon” – specjalną inicjatywę skierowaną do osób chorych i niepełnosprawnych.

Instytut Sportu, jako operator programu Lokalny Animator Sportu, jako drugi z podmiotów odpowiada za realizację zadań w zakresie kultury i sportu. Lokalny animator w ramach programu gospodaruje boiskiem typu Orlik oraz Halą w Dąbiu przy ul. Strażackiej 4. Organizowane są różnego rodzaju zajęcia sportowe dla wszystkich mieszkańców z terenu Gminy. Dyscypliny oferowane mieszkańcom to np. piłka nożna, koszykówka, siatkówka, unihokej, tenis.

Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy do okresu pandemii należały zawody strażackie. Ponadto Gmina organizuje wydarzenie integrujące różne grupy wiekowe tj. „Biesiada późniwna wraz z Rajdem Traktorów”. W 2022 roku wydarzenie odbywało się w Pławiu. Coroczne, wrześniowe wydarzenie, przyciągające osoby w każdym wieku, urozmaicane jest mnogością konkurencji – od jazdy na czas po torze, przez wyścigi parami, aż do przeciągania liny w błocie. Dodatkowo w wydarzeniu biorą udział nie tylko klasyczne ciągniki, ale również maszyny przerobione własnoręcznie przez uczestników. Wydarzenie to, przy odpowiedniej promocji, posiada z pewnością potencjał na przyciągnięcie do Gminy znacznej liczby odwiedzających.

Działaniem kulturalnym wyróżniającym Gminę Dąbie na tle innych gmin jest Nagroda im. Jana Pawła II. Nagrody z tej okazji wręczane są co roku w rocznicę śmierci Jana Pawła II, kierowane są do uczniów zamieszkałych w Gminie Dąbie osiągających wysokie wyniki w nauce i angażujących się w różnorodne inicjatywy. Stypendia fundowane są przez Wójta Gminy Dąbie, Radnych Gminy Dąbie, Radnych Powiatowych i Wojewódzkich.

Poniżej przedstawiono obiekty, którymi dysponuje Gmina Dąbie w zakresie kultury i sportu, ich charakterystykę oraz zajęcia organizowane w danych obiektach. Na infrastrukturę kulturalną składa się 13 świetlic wiejskich, natomiast infrastrukturę sportową tworzą, poruszone już wcześniej, hala i boisko sportowe w Dąbiu. 9 z 15 obiektów zostało już poddane remontowi i nie będą w najbliższym czasie wymagać prac w tym zakresie. Potrzebę częściowego lub całościowego remontu zdefiniowano dla 6 pozostałych obiektów, w tym dla Orlika w Dąbiu.

Tab. 18. Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Gminy Dąbie

Nazwa obiektu i lokalizacja	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
Świetlica w m. Trzebule nr 29	do remontu	Zajęcia dla mieszkańców w świetlicy w Trzebulach organizuje stowarzyszenie "Na Recz Rozwoju Trzebul"
Świetlica w m. Dąbie ul. Szeroka 6a	po remoncie	brak
Świetlica w m. Łagów ul. Zielonogórska 7b	po remoncie	brak
Świetlica w m. Kosierz nr 39	do remontu	Zajęcia dla mieszkańców w świetlicy w Kosierzcu organizuje stowarzyszenie "Kosierz To My"
Świetlica w m. Pław ul. Plac Kasztanowy 3a	do remontu	brak
Świetlica w m. Ciemnice ul. Strażacka 11	po remoncie	Zajęcia dla mieszkańców w świetlicy w Ciemnicach organizuje OSP Ciemnice
Świetlica w m. Szczawno ul. Parkowa 5	po remoncie	Zajęcia dla mieszkańców w świetlicy w Szczawnie organizuje OSP Szczawno oraz KGW Szczawno
Świetlica w m. Połupin ul. Szkolna 4a	po remoncie	Zajęcia dla mieszkańców w świetlicy w Połupinie organizuje stowarzyszenie "Na Wójtowej Roli"
Świetlica w m. Nowy Zagór ul. Główna 20	do remontu	brak
Świetlica w m. Stary Zagór nr 18	do remontu	brak
Świetlica w m. Goła ul. Okrężna 4	po remoncie	brak
Świetlica w m. Brzeźnica ul. Główna 5a	po remoncie	brak
Hala w Dąbiu ul. Strażacka 4	po remoncie	Na hali organizowane są zajęcia sportowe dla mieszkańców - piłka nożna.
Orlik Dąbie ul. Strażacka 4	do remontu	Na orliku w Dąbiu organizowane są zajęcia sportowe dla mieszkańców w ramach projektu "Lokalny Animator Sportu"
Świetlica w m. Lubiaków nr 31a	po remoncie	Zajęcia dla mieszkańców w świetlicy w Lubiakowie organizuje stowarzyszenie "Na Wójtowej Roli"

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Dąbie odpowiadają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Krośnie Odrzańskim. Obszar Gminy należy do 2 pozamiejskich rejonów służbowych: numer 5 (miejscowości: Brzeźnica, Budynia, Ciemnice, Dąbie, Godziejów, Gola, Gronów, Kosierz, Lubiatów, Łągów, Mokry Młyn, Pław, Połupin, Suchy Młyn, Szczawno, Trzebule) oraz numer 6 (miejscowości: Dąbki, Nowy Zagór, Stary Zagór), przysługujące dwóm dzielnicowym. Wśród najczęstszych przestępstw na terenie Gminy wymienić można kradzieże i wykroczenia drogowe (w tym wypadki).

W Gminie działa monitoring zainstalowany przez sołectwo Dąbie obejmujący swoim zasięgiem plac przed świetlicą wiejską oraz remizą OSP Dąbie. Ponadto w Gminie zainstalowane są również wewnętrzne systemy monitoringu przy prywatnych przedsiębiorstwach przez ich właścicieli w celu zabezpieczenia swoich firm.

Na terenie Gminy zlokalizowano 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. OSP Dąbie, OSP Nowy Zagór i OSP Szczawno ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Tab. 19. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Ciemnice	Ciemnice, ul. Strażacka 11	nie
OSP Dąbie	Dąbie, ul. Szeroka 6 b	tak
OSP Kosierz	Kosierz 75	nie
OSP Nowy Zagór	Nowy Zagór, ul. Okrężna 2	tak
OSP Szczawno	Szczawno, ul. Parkowa 5	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Dąbie działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Według danych z Rejestru Stowarzyszeń Ministerstwa Sprawiedliwości w Gminie działa 27 podmiotów będących stowarzyszeniami, innymi organizacjami społecznymi i zawodowymi lub fundacjami. Są to:

- Klub Sportowy „Zieloni” Łągów,
- Lubuskie Stowarzyszenie Hodowców Strusi „Lubstruś” w miejscowości Dąbki,
- Gminny Klub Sportowy „Dąbie”,
- „Polska Misja Dobrej Woli na rzecz likwidacji bezrobocia, biedy chorób i samotności” w miejscowości Łągów,
- „Fundacja Alicji” w miejscowości Gronów,
- Fundacja Pałac Kosierz,
- Stowarzyszenie „Kosierz To My”,
- OSP w Dąbiu, w Kosierzu, w Szczawnie, w Ciemnicach, w Nowym Zagórze,
- Stowarzyszenia Kół Gospodyń Wiejskich:
 - KGW „Niezapominajki” w miejscowości Nowy Zagór,
 - KGW Trzebule,
 - KGW w Łagowie,
 - KGW w Szczawnie,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Brzeźnicy „Tu i Teraz”,
- Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Trzebul”,
- Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych „Tacy Sami” w miejscowości Szczawno,
- Stowarzyszenie „Jesteśmy z Pławia i dla Pławia”,

- Stowarzyszenie Kreatywnych Kobiet z Ciemnic,
- Stowarzyszenie „Dom Ogrodnika” w miejscowości Brzeźnica,
- Akademia Piłkarska „Dziesiątka” w miejscowości Gronów,
- Stowarzyszenie „Bo Razem Łatwiej” w miejscowości Pław,
- Stowarzyszenie „Na Wójtowej Roli” w miejscowości Połupin,
- Stowarzyszenie „Aktywni Razem” w miejscowości Pław.

Wyżej wymienione organizacje, w większym bądź mniejszym stopniu, współpracują z Gminą w zakresie realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej. Gmina oferuje wsparcie poprzez pomoc w organizowaniu wielu przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, oświatowych i rekreacyjnych.

Jedną z form współpracy Gminy z ww. organizacjami w 2022 roku było zlecenie realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz udzielanie dotacji z budżetu Gminy na realizację tychże zadań – w zakresie kultury fizycznej i sportu oraz wspierania rozwoju społeczności lokalnych i partycypacji społecznej. Podstawowym sposobem zlecenia realizacji zadań publicznych oraz udzielania wsparcia były otwarte konkursy ofert. W 2022 roku przez Wójta Gminy Dąbie został ogłoszony jeden konkurs ofert na realizację zadań publicznych będących zadaniami własnymi Gminy. Dotacje uzyskało wówczas 7 oferentów przedstawionych w tabeli poniżej. W sumie w 2022 roku udzielono więc dotacji w wysokości 35 tys. zł, z czego znaczną część (razem 22 tys. zł) otrzymały zadania „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży” Klubu Sportowego „Zieloni” Łągów oraz „Akademia Seniora” realizowana przez Stowarzyszenie „Na Wójtowej Roli” Połupin.

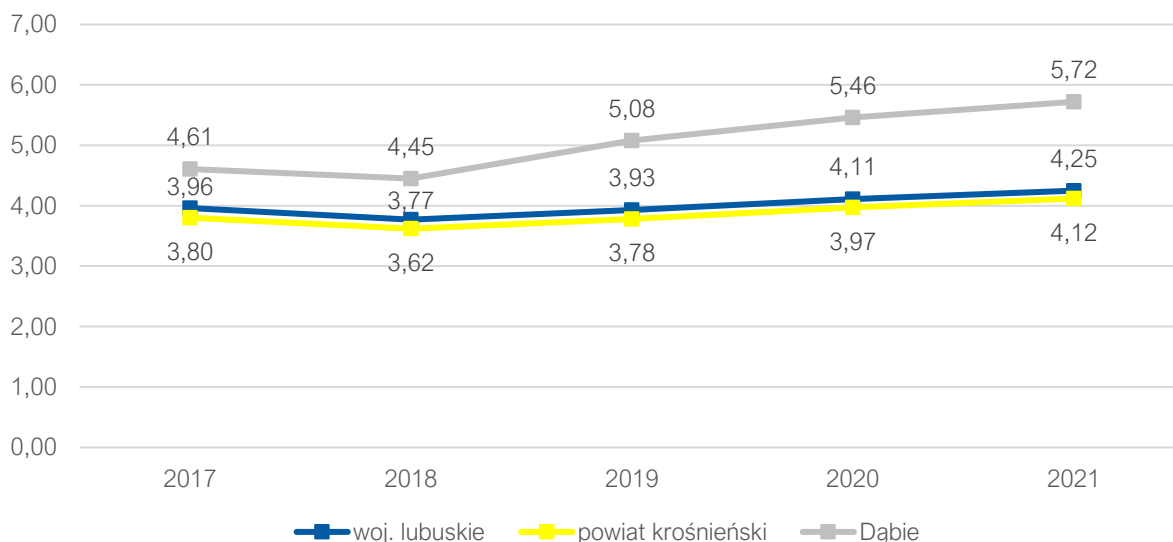
Tab. 20. Wyniki konkursu ofert na realizację zadań publicznych w Gminie Dąbie w 2022 roku

Lp	Nazwa oferenta	Zadanie	Tytuł zadania	Wnioskowana wartość dofinansowania	Udzielona kwota dotacji
1	Akademia Piłkarska „Dziesiątka” Gronów	Kultura fizyczna i sport	„Zagraj z Akademią Piłkarską Dziesiątka!”	1.700,00 zł	1.500,00 zł
2	Klub Sportowy „Zieloni Łągów”	Kultura fizyczna i sport	„Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży”	14.000,00 zł	12.000,00 zł
3	Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Trzebul”	Kultura fizyczna i sport	„Zdrowo i sportowo 2022”	5.476,00 zł	1.000,00 zł
4	Ochotnicza Straż Pożarna w Szczawnie	Kultura fizyczna i sport	„Na sportowo z OSP”	6.000,00 zł	3.000,00 zł
5	Stowarzyszenie „Na Wójtowej Roli” Połupin	Wspieranie rozwoju społeczności lokalnych i partycypacji społecznej	„Akademia Seniora”	10.000,00 zł	10.000,00 zł
6	Stowarzyszenie „Jesteśmy z Pławia i dla Pławia”	Wspieranie rozwoju społeczności lokalnych i partycypacji społecznej	„Rajd Traktorów – tradycja naszej wsi”	5.000,00 zł	4.500,00 zł
7	Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Trzebul”	Wspieranie rozwoju społeczności lokalnych i partycypacji społecznej	„Warsztaty innowacyjne 2022”	6.016,00 zł	3.000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenia Nr 49/2022 Wójta Gminy z dnia 11.04.2022 r. w sprawie przyznania środków na realizację działań publicznych przez podmioty, których oferty zostały wybrane w otwartym konkursie ofert na realizację działań publicznych w 2022 r.

Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik obrazujący liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców Gminy. Wartość wskaźnika od 2018 do 2021 roku systematycznie wzrosła – z poziomu 4,61 do poziomu 5,72. Ponadto warto zauważyć, że w badanym okresie wskaźnik dla Gminy był corocznie znacząco wyższy od wskaźnika przypisanego województwu lubuskiemu i powiatowi krośnieńskiemu. Dodatkowym pozytywnym trendem jest fakt, że różnica pomiędzy tymi wartościami stale się powiększa.

Ryc. 34. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Dąbie na tle porównywalnych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wójt Gminy Dąbie nie posiada ciał doradczo-opiniotwórczych w postaci Rady Seniorów czy Rady Młodzieżowej.

Gmina Dąbie jest członkiem 5 związków, zrzeszeń i stowarzyszeń międzygminnych. Są to:

- Stowarzyszenie Euroregion "Sprewa-Nysa-Bóbr",
- Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania Zielone Światło",
- Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi "Odra-Nysa-Bóbr",
- Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny,
- Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego.

Stowarzyszenie Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr” zrzesza jednostki samorządu terytorialnego Polski oraz Niemiec. Po polskiej stronie w jej skład wchodzi 55 gmin oraz 7 powiatów z południowej i środkowej części województwa lubuskiego oraz jedna gmina z województwa wielkopolskiego (powiaty: Krośnieński, Nowosolski, Świebodziński, Wschowski, Zielonogórski, Żagański, Żarski; gminy Cybinka i Torzym w woj. lubuskim oraz gmina Zbąszyń w woj. wielkopolskim). Ponadto członkiem wspierającym stowarzyszenia jest Wojewoda Lubuski. W Niemczech Euroregion obejmuje 27 członków, w tym powiat Sprewa-Nysa oraz miasto Cottbus. Za nadrzędny cel Euroregionu przyjęta jest wszechstronna działalność na rzecz obszarów przygranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec, ich sanacji ekologicznej, rozkwitu gospodarczego i kulturalnego oraz stałej poprawy warunków życia ich mieszkańców, w tym zniwelowanie istniejących różnic sytuacji ekonomicznej.

Kierunkami działań zaplanowanymi w celu jego realizacji są:

- współdziałanie z niemieckimi podmiotami działalności komunalnej i wspólnotami komunalnymi w ramach Euroregionu,
- harmonizowanie działalności komunalnej w zakresie programowania rozwoju terenów objętych działalnością Euroregionu,
- działanie na rzecz przyspieszonego rozwoju i wzajemnego dostosowania systemów infrastruktury technicznej i społeczno-usługowej o zasięgu oddziaływania ponadgranicznego,
- dążenie do zwiększania potencjału ekonomicznego Euroregionu przy zachowaniu zasad i rygorów ekologicznych,

- tworzenie korzystnych warunków dla ponadgranicznej współpracy różnych podmiotów w dziedzinie kultury, nauki, oświaty, turystyki i rekreacji, zdrowia, opieki społecznej oraz innych przyjętych przez członków Stowarzyszenia,
- współdziałanie w zapobieganiu oraz zwalczaniu katastrof i klęsk żywiołowych,
- integracja ludności całego regionu poprzez tworzenie warunków i sprzyjanie rozwojowi bezpośrednich kontaktów osobistych pomiędzy mieszkańcami sąsiadujących ze sobą krajów,
- stałe informowanie opinii publicznej po obu stronach o celach, zasadach, programach i konkretnych przedsięwzięciach w zakresie współpracy transgranicznej.

Ponadto działalność Euroregionu zmierza do wyeliminowania istniejących przeszkód, takich jak:

- codzienne problemy graniczne, których zniesienie może się odbyć tylko na drodze zwiększenia przepustowości granicy dla małego ruchu granicznego,
- problemy różnic kulturowych, w tym bariery językowe i stereotypów zakorzenionych w świadomości mieszkańców strony polskiej i niemieckiej,
- problemy środowiska i ochrony krajobrazu wynikające z przestrzennego zagospodarowania regionu i nakładów inwestycyjnych,
- problemy transgranicznej współpracy gospodarczej, w tym transfer nowych technologii oraz obustronna wymiana doświadczeń.

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Zielone Światło” jest drugim stowarzyszeniem międzygminnym do którego należy Gmina Dąbie. Zrzesza 5 gmin z województwa lubuskiego, w tym 4 gminy wiejskie (Bobrowice, Bytnica, Dąbie i Maszewo) oraz jedną gminę miejsko-wiejską (Krosno Odrzańskie). Wszystkie ww. gminy należą do powiatu krośnieńskiego. W swoich działaniach LGD Zielone Światło dąży do polepszenia standardu życia mieszkańców. Poprzez realizację projektów ukierunkowanych na wykorzystanie funduszy unijnych oraz istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych stara się zainicjować rozwój społeczny i gospodarczy – zwiększyć atrakcyjność gospodarczą, turystyczną i rekreacyjną obszaru.

Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi "Odra-Nysa-Bóbr", z siedzibą w Krośnie Odrzańskim, skupia 5 gmin powiatu krośnieńskiego tj.: Bobrowice, Bytnica, Dąbie, Gubin i Maszewo. Zadaniem związku jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców gmin członkowskich w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz skorelowanych z nim innych usług publicznych. W szczególności odpowiedzialny jest np. za tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie Związku (lub zlecenie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych), za stan techniczny i wydajność regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych czy za zapewnienie dostępu do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkim właścicielom nieruchomości na terenie gmin członkowskich.

Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny, którego członkiem jest Gmina Dąbie, stanowi wspólnotę samorządową odpowiedzialną za organizację komunikacji zbiorowej na terenie gmin członkowskich. Został powołany do planowania, organizowania i zarządzania publicznym transportem zbiorowym na rzecz swoich członków, tj. gmin powiatu krośnieńskiego oraz powiatu krośnieńskiego. Związek planuje, organizuje i zarządza dowozami uczniów do szkół publicznych prowadzonych przez wszystkie gminy powiatu krośnieńskiego oraz przywracaniem zlikwidowanych bądź organizowaniem nowych połączeń publicznej komunikacji zbiorowej, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej wg zapotrzebowania otrzymywanego od gmin należących do Związku.

Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, utworzone w 2014 roku, skupia wszystkie 82 jednostki samorządu gminnego województwa lubuskiego. Celem Zrzeszenia, ujętym w jego statucie, jest:

- tworzenie warunków formułowania i wyrażania interesów gmin oraz ich ochrona;
- działanie na rzecz integracji europejskiej oraz zabieganie o środki pomocowe z Unii Europejskiej;
- podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;

- upowszechnianie i rozwijanie kultury lokalnej i regionalnej
- wspieranie i rozwijanie idei samorządowej wśród mieszkańców województwa lubuskiego;
- wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych i regionalnych;
- podniesienie jakości usług świadczonych przez gminy województwa lubuskiego i ich jednostki organizacyjne,
- wspomaganie rozwoju gospodarczego i społecznego województwa lubuskiego,
- integracja członków Zrzeszenia.

Zrzeszenie realizuje swoje cele głównie poprzez:

- zabieranie głosu i wyrażanie swojego stanowiska na forum publicznym,
- prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej,
- organizowanie szkoleń, kursów, konferencji,
- współpracę z organami administracji publicznej oraz innymi instytucjami i podmiotami, kierowanie do nich postulatów,
- współpracę z pokrewnymi organizacjami krajowymi i zagranicznymi,
- prowadzenie i wspomaganie działalności badawczej i naukowej,
- organizacje wydarzeń kulturalnych i zawodów sportowych,
- prowadzenie innych działań sprzyjających realizacji statutowych celów Zrzeszenia.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Dąbie zapewniana jest przez **Przychodnię Lekarską "Gronów"** (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej) przy ul. Głównej 2e w miejscowości Gronów, w ramach której funkcjonuje poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia (gabinet) pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet diagnostyczno-zabiegowy, punkt szczepień oraz poradnia neurologiczna. Ponadto na terenie Gminy, również w miejscowości Gronów, znajduje się Punkt Apteczny DR MAX zlokalizowany przy ul. Głównej 2. Najbliższa stacja pogotowia zlokalizowana jest w Krośnie Odzańskim oddalonym ok. 7 km od miejscowości Dąbie.

Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień dla mieszkańców, jednak w latach 2015-2020 brała udział w Programie przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim, a obecnie współpracuje z zewnętrznymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych w postaci badań mammograficznych i programu profilaktyki czerniaka.

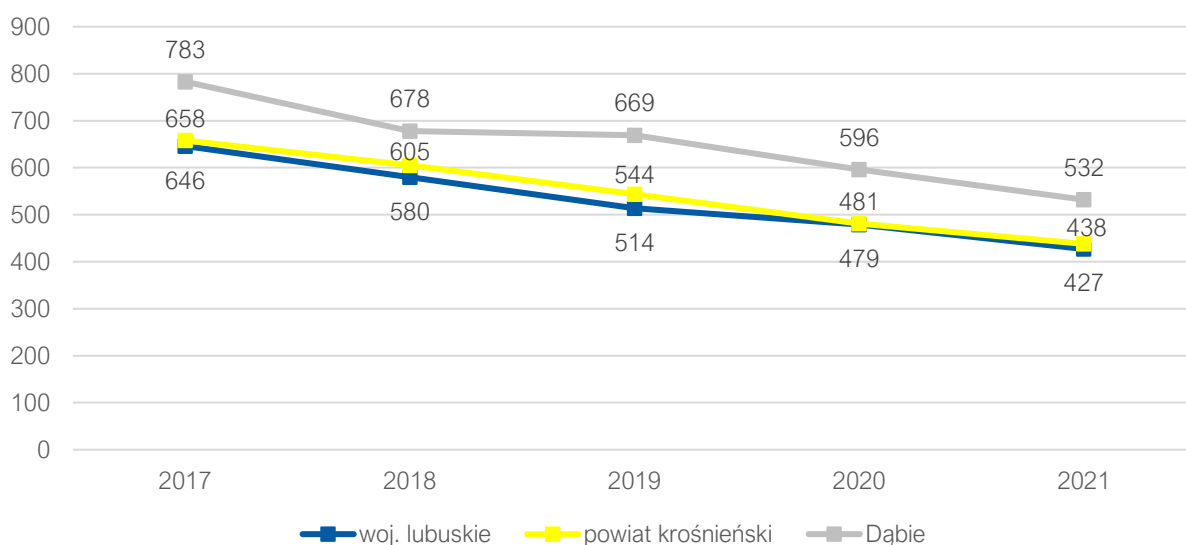
Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Dąbie odpowiedzialny jest **Ośrodek Pomocy Społecznej** z siedzibą w Dąbiu i **Dom Pomocy Społecznej** zlokalizowany w Szczawnie, za którego utrzymanie i prowadzenie odpowiada powiat. Dom Pomocy Społecznej zapewnia stałe wsparcie dla ok. 100 dorosłych mężczyzn przewlekle chorych psychicznie. Świadczy całodobową opiekę pielęgniarską, opiekę lekarską, psychiatryczną i psychologiczną.

W 2021 roku w Gminie zarejestrowano 270 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (134 rodziny). Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej było ubóstwo, z powodu którego przyznano ją 107 rodzinom (194 osobom). Drugim najczęstszym problemem, z tytułu którego rodziny uzyskiwały pomoc było bezrobocie – były to 54 rodziny (114 osób). Z tytułu niepełnosprawności pomoc otrzymały 42 rodziny (47 osób), co stanowiło trzeci najczęstszy powód udzielenia takowej pomocy. Ponadto OPS przyznawał pomoc z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby (19 rodzin), potrzeby ochrony macierzyństwa (22 rodziny), przemocy w rodzinie (1 rodzina), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach, niepełnych i wielodzietnych (13 rodzin), zdarzeń losowych (1 rodzina) oraz sytuacji kryzysowych (1 rodzina). Ponadto prowadzone jest również poradnictwo, które dotyczy: pomocy w wypełnieniu różnego rodzaju wniosków, pomocy w napisaniu CV, udzieleniu informacji

o zasadach udzielania świadczeń, informacji o ogólnych przepisach ZUS, PUP itp. Z pomocy tego typu w 2021 roku korzystało ok. 8 osób miesięcznie.

Na wykresie poniżej przedstawiono porównanie wskaźnika liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2017-2021 w Gminie z analogicznym wskaźnikiem w powiecie i w województwie. Od roku 2017 dostrzec można tendencję spadkową dla wskaźnika zarówno w Gminie, powiecie, jak i województwie. Wartość wskaźnika dla Gminy od 2017 roku nieprzerwanie utrzymuje się jednak powyżej jego analogicznych wartości dla powiatu krośnieńskiego oraz województwa lubuskiego.

Ryc. 35. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Dąbie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Polityka pomocy społecznej na terenie Gminy jest oparta o następujące dokumenty:

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dąbie na lata 2022-2025** – celem głównym dokumentu jest graniczenie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz zachowań (uzależnienia behawioralne) przez mieszkańców Gminy Dąbie i prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.
- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbie na lata 2021-2026** – jej głównym celem jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do celów strategicznych programu zalicza się przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu, zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom chorym, niepełnosprawnym oraz wchodzącym w wiek senioralny, a także wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków wychowania i rozwoju.
- **Program Wspierania Rodziny w Gminie Dąbie na lata 2020-2022** – celem programu jest wsparcie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwój systemu wsparcia rodziny skoncentrowanego na realizacji działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji. Osiągnięcie takiego stanu rzeczy zapewnione ma zostać poprzez zrealizowanie 6 celów szczegółowych tj.:
 1. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej oraz dążenie do powrotu dzieci do rodzin biologicznych, poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Zapobieganie zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym, wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz rozwiązywanie już istniejących.
 3. Zapewnianie rodzinom przeżywającym trudności poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
 4. Podnoszenie profesjonalizmu kadry zajmującej się pracą z rodziną.
 5. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu system wspierania rodziny.
 6. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy.
- **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Dąbie w latach 2022-2026** – stworzony został w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc oraz zmniejszenia skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Dąbie. W Programie ustalono 4 cele szczegółowe:
 1. Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie,
 2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy,
 3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy,
 4. Przekaz informacji sprzyjających aktywnej postawie wobec przemocy w rodzinie.

Wszystkie ww. dokumenty mają zostać poddane aktualizacji po upływie ich ram czasowych.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1234 z późn.zm.). Polityka mieszkaniowa na terenie Gminy Dąbie oparta została o Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Dąbie na lata 2018-2022 oraz Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2021-2023.

Zgodnie z kryteriami ustalonymi w Gminie, o przyznanie mieszkań komunalnych ubiegać mogą się osoby spełniające następujące warunki:

1. są mieszkańcami Gminy i nie posiadają tytułu prawnego do innego lokalu
2. mają niskie dochody – dochód mieszkańca brutto przypadający na członka gospodarstwa domowego w okresie 3-miesiący poprzedzających miesiąc zawarcia umowy nie przekracza:
 - a. 200% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym,
 - b. 150% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym;
3. dochód rodziny ubiegającej się o lokal winien gwarantować płatność czynszu i nie może być niższy niż:
 - a. 150% najniższej emerytury liczonej jak pkt 2 w gospodarstwie jednoosobowym,
 - b. 100% najniższej emerytury liczonej jak pkt 2 w gospodarstwie wieloosobowym.

Umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony zawierane są w pierwszej kolejności z rodzinami i osobami:

1. które zostały pozbawione lokalu w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych;
2. zamieszkującymi dotychczas w budynkach gminnych przeznaczonych do rozbiórki lub remontu kapitalnego;
3. zamieszkującymi dotychczas w lokalach, gdzie na jednego członka rodziny lub osoby wspólnie zamieszkującej przypada mniej niż 5m² powierzchni mieszkalnej (pokoi), a za otrzymaniem mieszkania przemawiają ważne względy zdrowotne lub rodzinne;
4. wychowankami domu dziecka z terenu Gminy posiadającymi pobyt stały;
5. sprowadzonymi do Gminy z uwagi na niezbędne potrzeby kadrowe związane z rodzajem wykonywanej pracy zawodowej;

6. które dokonały na podstawie umowy i odpowiednich pozwoleń, przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych na cele mieszkaniowe w obiektach stanowiących mieszkaniowy zasób Gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych będących w zasobie Gminy Dąbie od 2016 do 2022 roku. Zauważyć można stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkań komunalnych – w przeciągu 7 lat ich liczba spadła o 2. Liczba mieszkań socjalnych na przestrzeni analizowanych lat pozostawała stała i wynosiła 2 obiekty. Gmina nie posiada mieszkań wspomaganych ani chronionych.

Tab. 21. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Dąbie w latach 2016-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	5	5	5	3	3	3	3
Liczba mieszkań socjalnych	2	2	2	2	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA**Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030**

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielných?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						

Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi
- nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE I CZYSTYM ŚRODOWISKU					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa ścieżek rowerowych				
	Współpraca z zarządcami dróg, które zlokalizowane są na terenie Gminy				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego				
	Optymalizacja transportu zbiorowego i jego dostosowanie do potrzeb mieszkańców				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody				
	Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji deszczowej wraz z przepompowniami				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci rowów melioracyjnych i innych urządzeń wodnych				
	Wsparcie mieszkańców w zagospodarowaniu wód opadowych i ich magazynowania				
	Opracowanie koncepcji wodociągowej, komunikacyjnej i melioracyjnej przy uwzględnieniu powstania spółki wodnej				

	Budowa, rozbudowa sieci gazowej				
	Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy				
1.2 Poprawa jakości stanu środowiska naturalnego	Podniesienie poziomu ochrony powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej				
	Budowa infrastruktury OZE na terenie Gminy, zastosowanie rozwiązań energetyki odnawialnej na gminnych budynkach użyteczności publicznej				
	Wsparcie (finansowe, doradcze) dla mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy				
	Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest				
	Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy skierowana i dostosowana do różnych grup społecznych (dorosłych, seniorów, młodzieży, rolników)				
	Działania na rzecz ograniczenia powstawania uciążliwych społecznie inwestycji np. biokompostownie, wielkoprzemysłowe fermy drobiu				

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1 Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych				
	Aktywizacja osób bezrobotnych i biernych zawodowo z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych				
	Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem NGO (np. szkolenia, stworzenie platformy wymiany informacji, budowa sieci partnerskiej wśród sektorów)				
	Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych				
2.2 Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz promocja Gminy	Budowa, remont i rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej przy zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczych				
	Stworzenie i propagowanie oferty turystyczno-rekreacyjnej wykorzystującej potencjał Gminy i jej mieszkańców				
	Współpraca z NGO, gminami partnerskimi w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalnej				
	Promowanie estetyki otoczenia wśród lokalnej społeczności				
	Promocja Gminy na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym z wykorzystaniem różnorodnych kanałów komunikacyjnych				

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1 Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi	Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym wzrost dostępności miejsc opieki dla dzieci do lat 3				
	Modernizacja i wyposażenie obiektów przedszkolnych i szkolnych, w tym bazy dydaktycznej i sportowej dedykowanej dzieciom i młodzieży wspomagającej rozwój fizyczny i psychiczny od najmłodszych lat życia				
	Wsparcie rozwoju kompetencji kadry pedagogicznej				
	Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży				
	Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzących się z trudnościami w nauce				
3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz integracja mieszkańców Gminy	Wspieranie oraz promowanie działań Gminnej Biblioteki wraz z filiami na terenie Gminy				
	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja zajęć, wydarzeń, imprez				
	Organizacja cyklicznego ogólnogminnego wydarzenia kulturalnego dla mieszkańców i gości				
	Zagospodarowanie obiektów kulturalnych, rekreacyjnych, świetlic wiejskich w celu organizacji czasu wolnego do wszystkich grup społecznych				
	Poprawa dostępności oraz jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej m.in. boiska, place zabaw				
	Zachęcanie do uczestnictwa w gminnych wydarzeniach oraz działalności w ramach organizacji pozarządowych				
	Wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne oraz zapewnienie im zaplecza lokalowego, a także powierzanie szerszego spektrum zadań własnych Gminy organizacjom pozarządowym				

3.3 Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej	Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę				
	Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia				
	Rozwój gminnej polityki senioralnej oraz działalności miejsc dla seniorów (np. Klub Seniora)				
	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji projektów, programów dotyczących zatrudnienia				
	Zwiększanie dostępności i jakości usług zdrowotnych lub społecznych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich oraz dostosowanie ich do potrzeb odbiorców				

